

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
KATEDRA BIOTECHNICKÝCH ÚPRAV KRAJINY

**OBRAZ VENKOVSKÉHO SÍDLA V KRAJINĚ –
ZHODNOCENÍ VIZUÁLNÍCH PREFERENCÍ
DIPLOMOVÁ PRÁCE**

Vedoucí práce: doc. Ing. Kristina Molnárová Janečková Ph.D.

Diplomant: Bc. Hana Drexlerová

2019

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Hana Drexlerová

Regionální environmentální správa

Název práce

Obraz venkovského sídla v krajině – zhodnocení vizuálních preferencí

Název anglicky

Rural settlements in the landscape – visual preferences

Cíle práce

Cílem diplomové práce je zhodnocení vizuálních preferencí pro charakteristické znaky sídel vesnického typu, které se uplatňují v obraze sídla při pohledu z volné krajiny. Výsledky práce budou využity pro rozvoj metodologie hodnocení krajinného rázu ve smyslu zákona 114/1992 Sb.

Metodika

Budou vybrány příklady znaků krajinného rázu, které se výrazně uplatňují při vytváření obrazu venkovského sídla, případně jeho blízkého okolí. Na fotografiích krajiny budou tyto znaky pomocí grafického zpracování zvýrazněny či naopak potlačeny. V rámci sociologického průzkumu budou respondenti tyto fotografie hodnotit, rozdily v hodnocení jednotlivých fotografií budou vyhodnoceny a využity pro stanovení vizuálních preferencí pro dané znaky.

Doporučený rozsah práce

min. 40 stran textu, grafické přílohy

Klíčová slova

Krajinný ráz, vesnické sídlo, vizuální preference, estetické hodnoty

Doporučené zdroje informací

KRATOCHVÍL, P. – HALÍK, P. – NORBERG-SCHULZ, C. Genius loci : krajina, místo, architektura. Praha: Dokořán, 2010. ISBN 978-80-7363-303-5.

KUPKA, J. Krajiny kulturní a historické : vliv hodnot kulturní a historické charakteristiky na krajinný ráz naší krajiny. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2010. ISBN 978-80-01-04653-1.

MÍCHAL, I. – LOW, J. Krajinný ráz. Kostelec n.Č.l.: LP, 2003.

SCHMEIDLER, K. Sociologie v architektonické a urbanistické tvorbě. Brno: Zdeněk Novotný, 2001. ISBN 80-238-6582-.

SKLENIČKA, P. Základy krajinného plánování. Praha: Naděžda Skleničková, 2003. ISBN 80-903206-1-9.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – FŽP

Vedoucí práce

Ing. Kristina Janečková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra biotechnických úprav krajiny

Elektronicky schváleno dne 11. 3. 2019

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 3. 2019

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

Děkan

V Praze dne 05. 12. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedení doc. Ing. Kristiny Molnárové Janečkové Ph.D. a že jsem uvedla všechny literární prameny, ze kterých jsem čerpala.

Prohlašuji, že tištěná verze se shoduje s verzí odevzdanou přes Univerzitní informační systém.

V Praze dne 11.12.2019

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Kristině Janečkové Molnárové, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce, cenné rady, věcné připomínky a vřelý přístup ke studované problematice. Dále bych chtěla poděkovat rodině za neustálou podporu.

V Praze dne 11.12.2019

Abstrakt

Diplomová práce „Obraz venkovského sídla v krajině – zhodnocení vizuálních preferencí“ je zaměřena na vyhodnocení vlivu přírodních, kulturních a historických dominant ve vybraných venkovských sídlech na vnímání člověka. Pro estetické zobrazení bylo vybráno 5 atributů, které mohou ovlivňovat krajinný ráz daného místa. Průzkum byl řešen prostřednictvím dotazníkového šetření, které se rozčlenilo na dvě části. První část obsahovala základní informace o respondentovi a druhá část obsahovala obrazový materiál celkem 25 snímků. Respondenti volili snímky, které nejvíce preferují a v bodové škále 1 – 5 (velmi líbí – nelíbí) všechny snímky ohodnotili. Studie se zaměřovala na přítomnost či nepřítomnost vybraných znaků, na základě sociodemografických ukazatelů byly atributy hodnoceny. Z výsledků vyplývá, že kladně byly hodnoceny kulturní dominanty. Za negativní stavby, které ovlivnili celý obraz venkovského sídla, lze pokládat zemědělský objekt i bytový dům na okraji zástavby. Kladné preference vyplynuly u výskytu zeleně okolo venkovského sídla. Vliv cestní sítě nebyl zcela jednoznačně určen. Velký vliv na preference byl zjištěn mezi kategoriemi respondentů s krajinářským zaměřením či ostatních oborů. Zjištěna byla vazba dotazovaných s místem bydliště, tedy žijících v okrese Chomutov. Cílem této diplomové práce je zhodnocení vizuálních preferencí u venkovských sídel na základě vybraných znaků, které významně ovlivňují pohled na krajinu a krajinný ráz venkovských sídel.

Klíčová slova

krajina, krajinný ráz, krajinný prvek, vizuální preference, estetické hodnoty, venkov, venkovské sídlo, průzkum, percepce

Abstract

The diploma thesis "Rural settlement in the landscape - visual preferences" is focused on the evaluation of the influence of natural, cultural and historical dominants in selected rural settlements on human perception. 5 attributes were chosen for aesthetic view, which can influence the landscape character of the given place. The survey was based on a questionnaire, which was divided into two parts. The first part contained basic information about a respondent and the second part contained a total of 25 images. The respondents chose the images they prefer the most and rated them on a scale from 1 to 5 (like very much - dislike). The study focused on the presence or absence of selected traits, based on socio-demographic indicators the attributes were evaluated. The results show that cultural dominants were positively evaluated. The agricultural buildings and the apartment buildings on the outskirts of the urban areas were considered as negative constructions, which influenced the whole picture of the rural settlement. The green areas around the rural settlements resulted in positive preferences. The impact of the road network has not been clearly determined. A great influence on preferences was found among categories of respondents with a landscape field of education. We found the link between the interviewees and their place of residence, therefore living in Chomutov district. The aim of this thesis is to evaluate the visual preferences of rural settlements on the basis of selected features that significantly influence the landscape perception and landscape character of rural settlements.

Key words

landscape, landscape character, landscape element, visual preferences, aesthetic values, countryside, rural settlement, research, perception

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Cíle práce.....	2
3. Literární rešerše	3
3.1. Krajina, členění krajiny a její vývoj	3
3.1.1. Kategorizace krajiny.....	4
3.1.1.1. Přírodní/přirozená krajina	4
3.1.1.2. Kulturní krajina	5
3.2. Krajinný ráz	5
3.2.1. Paměť krajiny.....	6
3.2.1.1. Identita krajiny/identita regionu	7
3.3. Ochrana krajiny	7
3.3.1. Vývoj krajiny	8
3.3.1.1. Neolit	8
3.3.1.2. Středověk	9
3.3.1.3. Baroko (17. – 18. století)	9
3.3.1.4. Průmyslová revoluce (1780-1900).....	10
3.3.1.5. Období socialismu (1948-1989).....	10
3.3.1.6. Současnost	11
3.4. Strategické plánování v krajině.....	11
3.4.1. Územní plánování	11
3.4.2. Pozemkové úpravy	12
3.4.3. Územní studie krajiny.....	13
3.5. Kompozice krajiny	13
3.5.1. Vizuální pohled a estetické vnímání prostředí.....	14
3.5.2. Krajinná estetika.....	15
3.5.3. Dominanty v krajině.....	16
4. Metodika	18
4.1. Charakteristika studovaného území.....	18
4.1.1. Výsluní.....	18
4.1.2. Kalek.....	20
4.1.3. Měděnec.....	22

4.1.4.	Lestkov	24
4.1.5.	Chbany.....	26
4.2.	Přípravné a terénní práce – dotazníkové šetření	27
5.	Výsledky	31
5.1.	Varianta 1 – Dominanta kostela.....	35
5.2.	Varianta 2 – Zeleň ohraničující obec	38
5.3.	Varianta 3 – Cestní síť	41
5.4.	Varianta 4 – Zemědělský objekt	45
5.5.	Varianta 5 – Bytový dům.....	49
6.	Diskuze.....	53
7.	Závěr	56
8.	Seznam citované literatury	57
8.1.	Odborné zdroje.....	57
8.2.	Internetové zdroje.....	62
8.3.	Legislativní zdroje.....	62
9.	Seznam obrázků.....	63
10.	Seznam tabulek	65
11.	Seznam příloh	66
11.1.	Příloha 1 - Dotazník	66
11.2.	Příloha 2 – Obrazový materiál	74
11.3.	Příloha 3a – Výsledky dotazníkové šetření – základní informace o respondentovi ..	87
11.4.	Příloha 3b – Výsledky dotazníkové šetření - Ohodnocení jednotlivých snímků známkou ve škole 1 – 5 (velmi líbí – nelíbí)	91

1. Úvod

Tato diplomová práce se zaměřuje na popis a vnímání jednotlivých obrazů venkovských sídel v krajině a zjišťuje působení jednotlivých prvků na obyvatelstvo v případě jejich proměn. Pojmy jako krajina a krajinný ráz jsou v posledních desetiletích často zmiňovány především v souvislostech s určitou změnou a zásahem lidské činnosti. Člověk zasahuje do krajiny čím dál častěji a je nutné vytvářet souznění krajiny a krajinných prvků s lidskými vlivy a především odstraňovat negativní změny prostřednictvím krajinného plánování. Nežádoucí problémy je nutné řešit a procesy krajinného plánování neprodužovat. Krajina, jako taková, se stala hodnotnou součástí územního plánování, kde je možné záměry ovlivňovat a přizpůsobovat potřebám jak lidí, tak pro ochranu přírody a krajiny. Významnou součástí při postupech plánování je zapojení místních obyvatel, kteří mohou svůj názor a potřeby vyjádřit prostřednictvím připomínek a námitek. Důležitým prvkem místních obyvatel jsou vizuální preference, na základě kterých obraz sídla a krajiny hodnotit a to pozitivně i negativně. Prvotně by měl být dán důraz na preventivní opatření, než – li řešit již vzniklé problémy.

Hodnocení na základě vizuálních preferencí není častým jevem, protože mnohé studie říkají, že lidé mohou být snadno ovlivnitelní nejrůznějšími faktory, nicméně vizuální vnímání krajinného obrazu není zatím podrobně prostudováno a nejsou stanoveny estetické hodnoty a znaky, které by mohly definovat venkovské sídlo v krajině. Studie vizuálních preferencí obrazů venkovských sídel v krajině předpokládá neovlinění respondentů a zachování stejných podmínek pro všechny dotazované. Výsledky by mělo být možné aplikovat v procesech krajinného plánování. Závěry práce budou využity pro rozvoj metodologie hodnocení krajinného rázu ve smyslu zákona 114/1992 Sb.

2. Cíle práce

Cílem této diplomové práce je zhodnocení vizuálních preferencí u venkovských sídel na základě vybraných znaků, které významně ovlivňují pohled na krajinu a krajinný ráz venkovských sídel. Diplomová práce obsahuje literární rozbor studované problematiky, charakteristiku studovaného území, metodický postup k vyhodnocení percepce jednotlivých znaků u vybraných sídel a definici estetických hodnot krajiny.

Pro estetické zobrazení je vybráno 5 atributů, které mohou ovlivňovat krajinný ráz daného místa. Jedná o kulturní dominantu kostela, cestní síť jakožto provázanost sídla, zeleň ohraničující sídlo, zemědělský objekt z 20. století a bytový dům ve venkovském sídle. Na základě těchto atributů je vybráno 5 venkovských sídel, které zvolené atributy obsahují. Vybraná sídla budou zdokumentována vždy jednou fotografií, která zobrazí sídla za současného skutečného stavu. Tyto fotografie dále budou upraveny dalšími 4 verzemi, které pracují s různými úpravami atributů při stejném pohledu na venkovské sídlo. Vždy je vybráno jedno venkovské sídlo s jedním atributem, který má vytvořeny 4 kopie snímků s různými úpravami vybraného znaku. Na základě místního šetření a dotazování vybraných skupin respondentů budou zhodnoceny preference vnímání jednotlivých atributů u venkovského sídla v souvislosti s krajinným rázem. Cílem je určit vliv jednotlivých znaků (přírodních, kulturních a historických) na vnímání obrazu vybraných venkovských sídel.

Diplomová práce řeší provázanost vnímání vyjmenovaných prvků u venkovských sídel a charakteristikami respondentů, tedy pohlaví, věk, místo bydliště, dosažený stupeň vzdělání, typu zaměstnání a regionální identity respondentů. Důležitým hodnoceným prvkem zjištění výsledků je souvislost vzdělání či profese s krajinářským zaměřením.

Výsledkem je statistické zhodnocení preferencí u jednotlivých fotografií skutečného či upraveného stavu a dopad vnímání jednotlivých vybraných sídel. Vyhodnocením je posouzení pozitivního či negativního propojení atributů s krajinou. Výsledky práce budou využity pro rozvoj metodologie hodnocení krajinného rázu ve smyslu zákona 114/1992 Sb.

3. Literární rešerše

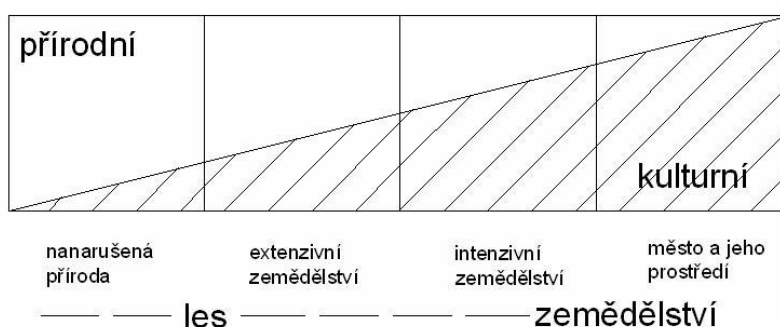
3.1. Krajina, členění krajiny a její vývoj

Pojem krajina je vysvětlován mnoha způsoby. Vymezení a chápání krajiny je různorodé a závisí především na tom, kdo se krajinou jako takovou zabývá. Krajina je, dá se říct, všude kolem nás a odborníků, kteří se věnují právě tomuto tématu napříč různými vědními disciplínami, je velké množství. Krajinu vnímá každý člověk odlišně, a proto se v definicích krajiny projevují různá pojetí. Krajinu můžeme percipovat z ekologického hlediska, dalšími pohledy jsou například geografické, historické, umělecké, biologické, ekonomické či politické. Definice krajiny je nespočet, a to jak legislativních, tak mnoho odborných od autorů, kteří se krajině a její problematice věnují.

V České republice je pojem krajiny vysvětlen v Zákonu č.114/1992 Sb. jako „Část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky“. Evropská úmluva o krajině z roku 2000 nám popisuje krajinu takto: „Část území, tak jak je vnímána obyvatelstvem, jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů“. Z českých autorů se krajině věnuje například Sklenička (2003) který vysvětluje krajinu z různých aspektů a to právního, geomorfologického, geografického, ekologického, architektonického, historického, demografického, uměleckého, emocionálního či ekonomického. Dalším autorem definujícím krajinu je Lipský (2000) „Krajina je otevřený systém zemského povrchu formovaný všemi faktory (abiotickými, biotickými a antropogenními)“. Lipský krajinu popisuje z ekosystémového hlediska, podobně krajinu chápe i Hadač (1982) „Konkrétní soustava abiotických útvarů, geobiocenóz, hydrocenóz a techno-antropocenóz. Přičemž techno-antropocenózy jsou chápány jako systémy tvořené společenstvem lidí, pěstovaných a synantropních rostlin a živočichů a veškerým technickým, kulturním a sociálním vybavením, které společenstvo lidí využívá, a prostředím, s nímž je toto společenstvo v interakci“. Mezi nejvýznamnějšími zahraničními autory, kteří krajinu zkoumají je například Demek, který v roce 1974 popsal krajinu jako „Svérázná část zemského povrchu naší planety, která tvoří celek kvalitativně se odlišující od ostatních částí krajinné sféry. Má přirozené hranice, svérázný vzhled, individuální vnitřní strukturu, určité chování (fungování) a specifický vývoj“. Definici krajiny taktéž napsali Forman a Gordon, 1993.

3.1.1. Kategorizace krajiny

Členit krajinu můžeme z mnoha pohledů. Nejzákladnějším dělením jsou však dvě skupiny, a to krajina přírodní a kulturní. Toto dělení vychází především ze zásahů člověka do krajiny. Obecně lze říci, že v současné době neexistuje krajina neovlivněná člověkem. Některá místa jsou naprosto přeměněná, některá jsou zasažena minimálně. Krajina není statická jednotka, ale dochází k neustálému vývoji, proměnlivosti a často k neopakovatelnosti různých jevů, a to přirozenými i uměle vyvolanými pochody. Tento pohled nám jednoduše vysvětluje Zonneveld (1995) svým schématem uvedeným v díle *Krajinná ekologie*.

Obrázek 1 - Krajina jako kombinace/integrace přírody a kulturního využívání

Zdroj: Zonneveld (1995)

3.1.1.1. Přírodní/přirozená krajina

Přírodní krajina je taková krajina, která nepodlehla vlivu člověka a je utvářena působením různých procesů (přírodních, biotických, abiotických, krajinotvorných), (Sklenička, 2003). Mnoho autorů, například Forman a Godron (1993), Miklós a Izakovičová (1997), Lipský (2000) vnímají tuto krajinu jakožto původní, před neolitickou revolucí, kdy krajinu přetvářely pouze přírodní a krajinotvorné procesy. Pokud bychom skutečně takto přírodní/přirozenou krajinu vnímali, znamenalo by to, že se tato krajina již nevyskytuje. Každé místo na Zemi je ovlivněné. Z časového hlediska se jedná typově o nejstarší krajinu, která je označována jako prakrajina (Vráblíková a kol., 2014). Sklenička (2003) uvádí, že lze chápat přirozenou krajinu také jako krajinu s přirozenou vegetací na velmi těžko dostupných místech. Přirozená krajina se utvářela v základní vazbě člověka s přírodou. Lidská činnost není chápána jako rušivý element a stále jsou zachovány přírodní podmínky (Vráblíková a kol., 2014). Sklenička (2003) definuje krajinu přirozenou jako krajinu s převahou přirozené vegetace s mírou antropogenní činnosti.

3.1.1.2.Kulturní krajina

Kulturní krajina je ovlivněná lidským působením. Dochází tedy ke střetu člověka a přírody. Míra vlivu člověka může být různá, nejvíce dochází k přeměně vegetačního pokryvu krajiny (Kupka, 2010). Na vrcholu pomyslné pyramidy je městské prostředí. Intenzita přeměny a působení člověka v posledních dekadách mnohonásobně narostla. Krajinu v České republice lze nazvat jako kulturní krajina (Vorel, Kupka, 2011). Antropogenní vlivy nelze čistě vymezit jako negativní, ale můžeme říci, že toto působení mnohdy narušuje přirozená prostředí. Úmluva o ochraně kulturního dědictví UNESCO z roku 1972 charakterizuje kulturní krajinu jako „kombinované dílo přírody a člověka a doklad vývoje lidské společnosti a sídel v průběhu historie“. Kulturní krajiny definuje například i Výbor pro světové kulturní dědictví (1992) jako „kombinovaná díla přírody a člověka, která jsou dokladem vývoje lidské společnosti a sídel v průběhu historie, pod vlivem fyzikálních omezení anebo příležitostí daných jejich přírodním prostředím a vlivem postupných společenských, ekonomických a kulturních vlivů, jak vnitřních, tak vnějších“. Touto problematikou se také zabýval Vlašín (2000), kdy kulturní krajinu popisuje jakožto fenomén, na kterém si už desítky expertů vylámaly zuby ve snaze o to zdánlivě nejjednodušší, definovat ho. Krajina je jakýmsi zrcadlem lidí a celé společnosti. Kulturní krajina se vytváří po celá staletí a předkládá nám vývoj krajiny. Jedná se o kulturní dědictví, které je velice blízko spjato s přírodními vlivy, jako je krajinný rámeček, reliéf, vodní toky či vodní plochy nebo vegetací (Kupka, 2018). V širším slova smyslu lze definovat evropskou krajinu jakožto převážně kulturní bez ohledu na míře zásahu člověkem (Sklenička, 2003).

3.2.Krajinný ráz

Krajinný ráz někdy také využíváme české spojení ráz krajiny vystihuje cizojazyčná literatura jako charakter krajiny. „Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umístování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině“ tato definice je uvedena v § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Vorel a kol. (2006) říkají, že krajinný ráz je tvořen „přírodními, kulturními a historickými charakteristikami určitého místa nebo oblastmi, resp. vnímatelnými znaky a hodnotami těchto charakteristik“. Krajina se tedy vyvíjí a charakter současné krajiny je výsledkem dlouhodobé přeměny trvající od minulosti do nynější doby. Hlavním cílem je zachování původního

charakteru krajiny a pozitivních hodnot krajiny, a tedy ochrana před nepředvídatelnými zásahy a to přírodními, ale především před zásahy lidské činnosti. Proto, aby nedocházelo k nežádoucím účinkům, je zapotřebí v krajině plánovat a rozvíjet snahy o zachování harmonizace v krajině. Vhodným způsobem, jak tohoto docílit je vzdělávání se a pochopení krajiny a souvislostí jako takových (Holík, 2010).

Naprostá většina autorů zabývajících se problematikou vytyčení oblasti krajinného rázu se shodují ve svém pohledu a definují oblast krajinného rázu jako území s větší rozlohou s podobným vývojem a obdobnými přírodními a kulturními znaky. Vorel a kol. (2006) uvádí ve své metodice oblast krajinného rázu konkrétně takto: „oblast KR je krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu“. Oblast KR lze také chápat jako komplexní lokální složky, na které lze pohlížet jakožto na menší krajinné celky s podobným charakterem odlišujících od sebe na základě různých atributů. (Holík, 2010) Krajinný ráz je tedy tvořen soustavou znaků, které lze identifikovat v krajině. Tyto znaky se člení do dvou základních pohledů, a to na vizuální projev a význam jevu ve vymezené přírodní a kulturní struktuře. Na základě těchto znaků je možné určovat hodnoty krajiny. Obecně můžeme říci, že tyto pohledy jsou členěny na vnitřní a vnější, přičemž vnitřní se zabývá především jednotlivými složkami a různými prvky tvořící vnitřní prostorové vztahy. Naopak vnější pohled nám zobrazuje celé scenérie a měla by být zřejmá hranice mezi dvěma oblastmi krajinného rázu. V předchozích kapitolách je již zmíněn vliv člověka na krajinu. Jednou z významných hodnot krajinného rázu je harmonický vztah právě mezi zástavbou a krajinným obrazem. V posledních desetiletích dochází však k výraznému nesouladu těchto vztahů, to je dáno především vývojem a technologickým pokrokem. Do krajiny vstupují nové objekty a prvky, a to prostorového i liniového charakteru. Výraznými zásahy do rázu krajiny v současnosti jsou například větrné či fotovoltaické elektrárny.

3.2.1. Paměť krajiny

Téměř každou krajinu na světě lze nazývat jakožto krajinu kulturní. Z časového hlediska je vývoj krajiny dlouhodobého charakteru a probíhá již po staletí. Paměť krajiny zahrnuje ekonomické, technické, kulturní a jiné aspekty (Norberg-Schulz, 2010). Krajina v sobě zahrnuje prvky z různých časových období, které ji neustále utvářejí a vytvářejí určitý obraz krajiny. Významnou složkou krajiny jsou prvky osídlení a typické znaky pro jednotlivá období, které byly pro danou dobu typické (středověká kolonizace, baroko, průmyslová

revoluce apod.) V krajině jsou dochovány historické stavby, pozůstatky kulturních staveb, technické úpravy krajiny, různé znaky zemědělství apod. (Vorel, Kupka, 2011). Vorel (2006) proto začal hovořit o paměti krajiny. Díky těmto aspektům lze zjistit informace o vývoji krajiny a poté si vytvořit jednotlivé obrazy, jak krajina vypadala, co se v ní dělo a jaké bylo souznění s člověkem (Vorel, Kupka, 2006).

3.2.1.1. Identita krajiny/identita regionu

Identita jako taková znamená ztotožnění s něčím, co nám je blízké na základě sociodemografických faktorů. Vyjadřuje sounáležitost lidí s prostorem (Šifta, Chromý, 2014). Identita je spojena s hmotnými, nehmotnými, viditelnými charakteristikami území, které jsou spojeny s historickým vývojem a souvisí s pamětí krajiny (Vorel, Kupka, 2011). Regionální identita je potom spojená s nějakým vymezeným územním celkem různé velikosti (region může být například vymezen pomocí administrativního členění daného státu). Taková krajina se vyznačuje významností, neopakovatelností, nezaměnitelností, určitým způsobem je to krajina originální (Vorel, 2006). Identita s krajinou je významným faktorem pro utváření a rozvoj regionů, pro územní plánování, ale i pro pozemkové úpravy, kde jsou důležité názory a znalost místních obyvatel (Šifta, Chromý, 2014). S pojmem identita regionu můžeme také spojovat pojem familiarita (z latinského slova familiaritas) znamenající intimitu, přátelství (Harper, 2010). Tento pojem představuje vztah mezi lidmi a krajinou, značí náklonnost člověk k určité krajině, která je mu důvěrně známá (např. krajina domova). Význam vlivu familiarity na vizuální preference potvrzuje mnoho autorů, např. Strumse (1996) nebo Walker (2008).

3.3. Ochrana krajiny

Krajina je celek, který je tvořen nekonečným množstvím vztahů. Proto, abychom krajinu a přírodu chránili celistvě, je zapotřebí zahrnovat vždy 3 základní kategorie, a to hledisko přírodní (ekologické), kulturně-historické a estetické (Kupka, 2010). Základní ochrana krajiny v České republice je zakotvena v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, s její prováděcí vyhláškou 395/1992 Sb. Sklenička (2003) dělí krajinu na obecnou a zvláštní ochranu území a druhů. Obecná ochrana spočívá v ochraně krajiny a zahrnuje do ní především rozmanitost druhů, ochranu přírodních hodnot či ochranu přírodních zdrojů (MŽP, 2019a).

Ochrana přírodně krajinných hodnot je zahrnuta v ochraně velkoplošných území. Tato ochrana je členěna na různé stupně, a to na národní či mezinárodní úrovni. Mezi tuto ochranu jsou řazeny národní parky (NP), chráněná krajinná území (CHKO), biosférické rezervace

(BF), pásma hygienické ochrany vodních zdrojů (PHO) nebo oblasti přirozené akumulace povrchových i podzemních vod (CHOPAV). Ochrana kulturně-historických hodnot je začleněna do krajinné památkové zóny (KPZ), prvky s významnou hodnotou mohou být zařazeny na seznam UNESCO. Estetické hodnoty jsou v úzkém spojení s krajinným rázem, na základě těchto hodnot jsou vyhlášovány přírodní parky (PP) nebo Významné krajinné prvky (VKP), (Lipský, 2003).

Zákon 114/92 Sb. definuje dvě územní jednotky pro ochranu krajinného rázu (oblast a místo). Oblast je vymezována jako rozsáhlé území s podobnými charakteristikami (Přírodní, historické a kulturní). Místo naopak specifikuje území na základě pohledového zobrazení (Bukáček, Culek, 2009). § 12 zákona o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, hodnotí území celého našeho státu. Z tohoto paragrafu lze usuzovat, že se do této ochrany řadí tedy krajina přírodní, přírodě blízká i krajina urbanizovaná (Vorel a kol. 2006).

3.3.1. Vývoj krajiny

Hlavním faktorem transformace krajiny je čas. Ve vývoji krajiny lze zkoumat změnu vlastností, využívání či vzhled krajiny a pochopení vzájemných vztahů mezi těmito činiteli (Löw a Míchal, 2003). Jak již bylo zmíněno, kulturní krajina začíná v dobách neolitické revoluce, kdy začal zasahovat uměle do krajiny člověk. Prvotním působením bylo jednoduché zemědělství. Postupem času se zásah lidské činnosti neustále zvyšoval a dále zvyšuje. Tento trend je dán především stále se zvětšující populací a neustále se zvyšujícími potřebami lidí. A právě tyto vlivy přímo působí na vývoj krajiny. Přeměna z krajiny přírodní na urbanizovanou je plynulá, přičemž se mezi těmito dvěma protipóly nachází nespočet typů krajiny s různorodou úrovní antropogenního vlivu. Krajinu lze vnímat jakožto měřitelnou jednotku na základě určitého rozlišení a prostorového uspořádání (Sklenička, 2003). Dle Lokoče a Lokočové (2010) můžeme vývoj krajiny v České republice rozčlenit do pěti etap, které jsou hlavními mezními. Krajina se mění a formuje neustále pomocí prolínajících se přírodních i kulturních procesů. Proto, abychom pochopili, proč dnes krajina na určitých územích vypadá tak jak vypadá, je nejprve nutné, tento vývoj a přeměny důkladně nastudovat.

3.3.1.1. Neolit

Období neolitu je datováno 6000 let př. n. l. Neolitická revoluce přinesla nový pohled na krajinu a na potřeby lidí. V tomto období začal vliv antropogenní činnosti na území České republiky, který začal utvářet a přetvářet krajinu. Právě v tomto období se objevila první produkce z jednoduchého zemědělství, samotný lov a sběr již nebyl dostačující možností

obživu (Lokoč a kol. 2010). Lidé se koncentrovali v blízkosti vodních toků a na úrodnějších částech půdy, kde byla vyšší pravděpodobnost úrody (Kupka, 2018). Vesnické osady se skládaly z několika domů, součástí osídlení byly pole, louky, pastviny, lesy a pohřebiště (Lokoč a kol., 2010). Vlivy na krajinu byly velice nesouvislé a zásahy byly především odrazem kolonizace území, která byla mnohdy nárazová. Tento trend byl dán především díky intenzitě hospodaření a půda byla úrodná přibližně 40 let (Lipský, 2000).

3.3.1.2.Středověk

Středověk je datován od 6. století a je charakteristický středověkou kolonizací (Lipský, 2000). Proto toto období je typický vysoký nárůst populace, počet lidí se od 12. do 14. století ztrojnásobil. Důsledek tohoto nárůstu byl dán především vysokými výnosy ze zemědělství. Lidé se koncentrovali podél vodních toků, avšak ve větších vzdálenostech, kam nedosáhly záplavy území (Stejskalová, 2012). V tomto období bylo typické odlesnění krajiny a nárůst pozemků náchylných k erozi, tato změna působila na celkový ráz krajiny. Přeměna byla velmi intenzivní, začaly vznikat pastevní či polní krajiny, které byly hojně využívány. V této fázi vývoje vznikaly pevné hranice bloků polí na základě obhospodařování pomocí pluhů.

3.3.1.3.Baroko (17. – 18. století)

Baroko bylo obecně velmi nepříznivé období. Počet obyvatel se snižoval a zásah do krajiny byl obrovský, především díky probíhajícím válkám, které krajinu zpustošily. Se snižující se populací docházelo i k opouštění již vybudovaných sídel ze středověku. Lidé upřednostňovali spíše sídla v lepších přírodních podmínkách, v rámci ekonomického poklesu docházelo dokonce k vysídlování kulturní krajiny a přímý návrat k přirozenějšímu typu krajiny (Bedřich, 2018). Ke konci tohoto období se začaly rozšiřovat sídla původní. Stavební činnost se vyznačovala výstavbou zděných budov a výstavbou zámeckých areálů, loveckých zámečků apod. Tento krok souvisel s vydanou pozemkovou reformou od Marie Terezie. Krajina byla ovlivněna právě barokním slohem, kdy i spontánnost měla vždy řád. Důležitost zde hrála především osovitost, souměrnost a geometričnost. Do krajiny se začaly zařazovat různé prvky, které krajinu dotvářely a uměly se vypořádat i s narušeností krajiny. Výjimkou nebyla výsadba mezí, větrolamy či aleje (Lokoč a kol. 2010). Dochází k časté výstavbě malých sakrálních staveb, jako jsou kapličky a kříže (Lipský, 2000). Hlavní dominantou sídel se stal kostel. Došlo k výraznému rozvoji cestní sítě, která byla často doplněna o stromořadí. Stromořadí také plnilo funkci rozdělení jednotlivých polí, dle obhospodařování (Stejskalová a kol, 2012).

3.3.1.4.Průmyslová revoluce (1780-1900)

Období průmyslové revoluce znamenalo rozvoj a technologický pokrok. Počet obyvatel se opět zvýšil, důsledkem však bylo vysídlování venkova na úkor zvyšujícího se městského obyvatelstva. Tento trend byl dán především pracovními příležitostmi v průmyslu. Na venkově naopak bylo zapotřebí budování nových druhotných polních cest, které zpřístupňovaly dosud odlehlejší pozemky. Příčina nárůstu cestní sítě byla dána především individuálním obhospodařováním pozemků (Lokoč a kol. 2010). Do průmyslové revoluce vlivy na krajinu byly poměrně vysoké, avšak činnost člověka vždy plyně navazovala na předchozí vývoj. Zásahy v období průmyslové revoluce byly zcela odlišné a začalo docházet k naprosté přeměně krajiny, která se odlišovala od přírody blízké (Lipský, 2000). Vznikaly nové silnice, velkého rozvoje dosáhly železniční dopravní sítě za doprovodu továrních areálů. Nové cesty byly lemovány stromořadím, především výsadbami ovocných dřevin. Pro dosažení větší obhospodařované půdy zanikaly plochy úhoru, pastvin a začaly se měnit velikosti a tvary pozemků (Lokoč a kol., 2010). Zásahu se nevyhnuly ani lesy, u kterých začínala umělá obnova a z lesů rozmanitých se stávaly smrkové monokultury (Lipský, 2000). V období průmyslové revoluce vznikaly také krajinářské parky (Stejskalová a kol. 2012).

3.3.1.5.Období socialismu (1948-1989)

Toto období mělo velký vliv na strukturu venkovského prostoru a také na strukturu zemědělství. Hlavním faktorem byla kolektivizace a socializace vesnic (Lipský, 2000). Docházelo k zakládání jednotných zemědělských družstev, které mnohdy bylo nedobrovolné a narušovala se stálost hospodaření. V důsledku tohoto slučování vznikala nová střediska zemědělské výroby s novými prostory a potřebnými zařízeními. Protože se prostory rozrůstaly, začaly se tyto zemědělské objekty koncentrovat na okraj vesnice. Vznik JZD zapříčinil odstranění mnoha polních cest, rušení mezí, remízků a liniové zeleně. Dále docházelo k vysoušení mokřadů a umělému napřimování vodních toků, což mělo za příčinu mnoho povodní. Po 2. světové válce docházelo k vysídlování pohraničních oblastí z důvodu odsunu německého obyvatelstva po 2. světové válce a dosídlení českými obyvateli bylo velmi pomalé, proto také docházelo k hojnému zániku několika obcí. Dále obce zanikaly z důvodu rozsáhlé těžební činnosti či výstavby různých novodobých děl. Již 50. léta zapříčinily odliv obyvatelstva z venkovského prostoru do měst a během dvaceti let žilo ve městech více než $\frac{3}{4}$ obyvatelstva. Města se rozrůstala a vnikaly velké aglomerace z okolních vesnic. Důsledkem vysokého nárůstu obyvatelstva vznikala nová sídlištní města či celé městské čtvrtě (Lokoč kol., 2010). Obecně lze říci, že zásahy do krajiny v tomto období byly opravdu veliké

a nevhodné a předčily i vlivy válek. Chyběl zde osobní přístup ke krajině a zodpovědnost za činy způsobené v krajině. Zaniklá sídla můžeme hledat pouze z historických map a při samotném terénním průzkumu nám mohou napovědět zbytky základů domů, sklepy či studny.

Výše popsanými zásahy a vlivy došlo k výraznému snížení estetické hodnoty krajiny. Dominantami krajiny se staly velké objekty a panelové domy. V tomto období došlo k vysokému nárůstu chataření v krajině, které začalo narušovat přirozený vzhled krajiny (Lipský, 2000).

3.3.1.6. Současnost

Od 90. let 20. století, tedy po nepříznivém období socialismu, začaly vznikat mnohé studie, které se věnovaly hodnocení krajiny. Ke změnám docházelo příčinou nových politických a ekonomických prostředí. Významnou roli také hraje změna vlastnických poměrů. Od 90. let došlo ke změně struktury krajiny s výrazným nárůstem pastvin a luk, důležitou roli v tomto období hrají i plochy se spontánní sukcesí, díky kterým se rozšiřuje především patro křovin. Tyto vlivy se snaží především o vytvoření ekologické stability území. Důležitou roli hrají i dotace, které se nesoustřeďují na produkci jakožto v minulém období, ale snaží se především podporovat mimoprodukční funkce. Základními cíli současnosti je převážně zalesnění a zatravnění krajiny, dále také trvale udržitelné hospodaření v krajině. V této koncepci následně pomáhají od 90. let minulého století krajinotvorné programy, které jsou podporovány ministerstvy ČR (Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo pro místní rozvoj). Tyto programy se snaží především na základě finanční podpory zvyšovat polyfunkčnost a ekologickou stabilitu krajiny, dále se věnují i estetickému pohledu na krajinu (Lipský, 2000).

3.4. Strategické plánování v krajině

3.4.1. Územní plánování

Územní plánování je v České Republice zakotveno v zákoně č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jako „stavební zákon“) a v souvisejících právních úpravách a vyhláškách (především vyhlášky 500/2006 Sb., 501/2006 Sb. a dále také zákon 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění). Územní plánování definované ve stavebním zákoně vytváří předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, na základě soustavného a komplexního řešení, účelného využití a prostorového uspořádání (Vorel, Kupka, 2011). Dalším z cílů územního

plánování je také koordinování soukromých a veřejných zájmů na území pomocí příslušných orgánů. Součástí zákona č. 183/2006 Sb. je současně ochrana krajiny jako takové. Územní plánování ve veřejném zájmu chrání a rozvíjí přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Územní plánování chápe a definuje krajinu jako podstatnou složku prostředí života obyvatel a základ jejich totožnosti. V rámci územního plánování je mimo jiné zahrnuta ochrana krajinného rázu. V územním plánování nefigurují a nerozhodují pouze příslušné orgány, jednání jsou doprovázena také účastí s veřejností. Účast obyvatel je v plánování velice důležitá, především díky znalostem o daném území.

Vyhláška č. 500/2006 Sb. o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, v platném znění, vymezuje obsah datové báze územně analytických podkladů, ve kterých je dáno vymezení oblastí krajinného rázu, krajiny a krajinných okrsků. Ochrana krajinného rázu se stala součástí územního plánování (Kupka, 2010).

Územní plánování musí chránit krajinu a krajinný ráz a to před výstavbou nevhodných staveb, před výstavbou staveb s nevhodným měřítkem, před nepatřičnými terénními úpravami a před záměry, které ovlivňují krajinnou skladbu a celkový krajinný obraz (Sýkora, 2002).

3.4.2. Pozemkové úpravy

Jak je z výše uvedeného patrné, krajina v České republice prošla složitým vývojem, který byl podmíněn především střídajícími politickými a následně hospodářskými vlivy. Pozemkové úpravy nebo také Projekty krajinného inženýrství řeší komplexně vymezené území se snahou zlepšení podmínek životního prostředí, zúrodnění a ochranu půdního fondu, dále se zabývá otázkami vodního hospodářství či zlepšením ekologické stability v krajině. Pozemkové úpravy by měly nabízet možnost spolupráce místních subjektů s orgány samosprávy. Pozemkové úpravy jsou zakotveny v zákoně č. 139/2002 o pozemkových úpravách a o pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje řízení o pozemkových úpravách a působnost Státního pozemkového úřadu při tomto řízení. Pozemkové úpravy se zaměřují na zlepšení kvality venkovského života, prostorové a funkční upořádání pozemků, zajišťují konkurenceschopnost v zemědělství, zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, lesní hospodářství a vodní hospodářství zejména v oblasti snižování nepříznivých účinků povodní a sucha, řešení odtokových poměrů v krajině a zvýšení ekologické stability krajiny.

3.4.3. Územní studie krajiny

Územní studie krajiny je jedním z komplexních podkladů pro plánovací a rozhodovací činnost v územním plánování. Tato studie slouží jako jeden z možných základních pramenů pro pochopení vymezeného území. Územní studie krajiny se vypracovává pro správní obvod obce s rozšířenou působností. Tato studie není povinná, avšak může dodat podrobný rozbor zpracovávaného území s víceoborovým pohledem na krajinu. Základní součástí je terénní průzkum. Územní studie krajiny se podrobně věnuje volné krajině, která není téměř legislativně ani metodicky řešena, tak jako zastavěné území. Nástroje územního plánování nejsou v nezastavěném území dostatečně využívány a často je volná krajina opomíjena. Územní studie krajiny je náročnou záležitostí a v rámci podpory zpracování této studie byl vyhlášen dotační titul, který tuto studii podporuje. Dne 8.10.2015 byla vyhlášena Ministerstvem pro místní rozvoj výzva k podávání žádostí o podporu z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP), specifického cíle 3.3 – Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje zaměřenou na aktivitu územní studie. V rámci tohoto operačního programu bylo vymezeno také řešení krajiny (MŽP, 2019b). ÚSK je vedlejší, ale nezanedbatelný dokument pro územní plánování, především pro řešení či upřesnění uspořádání krajiny v územních plánech, v územně analytických podkladech či v zásadách územního rozvoje. Na základě této výzvy postupně vzniká v České republice celkem 46 ÚSK, z toho 6 v Ústeckém kraji (ORP Chomutov, Žatec, Louny, Ústí nad Labem, Roudnice nad Labem a Litvínov).

3.5. Kompozice krajiny

Kompozice krajiny jsou tvořeny přírodními prvky a historickými, kulturními objekty, které vytváří obraz krajiny a to buď více či méně harmonický. Krajinné prvky jako jsou aleje, stromořadí, historické způsoby hospodaření na zemědělské půdě, drobné památky dotvářejí krajinný obraz (NPÚ, 2018).

Termín kompozice vychází z latinského základu slova *compositio*, označujícího skladbu, sestavení, ale také dohodu a smíření. Kompozice je tvořena dvěma znaky (vlastnostmi a jevy) a jejich vzájemným vztahem. Tyto znaky mohou mít různorodý charakter a projev, kompozice potom utváří jednotný spojitý celek. Kompozice prostorově vymezuje krajinu, která je spojená s oborovým vnímáním, účelovým vymezením, prostorovým měřítkem. Krajinná kompozice je vymezená hranicí s předem určenými kritérii, kde se vykresluje charakter určité krajiny. Komponovaná krajina je definovaná jako záměrně navržená a vytvořená člověkem. Krajinné kompozice byly vytvářené z estetických důvodů často

doplňovány o církevní či jiné monumentální stavby (Kupka, 2010). Měřítko kompozice může být velmi rozdílné v závislosti na rozpoznání jednotlivých prvků v krajině (Kulišťáková, 2013). Významnými prvky kompozice krajiny jsou kulturní dominanty. V architektuře se jedná o pohledově významný motiv v architektonickém útvaru sídliště, vyvrcholení kompozice hmot architektonického díla, ovládající v průhledu nebo v celkovém pohledu stavbu nebo skupinu staveb. Do celkové kompozice krajiny se zapojují však i přirozené prvky jako jsou staré solitérní stromy, remízky, lesní komplexy, rybníky, vodní toky a přirozené terénní úpravy (Kupka, 2010).

Komponovanou krajinu vymezujeme na dvou úrovních a to vnější a vnitřní. Vnější je vyjádřena na fyzicko-geografické úrovni a prostorotvorné úrovni a vnitřní je vyjádřena abstraktně na základě myšlenek, duchovního významu apod. Celistvost je tvořena jak fyzicky, tak obsahem domyšleným. Krajinná kompozice je složena z dílčích prvků kompozice, které lze obecně rozdělit na bodové, liniové a plošné. (Kulišťáková, 2013).

3.5.1. Vizualní pohled a estetické vnímání prostředí

Krajina je vnímána mnohými způsoby, jedním z nich je i vizualní vnímání. Tato forma je jedním ze základních vjemů lidí a povětšinou prvotní hodnocení prvků. Právě vizualní možnosti hodnocení krajiny nám mohou utvořit ucelený pohled na dané území a utvořit nám „krajinný obraz“ (Kupka, 2010). Vnímání prostředí je založeno na filtrování a zařazování informací, tedy interakce mezi člověkem a vnímaným objektem (Zibrin, 1988). Mezi faktory ovlivňující vizualní vnímání můžeme zařadit například měřítko, pohledovou expozici, barevnost, kontrast apod. (Sklenička, 2003). Zibrin (1988) uvádí, že vnímáním lze docílit kladných i záporných pocitů. Do subjektivního hodnocení zahrnuje vliv pocitu bezpečí, intimity, individuality a příslušnosti ke společenství. Důležitou součástí hodnocení prostoru vnímá také územní a sociální reference, identifikovatelnost či čitelnost prostoru. Vztah interakcí a narušování krajiny tvoří estetický pohled na krajinu. Právě estetika a tvorba vizualního prostředí jsou nové formy, které mohou výrazně ovlivnit design krajiny. Vizualně je pro nás důležité, aby na nás krajina působila vkusně a v souladu (Kupka, 2011). Scénické hodnocení se rozšířilo především na základě zvýšení blahobytu lidí při hospodářském růstu a růstu rekreace v k přírodě (Daniel, Boster, 1976). V dřívějších dobách esteticky na krajinu pohlíželi především umělci, kteří v krajině hledali inspiraci pro svá díla. Výjimkou nebyli malíři, básníci ani spisovatelé, kteří odraz krajiny mnohdy velmi detailně popisují. Vizualně nám přibližují krajinu především historické podklady, jako jsou staré obrazy, v pozdějších dobách ale i fotografie. Z takových pramenů následně můžeme čerpat, jak se krajina postupně

vyvíjela a měnila. Strukturované napodobování, estetizování přírody, tvorba vizuální formy, se staly podstatou umění nejen zahradnictví, parkové tvorby, ale i designu krajiny (Hendrych, 2009).

3.5.2. Krajinná estetika

Estetický pohled na krajinu můžeme členit na dvě základní hlediska, na pohled subjektivní a objektivní. Subjektivní přístup k estetickému vnímání je výsledkem lidské mysli, objektivní přístup je založen na konkrétních hodnotách krajiny, které jsou ukryty ve vlastnostech a prvcích (Svobodová, 2011). Zuska (2009) říká, že estetický pohled na krajinu se odráží u každého jedince jednotlivě, každý má svůj názor a své preference, ve kterých upřednostňuje své názory. Míchal, 2000 estetickou hodnotu popisuje jakožto výsledek subjektovo-objektivních situací. Z laického hlediska je krajina hodnocena převážně subjektivně, naopak odborníci zabývající se problematikou krajiny a krajinného rázu pohlíží na estetické hodnocení objektivně. Objektivní estetické hodnocení krajiny popisuje například Dvořák, 1983; Martin, 1993; Nicholls a Sclater, 1993 dále také Vorel, 1999 nebo Löw a Míchal, 2003. Zákon č 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny definuje, že je krajinný ráz chráněn před činnostmi snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Estetika krajiny je tedy zákonným kritériem pro hodnocení krajiny jako takové.

Vymezením objektivního pohledu se zabývá Dvořák, 1983. Autor svou podstatu popisuje v „Estetickém teorému Bohuslava Dvořáka“. Prvotní uplatnění tohoto teorému bylo především v architektuře, následně byl však tento teorém uplatňován i v hodnocení krajiny. Základem je stanovení si významových složek krajiny a následná tvorba vztahů mezi jednotlivými objekty a hodnotami těchto objektů ve spojitosti s vnější formou krajiny.

Estetický teorém Bohuslava Dvořáka popisuje 5 základních estetických hodnot:

- Potenciální objektivní estetická hodnota vlastní objektu, která nevzniká v subjektovoobjektovém vztahu, ale je pouze připravena k estetickému vnímání různými subjekty v určité potenciální estetické situaci.
- Subjektivní estetické hodnoty připravené ve vědomí estetických subjektů ve formě vzpomínek na dříve osvojené estetické hodnoty (jsou obsahem estetických norem).
- Estetické hodnoty subjektivně prisuzované estetickému objektu na základě již dříve osvojených estetických hodnot i na základě aktuálního sémantického zprostředkování esteticky nespecifických hodnot vnější formou objektu.

- Předpoklady pro to, aby vnější forma objektu začala zprostředkovávat aktuální estetické hodnoty s obsahem, modalitou a intenzitou shodnou s právě předchozími hodnotami.
- Aktuální objektivní estetická hodnota je teoretickým produktem aktuálního hodnocení subjektovo-objektového vztahu v estetické situaci vnějším pozorovatelem, který dokáže tento

vztah racionálně reflektovat, klasifikovat a explikovat včetně jeho případných iracionálních rysů. Je tedy tzv. hodnocením hodnocení za stálé snahy o vyloučení vlastní subjektivity.

Zahrnuje ty estetické hodnoty, které objekt hodnotícímu subjektu reálně poskytuje díky své objektivní potenciální estetické hodnotě i díky konkrétní estetické aktivitě subjektu.

Löw a Michal, 2003 vymezují vizuálně vnímatelné hodnoty estetiky krajiny na základě stanovených znaků, jakou jsou – znaky vztahu k dalším generacím, znaky vztahu k toku historického času, znaky vztahu k přírodě. Autoři zde podrobně hodnotí kladné a záporné projevy na krajinu, které následně vytváří objektivní hodnocení estetického hlediska. Vorel, 1999 k objektivnímu pohledu využívá již konkrétního vymezení vlastností a prvků, které stanovují, jakou krajinu lze považovat za esteticky hodnotnou.

3.5.3. Dominanty v krajině

Význam a definic, co je dominantou, je velké množství. Obecně lze říci, že se jedná o převládající prvek. Dominanta v krajině vytváří kompozici celku, dle Kupky (2010) je dominantou krajiny „převládající, hlavní, základní složka, převládající prvek v konfiguraci hmotných prvků krajinné scény určující její ráz“. Dominanty vytvářejí identitu území, neopakovatelnost a jedinečnost. Vytvářejí jakýsi obraz krajiny, který je poté pro pozorovatele nezaměnitelný s okolními místy.

Dominanty členíme na několik základních skupin dle typu. Dle původu mohou být dominanty přírodní, kulturní či smíšené, z jiného hlediska můžeme dominanty dělit na historické a soudobé. Dále lze rozlišovat dominanty výškové a plošné. V souvislosti s touto problematikou se můžeme setkat i s pojmem dominantní rys krajiny, který nám umocňuje pohled na danou složku ve vymezeném území. Výškové dominanty jsou často spojovány s kompozicí krajiny a jsou po staletí součástí urbanistické a krajinářské tvorby a plánování. Vertikální dominanty vytvářejí orientační bod v krajině, který identifikuje dané prostředí (Vorel a kol., 2006).

Významným typem dominant jsou především dominanty kulturní, které jsou výsledkem lidské činnosti v krajině. Jedná se o prvky v krajině, které vznikaly v průběhu vývoje daného

území, ale i moderní dominanty ze současnosti. Historické dominanty jsou zpravidla vnímány kladně, soudobé kulturní dominanty jsou však vnímány rozpolupně a mnohdy negativně. Kulturní dominanty jako takové, jsou legislativně uznávané hodnoty krajiny. Tento pojem lze nalézt v zákoně o ochraně přírody a krajiny (114/1992 Sb.), v §12 odstavec 1. Pojem „významná stavební dominanta“ lze také najít ve vyhlášce č. 500/2006 Sb. (ke Stavebnímu zákonu 183/2006 Sb.), o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, příloha č. 1.

4. Metodika

Pro terénní šetření byla využita kvantitativní dotazníková metoda veřejného mínění s uzavřenými otázkami s jednou možností výběru. Dotazníky byly předány osobně vybraným respondentům, kteří dotazník vyplnili a ihned předali výzkumníkovi. Druhá část dotazníků byla vyplňována na internetu. Tato metoda umožňuje sesbírat velké množství dat v krátkém čase. Průzkum umožňuje zpracování analýzy dat, tato data byla následně statisticky vyhodnocena. Grafy, tabulky či fotografie bez uvedeného zdroje, jsou zpracované autorkou práce. Studovaným územím bylo zvoleno celkem 5 venkovských sídel v Ústeckém kraji v bývalém okresu Chomutov (Výsluní, Kalek, Měděnec, Lestkov a Chbany).

4.1. Charakteristika studovaného území

Předmětem studovaného území jsou obce v okresu Chomutov s maximálním počtem trvale žijících obyvatel do 1000.

Okres Chomutov nalezneme v západní části Ústeckého kraje. Severní hranice tohoto okresu jsou zároveň i hranice České republiky se sousedící Spolkovou republikou Německo, západní část sousedí s okresem Karlovy Vary (Karlovarský kraj), jižní hranice sousedí s okresem Louny a východní hranice jsou tvořeny s okresem Most. Celková rozloha tohoto okresu je 935 m². Tento okres je rozčleněn mezi 4 geomorfologické oblasti – Krušné hory, Mostecký úval, Žatecká pánev a vrchovina Doupovských vrchů. Největší část Chomutovska zaujímají Krušné hory, které se rozprostírají v severní části tohoto okresu a pokrývají více než 40% území. Nejvyšším vrcholem je úpatí hory Klínovec, vrchol Klínovce je však nejvyšším bodem v Karlovarském kraji (ČSÚ, 2018).

4.1.1. Výsluní

Obec Výsluní leží na náhorní planině Krušných hor v nadmořské výšce přes 700 m. n. m., od okresního města je obec vzdálena přibližně 15 km západním směrem. K roku 2018 žije v této obci se statutem města celkem 377 trvale žijících obyvatel. Výsluní se skládá z celkem 6 částí obce: Výsluní, Kýšovice, Třebíška, Sobětice, Úbočí a Volyně. (ČSÚ, 2018). Historicky je Výsluní známé jako Sonnenberg, z německého překladu tedy Sluneční hora, která představuje svah, kde obec byla vystavěna (Profous, 1957). Založení Výsluní se datuje do poloviny 16. století, konkrétně do let 1543 – 1547, kdy dostává i statut horního města. Výsluní se vyznačovalo především těžbou železné rudy a stříbra. Roku 1597 bylo Výsluní povýšené na Královské horní město, v tu dobu však docházelo již k poklesu hornictví a obyvatelé se začali orientovat na zemědělství a řemesla. Na konci 19. století v této obci žilo

kolem 2000 obyvatel. Vysoký úbytek obyvatelstva nastal v době po druhé světové válce, kdy došlo k vystěhování německého obyvatelstva z oblasti Sudet, tento trend trval až do 90. let 20. století. Úpadek obce trval až do převratu politický systémů v roce 1989. Nastolením demokracie se postupně obec snaží přilákat nové obyvatele (Město Výsluní, 2019).

Dominantou obce je Novorománský kostel svatého Václava, který byl vystavěn roku 1853 (Urban, 2015).

Obrázek 2 - Ortofotomapa 1:3000 – obec Výsluní (2018)

(dostupné z: <http://www.mapy.cz> [cit. 2019-08-25])

Obrázek 3 - Historický pohled – rok 1900

(dostupné z <http://www.fotohistorie.cz> [cit. 2019-05-25])

Obrázek 4- Historický pohled – rok 1910

(dostupné z <http://www.fotohistorie.cz> [cit. 2019-05-25])

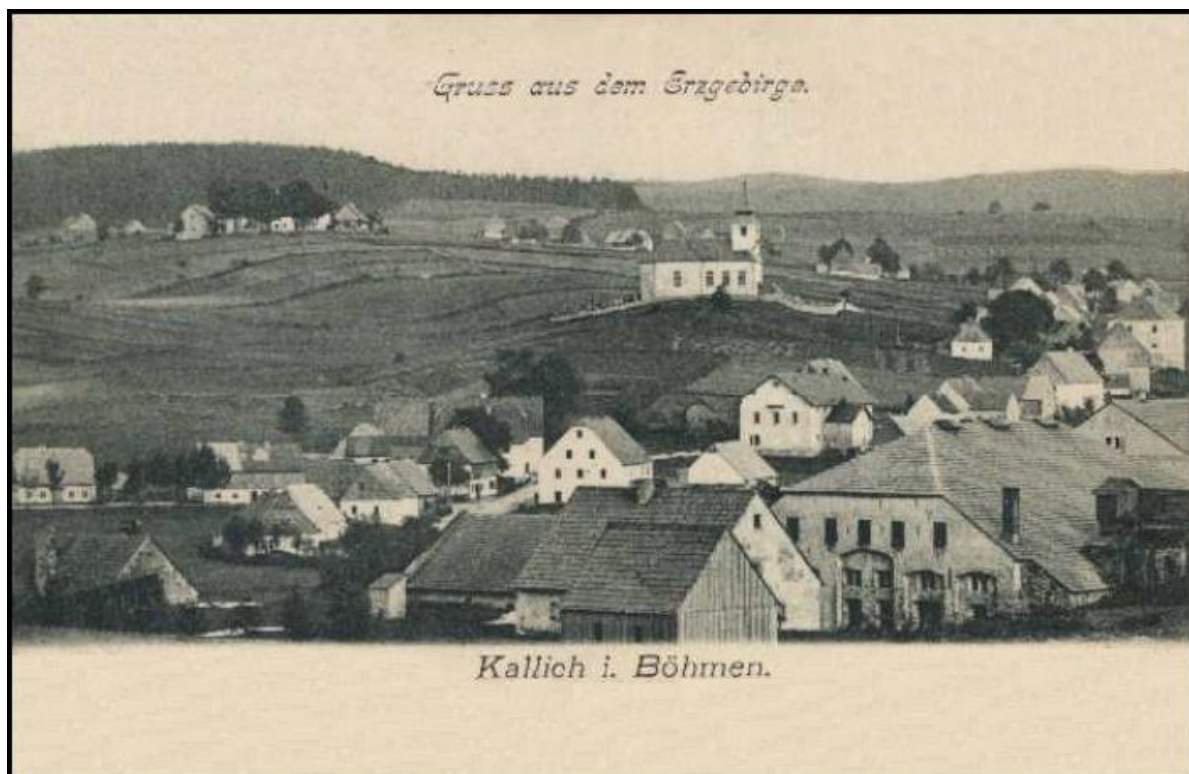
4.1.2. Kalek

Obec leží v Krušných horách s nadmořskou výškou přes 700 m. n. m., přičemž nejvyšší bod je nadmořské výšce 870 metrů Obec se rozkládá na samotné hranici se sousedící Spolkovou republikou Německo, hranici v tomto případě tvoří vodní tok Načetínský potok. Trvale žijících obyvatel v obci Kalek je v současné době 239, údaj k roku 2018 (ČSÚ, 2018). Obec Kalek se skládá celkem ze tří částí: Kalek, Jinřichova Ves a Načetín. Historicky zde také stávaly vesnice Gabrielina Huť a Kienhaid, které již patří do zaniklých obcí (Obec Kalek, 2019). Pod německým názvem nalezneme označení této obce jako Kallich. První zmínka o obci se datuje k polovině 16. století, kdy je doloženo zpracování železné rudy v hamru. Většího rozvoje se obec dočkala ale až v polovině 18. století, kdy se začal rozvíjet průmysl. Hlavní roli zde hrálo umístění železářny, která zaměstnávala až 400 lidí. (Binterová, 2000). Na konci 19. století v obci žilo kolem 1200 obyvatel, po druhé světové válce však došlo k úbytku obyvatel na 10% z původního počtu. (Binterová, 2002). Trend poklesu trvale žijících obyvatel byl zaznamenán až do přelomu tisíciletí. V současné době je registrován mírný nárůst.

Obrázek 5 - Ortofotomapa 1:3000 – obec Kalek (2018)

(dostupné z: <http://www.mapy.cz> [cit. 2019-08-25])

Obrázek 6 - Historický pohled – rok 1905

(dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz> [cit. 2019-05-25])

Obrázek 7 - Historický pohled – rok 1920

(dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz> [cit. 2019-05-25])

4.1.3. Měděnec

Obec Měděnec leží v Krušných horách, v nadmořské výšce přibližně 850 m. n. m. Měděnec se skládá celkem z 5 částí obce: Měděnec, Horní Halže, Kotlina, Kamenné a Mýtinka. V tomto území se dále nacházely obce Dolní Halže a Venkov, ty jsou však již zaniklé. V současné době je zde 140 trvale žijících obyvatel (ČSÚ, 2018). Název obce vychází z německého označení Kupferberg (tedy měděná hora). Obec byla založena ve čtvrtině 16. století, konkrétně roku 1520. Území je spojováno již od počátku s hornictvím, které zde probíhalo již před založením samotné obce. Hlavní těženou surovinou bylo stříbro a železná ruda (Obec Měděnec, 2019). Hornictví se zde dochovalo až do konce 20. století, důl Měděnec byl posledním místem těžby železné rudy v České republice (druhá polovina 20. století). Od 19. století zde bylo významné i zemědělství. (Urban, 2015) Podobně jako u obce Kalek, ke konci 19. století zde žilo přibližně 1200 obyvatel, pokles obyvatel byl dán opět odsunem německého obyvatelstva po druhé světové válce, kdy zbylo pouhých 20% původního obyvatelstva. Severně od obce se nachází pole větrných elektráren.

Obrázek 8- Ortofotomapa 1:3000 – Obec Měděnec (2018)

(dostupné z: <http://www.mapy.cz> [cit. 2019-08-25])

Obrázek 9 - Historický pohled – rok 1910

(dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz> [cit. 2019-05-25])

Obrázek 10 - Historický pohled – rok 1920

(dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz> [cit. 2019-05-25])

4.1.4. Lestkov

Lestkov je malá obec nacházející se západně od okresního města Chomutov a jihovýchodně od města Klášterec nad Ohří. Počet trvale žijících obyvatel je v současné době kolem 50. Název obce vychází z historického osobního jména Lestek či Lstibor. Dále obec nesla německé označení Leskau, v historických pramenech často nalezneme i označení Lestkow či Leska. Obec se nachází na okraji Doupovských hor v nadmořské výšce 548 m n m. Historie obce je spojena s hradem Egerberg, který se nachází na vrcholu u obce. První zmínka o obci vychází z 15. století. V současné době je dochována pouze zřícenina tohoto hradu, pozůstatky hradu jsou chráněny jako kulturní památka. Hlavním zdrojem obživy obyvatel bylo zemědělství (Vachata, 1997)

Obrázek 11 - Ortofotomapa 1:3000 – obec Lestkov (2019)

(dostupné z: <http://www.mapy.cz> [cit. 2019-08-25])

Obrázek 12 - Historický pohled 1910

(dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz> [cit. 2019-05-25])

Obrázek 13 - Historický pohled – rok 1930

(dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz> [cit. 2019-05-25])

4.1.5. Chbany

Obec Chbany leží přibližně 30 km od města Chomutov, 12 km od města Kadaně a 8 km od města Žatec. Trvale žijících obyvatel je zde 631 (2018). Název vesnice vychází pravděpodobně od odvození názvu města Cheb (ve staročestíně Chba). Německy byla tato obec označována jako Kwon nebo Quon. Obec se nachází v nadmořské výšce 283 m n m (Chbany, 2019). První označení této obce je z 15. století v přídomku žateckého konšela Hermanna de Chban. Z historických pramenů je však dohledatelné především německé literatuře, že by obec Chbany měla být ještě o mnoho starší a měla by se řadit k nejstarším obcím v okolí Žatecka. Hlavním zdrojem obživy pro obyvatelstvo obce bylo zemědělství. (Binterová, 2001). Pro svou dobrou polohu a úrodnou oblast Ohře se zde pěstoval především chmel a obilniny. Do konce 2 světové války většinu obyvatel tvořili Němci. Významným milníkem obce byla výstavba vodní nádrže Nechranice. Výstavba této vodní nádrže byla příčinou zatopení několika obcí (Běšice, Chotěnice, Čermníky, Dolany, Drahonice a Lomazice), tito obyvatelé se následně přestěhovali do Chban do nově vystavěných bytových domů (Binterová, 2002).

Obrázek 14 - Ortofotomapa 1:3000 – Obec Chbany (2018)

(dostupné z: <http://www.mapy.cz> [cit. 2019-08-25])

4.2. Přípravné a terénní práce – dotazníkové šetření

Pro terénní průzkum bylo nafoceno 5 vybraných venkovských sídel s pěti různými atributy. Fotografie byly pořízeny v letním období na konci srpna roku 2018, aby nedošlo k ovlivnění respondentů například různými ročními období (kvetoucí stromy na jaře, barevné listí na podzim či sněhová pokrývka v zimě). Letní období bylo tedy považováno za nejvhodnější pro vizualizaci jednotlivých krajinných atributů. Pro každé venkovské sídlo byla zvolena vždy jedna fotografie, pro kterou byly vytvořeny 4 upravené kopie. Tyto kopie upravily vybrané atributy tak, aby byly zcela zřetelné jednotlivé rozdíly. Korektura fotografií spočívala především v úpravě velikosti vybraných objektů na fotografii, úplné umazání, přidání objektu či zamaskování. Vznikly tedy fotografie, u kterých se dominance vybraných atributů snižuje či zvyšuje. Fotografie byly upravovány pomocí Adobe Creative Cloud Photoshop CC, bitmapového grafického editoru pro tvorbu a úpravy fotografií. Dohromady vzniklo celkem 20 kopií pěti originálních fotografií a vznikla tedy sada 25 snímků. Po všech těchto úpravách byl vytvořen dotazník sloužící pro daný průzkum. Studovanými jevy bylo 5 vybraných atributů: dominanta kostela, zeleň ohraničující sídlo, cestní síť, zemědělský objekt a bytový dům.

Dotazník byl rozdělen do dvou částí a byl tvořen pouze z uzavřených otázek. První část obsahovala základní informace o respondentovi: pohlaví, věk, nejvyšší dosažené vzdělání, obor zaměstnání, vzdělání či profese související s krajinou nebo krajinným plánováním, místo

bydliště, vztah k zemědělské půdě a znalost vybraných sídel. Další identifikační otázky na náboženské vyznání, rodinný stav, rasa apod. nebyly pokládány. Druhá část dotazníku byla zaměřena na sadu fotografií originálních a upravených. Přičemž na každé straně A4 byly fotografie pro jedno venkovské sídlo. Velikosti fotografií byly stejné, aby nedocházelo k ovlivnění vizuálních preferencí velikostí obrázku. Velikost snímků byla vždy 5,5 x 7,3, avšak respondent měl vždy možnost nahlédnout na fotografie většího formátu 10 x 13, aby lépe rozpoznal jednotlivé rozdíly na fotografiích. Fotografie byly seřazeny odstupňovaně, označeny vždy pouze číselně 1 – 5 bez dalšího popisu.

Dotazníky byly vyplňovány ve vybraných lokalitách a na internetu, kde byly dotazníky určeny k vyplnění široké veřejnosti. Při terénním šetření bylo vybráno celkem 60 dotazníků, 30 dotazníků bylo vyplněno přes internet. Celkem bylo k dispozici 90 dotazníků, 3 dotazníky nebyly zcela vyplněny, pro podrobnější průzkum bylo využito celkem 87 dotazníků. Při terénním průzkumu nebyli respondenti nijak ovlivňováni.

Odpovědi ze všech zcela vyplněných dotazníků byly přepsány do tabulky, viz příloha 3a a 3b. Získaná data byla zpracována kontingenčními tabulkami a byla vyhodnocena popisnou statistikou absolutních i relativních hodnot. Výsledky byly zobrazeny také v grafické podobě.

4.2.1. Dominanta kostela

Obrázek 15- Dominanta kostela (Výsluní)

4.2.2. Zeleň ohraničující sídlo

Obrázek 16 - Zeleň ohraničující sídlo (Kalek)

4.2.3. Cestní síť

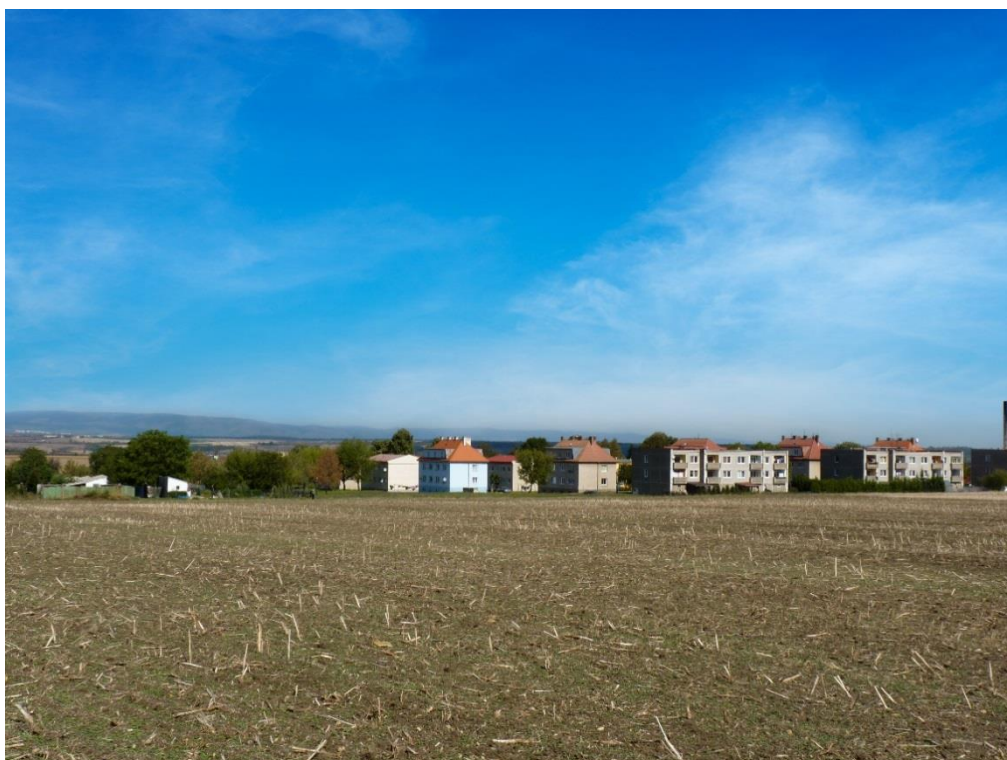
Obrázek 17 – Cestní síť (Mědenec)

4.2.4. Zemědělský objekt

Obrázek 18 – Zemědělský objekt (Lestkov)

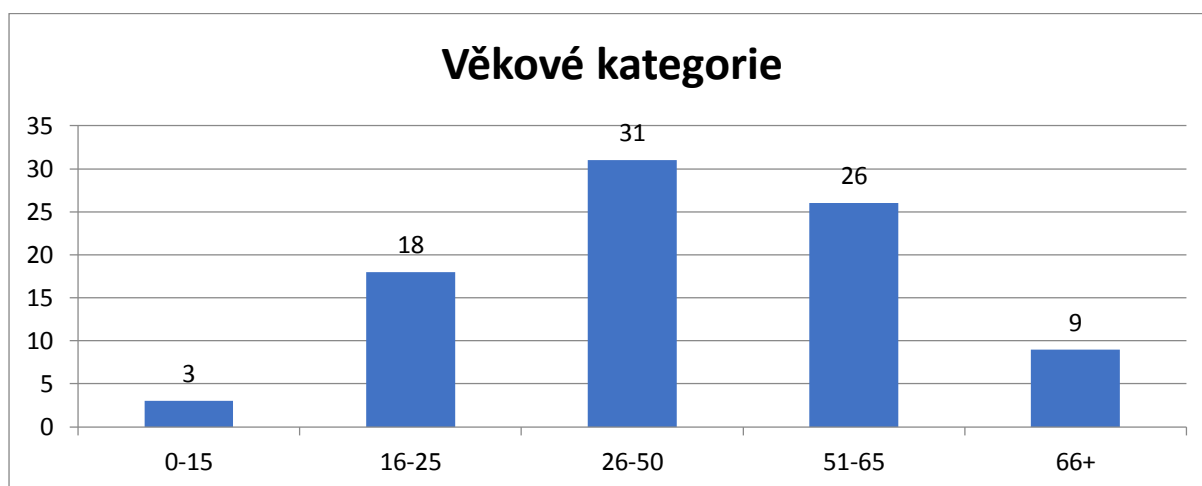
4.2.5. Bytový dům

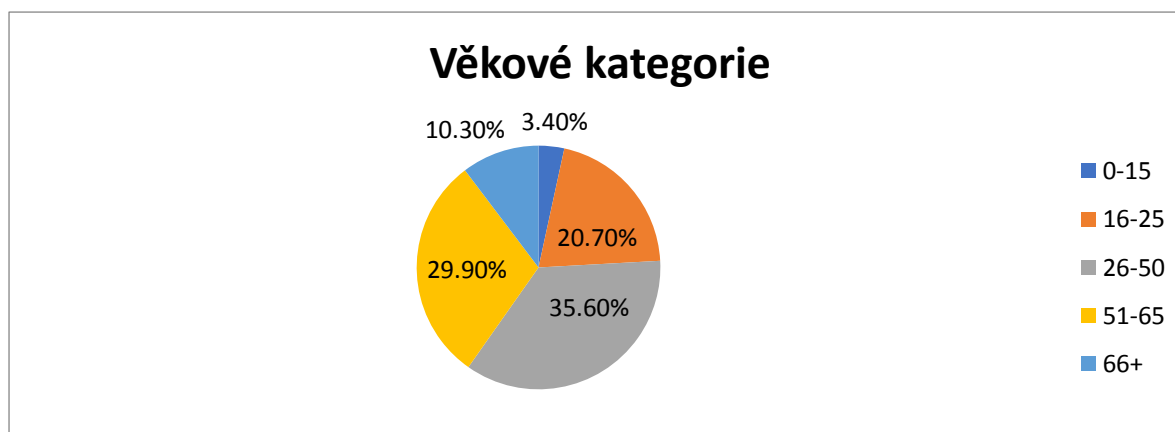
Obrázek 19 – Bytový dům (Chbany)

5. Výsledky

Celkem bylo během terénního dotazníkového šetření dotázáno 90 osob, 3 dotazníky nebyly však úplně vyplněné a proto nejsou součástí tohoto hodnocení. Z celkového počtu 87 odpovědělo 57 (65,5 %) žen a 30 (34,5 %) mužů. Respondenti byli rozděleni dle věku do 5 věkových kategorií, z nichž nejvíce zastoupená byla věková kategorie v rozmezí 26 -50 let (31 osob, 35,60 %)

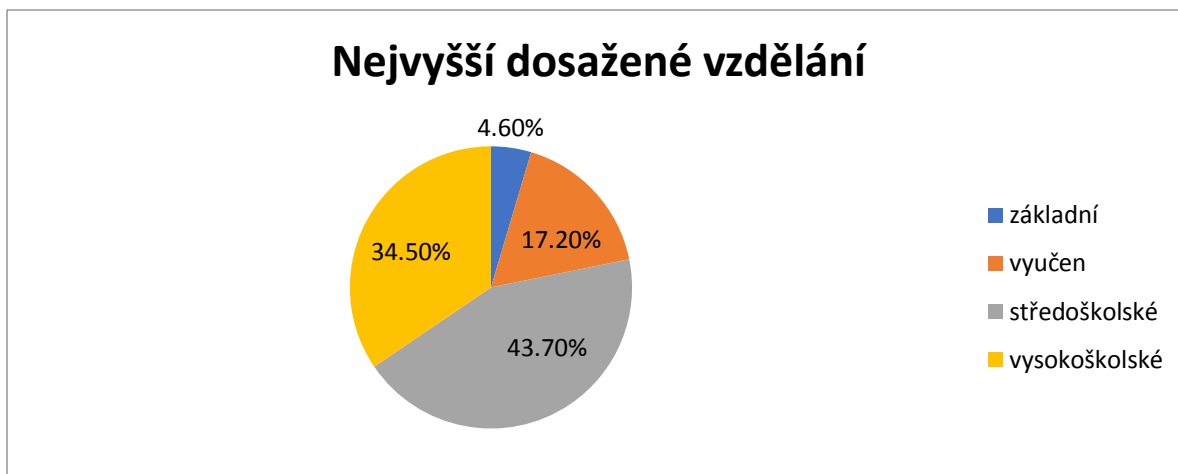

Obrázek 20 – Rozdělení respondentů dle věkových kategorií (absolutní hodnoty)

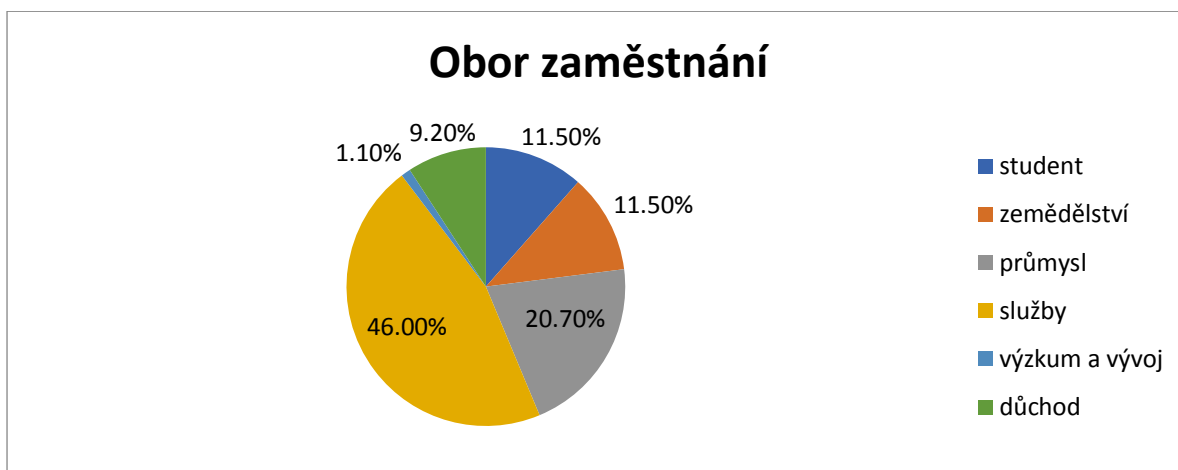
Obrázek 21 - Rozdělení respondentů dle věkových kategorií (relativní hodnoty)

Respondenti zodpovídali otázku nejvyššího dosaženého vzdělání, přičemž nejvíce zodpovídajících dosáhlo středoškolského vzdělání (38 osob, 43,7 %). Respondentů s vysokoškolským vzděláním zodpovídalo celkem 30 (34, 50%) a výzkumu se účastnilo 15 lidí s výučním listem.

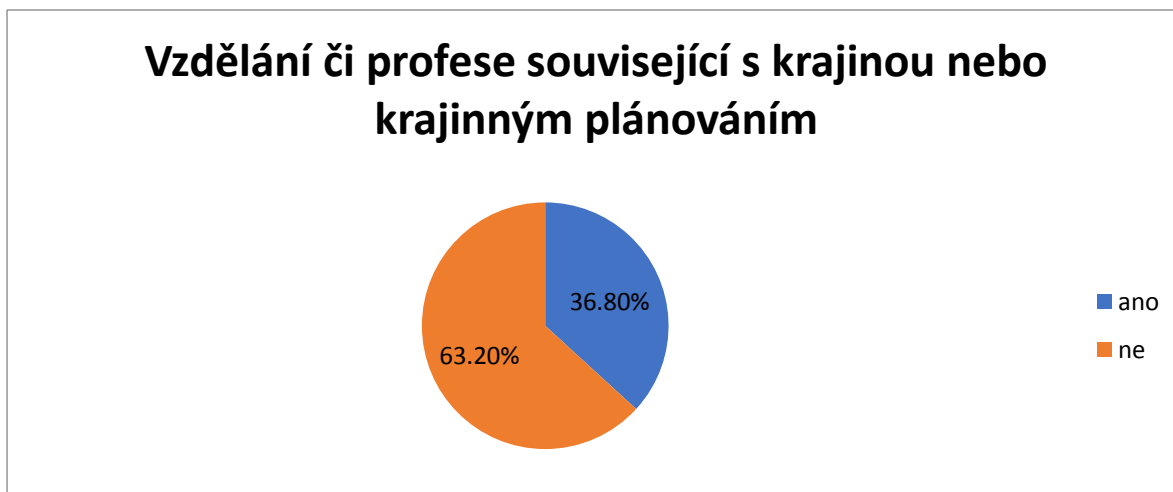
Obrázek 22 - Nejvyšší dosažené vzdělání (relativní hodnoty)

Dotazovaní respondenti jsou nejčastěji zaměstnaní ve službách (40 osob, 46 %). Vzhledem k věku respondentů 10 (11,5 %) osob zodpovědělo, že jsou studenty, 8 (9,2 %) osob je naopak již v důchodu. 18 dotazovaných je zaměstnáno v průmyslu (20,70 %).

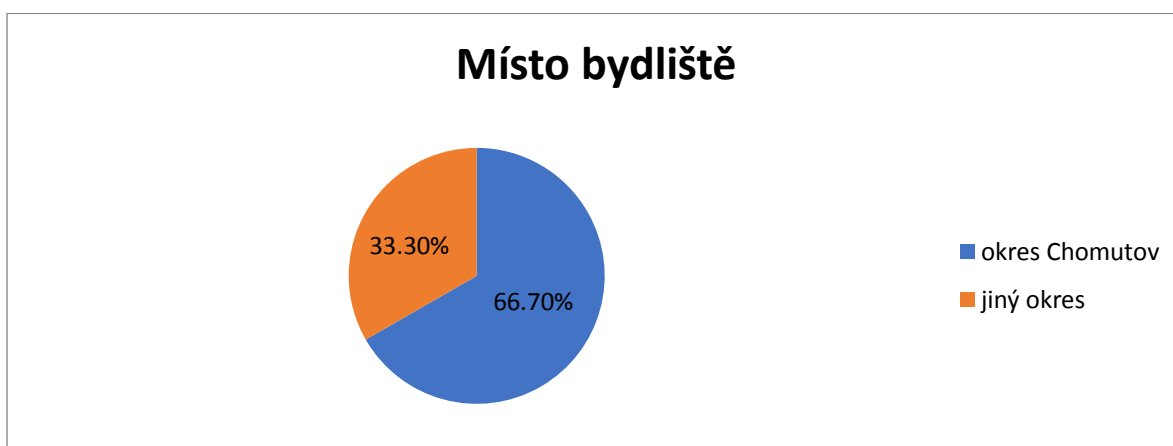
Obrázek 23 – Obor zaměstnání (relativní hodnoty)

32 dotazových (36,8 %) z celkových 87 odpovědělo, že má vzdělání či profesi, která souvisí s krajinou nebo krajinným plánováním.

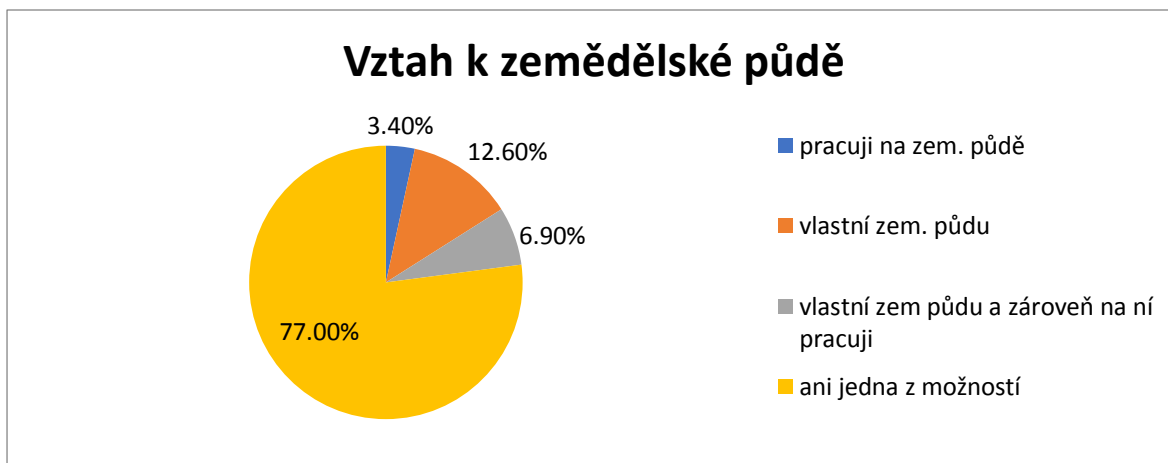
Obrázek 24 – Vzdělání či profese respondentů související s krajinou nebo krajinným plánováním (relativní hodnoty)

Důležitým faktorem při zjišťování výsledků také bylo místo bydliště a to tedy buď v okrese Chomutov, kde se nacházejí všechny zkoumané obce nebo okres jiný. Z celkového počtu respondentů žije 58 (66,7 %) osob v okrese Chomutov, 29 (33,3 %) osob žije mimo uvedený okres.

Obrázek 25 – Místo bydliště respondentů (relativní hodnoty)

V neposlední řadě také byli respondenti dotazováni, jaký mají vztah k zemědělské půdě, přičemž mohli odpovídat, zda pracují na zemědělské půdě, zda zemědělskou půdu vlastní, zda vlastní zemědělskou půdu a zároveň na ní pracují nebo zda k zemědělské půdě žádný vztah nemají. Nejvíce dotazovaných (celkem 67 osob, 77 %) nevybrali ani jednu možnost, tedy že žádný vztah k zemědělské půdě nemají.

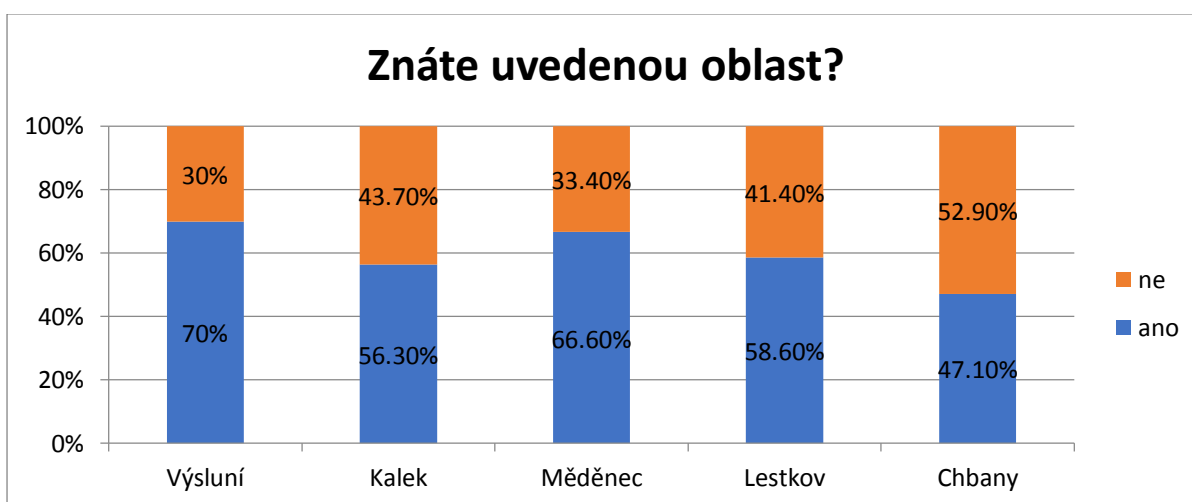

Obrázek 26 – Vztah k zemědělské půdě (relativní hodnoty)

Dotazovaní dále zodpovídali otázku, zda uvedené oblasti znají. Nejvíce osob zná obec Výsluní (61 osob), naopak nejméně známá obec byla pro dotazované obec Chbany (41 osob). Znalost vybraných sídel úzce souvisí s tím, jak byly dotazníky vyplňovány. 60 dotazníků bylo vyplněno přímo při terénním průzkumu, tedy osobami, které v jednotlivých obcích bydlí, jsou chataři či obec navštívili jako turisté. Povědomí o těchto oblastech je také zřejmě především z otázky místa bydliště, kdy 58 respondentů žije v okrese Chomutov.

	Znáte uvedenou oblast?			
	ano	ne	ano	ne
Výsluní	61	26	70%	30%
Kalek	49	38	56,30%	43,70%
Měděnec	58	29	66,60%	33,40%
Lestkov	51	36	58,60%	41,40%
Chbany	41	46	47,10%	52,90%

Tabulka 1 – Znalost vybraných venkovských sídel uvedené v absolutních i relativních hodnotách

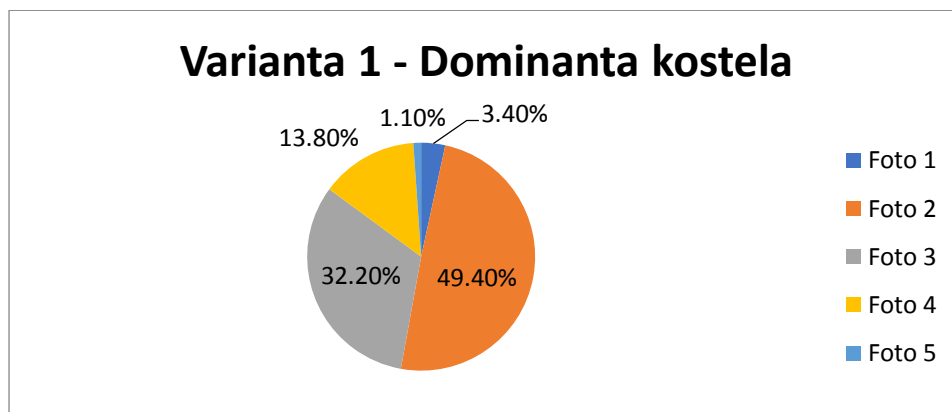
Obrázek 27 - Znalost vybraných sídel (relativní hodnoty)

Z výše uvedeného vyplývá, že všechna vybraná sídla až na Chbany zná více jak 50% dotazovaných.

5.1. Varianta 1 – Dominanta kostela

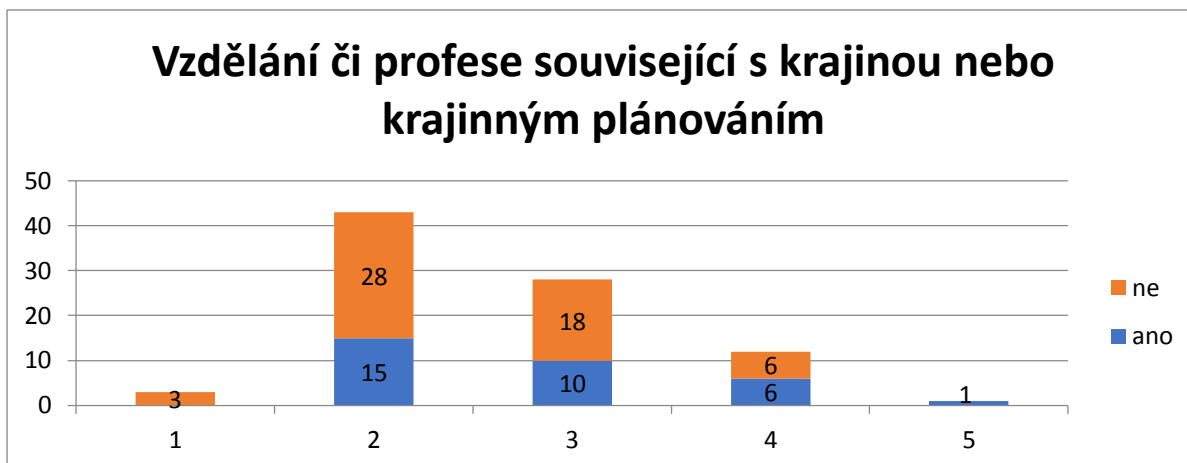
Prvním výzkumným atributem byla vybrána venkovská oblast s významnou stavbou kostela. Fotografie byly číselně uspořádány tak, aby číslo 1 měla fotografie s vyobrazením kostela v nejmenší velikosti, naopak číslo 4 vyobrazovalo kostel největší velikosti. Číslo 5 zobrazuje vesnické sídlo bez zmiňované stavby. Dotazovaní vybírali takovou fotografii, která je zaujala nejvíce

Respondenti nejčastěji volili fotografii č. 2 a 3. Tyto dvě fotografie zvolilo celkem 71 dotazovaných (81,60 %). Originální fotografie se skutečnou velikostí vybrané dominanty kostela je fotografie č. 3. Kostel je vůči ostatní zástavbě velmi dominantní a oproti domům je ve skutečnosti velmi vysoký. Tato kulturní dominanta je vidět z velké dálky, pokud to výhledy dovolí. Lze předpokládat, že pro většinu dotazovaných skutečná velikost kostela nekorespondovala s výškou ostatní zástavby a proto volili fotografii s dominantou menší velikosti, která na pohled lépe zapadne do krajiny.

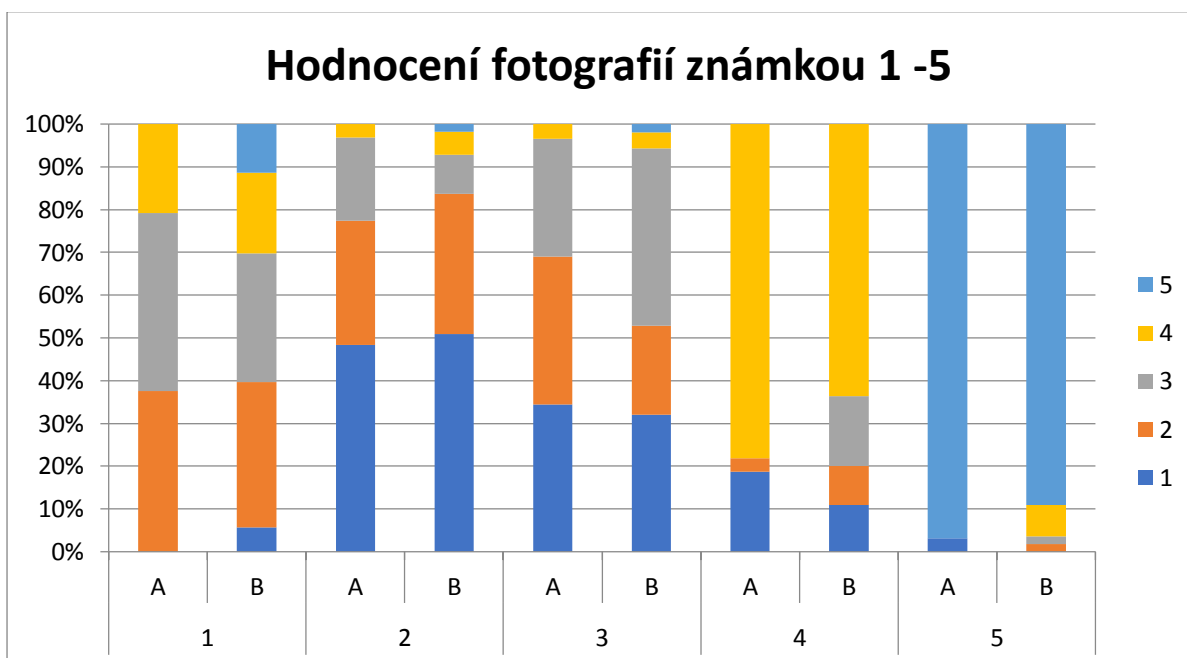
Obrázek 28 – Relativní četnost při výběru u sady fotografií dominanty kostela

Podrobnějším průzkumem bylo zjištěno, že lidé vzdělaní či pracující se zaměřením na krajinu nebo krajinné plánování nejčastěji volili možnost fotografie č. 2, tedy upravenou fotografii se zmenšeným kostelem. Překvapivým výsledkem je, že jeden z dotazovaných krajinářů zvolil fotografii č. 5, tedy pohled na vesnické sídlo bez dominanty kostela. Z této odpovědi lze předpokládat, že daný respondent upřednostňuje krajinu spojitou, bez výrazných prvků, které by mohly pohled na krajinu a venkovské sídlo ovlivňovat, ať už pozitivně či negativně. Tuto variantu nezvolil ani jeden respondent, který se oboru krajinářství nikdy nevěnoval, či nevěnuje.

Obrázek 29 – Absolutní četnost odpovědí dle krajinářského zaměření

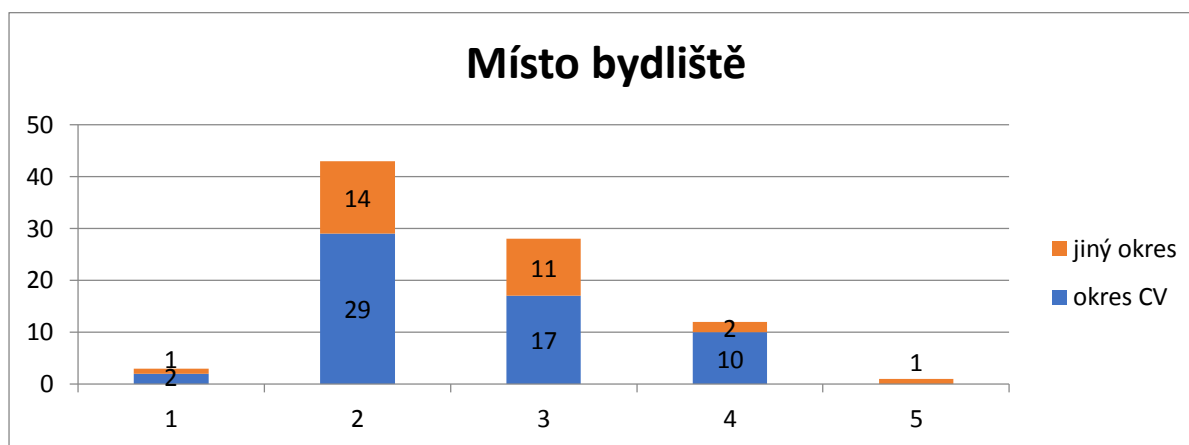
Originální fotografie a 4 upravené fotografie byly dále hodnoceny známkou 1 – 5. Následující graf vyobrazuje hodnocení jednotlivých fotografií, přičemž písmeno A je krajinář a písmeno B respondent s jiným zaměřením. Je zcela zřetelné, že v tomto případě zaměření na krajinu nehraje u dotazovaných takovou roli. Obě skupiny dotazovaných hodnotí známkou 1 nejčastěji fotografii č. 2 (téměř 50 % krajinářů a 50 % respondentů s jiným zaměřením), tedy zmenšená dominantanta kostela a známkou 5 fotografii č. 5, dominantanta kostela není na fotografii vyobrazená.

Obrázek 30 - Relativní hodnocení fotografií 1 – 5 s dominantou kostela dvěma skupinami respondentů (A-krajinář, B-ostatní obory)

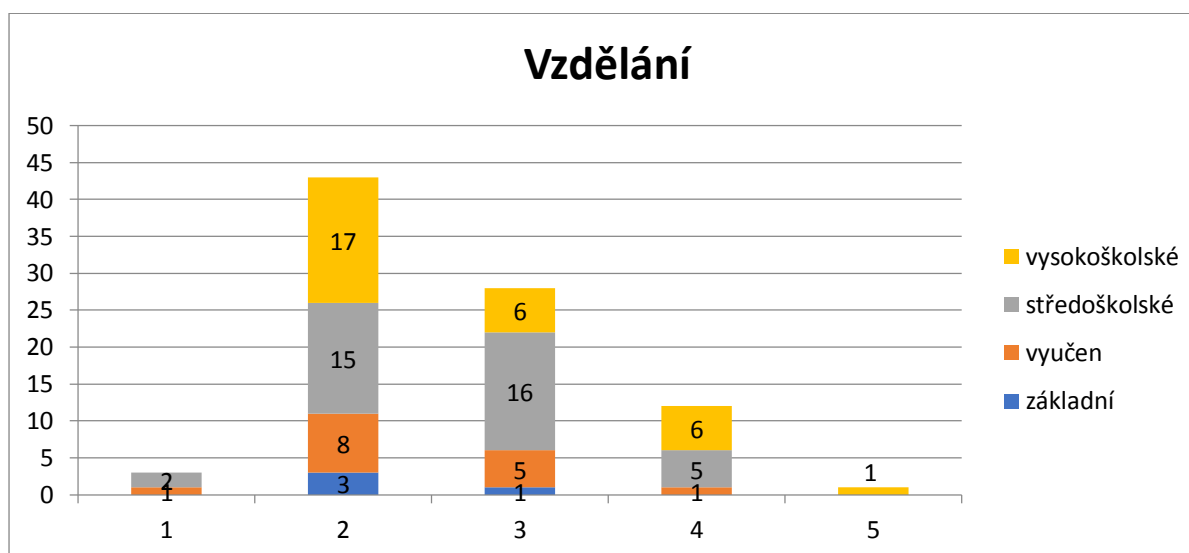
Preference na základě místa bydliště se mezi dotazovanými příliš neliší. Obě skupiny dotazovaných preferují fotografie 2 a 3 bez výraznějších rozdílů. V poměru více

dotazovaných bydlící mimo jiný okres vybralo fotografii č. 3. Krajinář hodnotící fotografii č. 5 známkou 1 bydlí mimo okres Chomutov. Fotografii č. 1 vybrali 2 respondenti bydlící v okrese Chomutov a 1 respondent, který bydlí v jiném okrese.

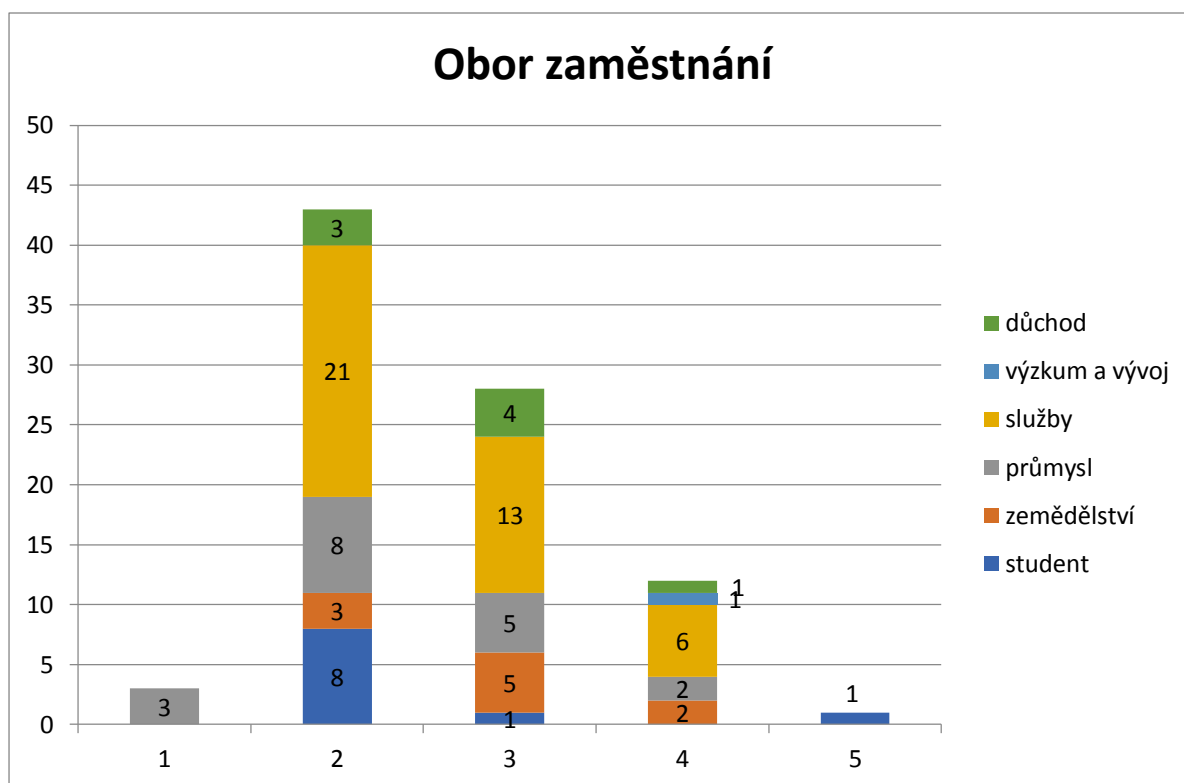
Obrázek 31 - Absolutní četnost odpovědí dle místa bydliště

Zatímco vysokoškolsky vzdělaní respondenti zvolili s převahou fotografii č. 2, středoškolsky vzdělaní téměř na půl volily fotografii 2 a 3, přičemž více dotazovaných vybralo fotografii 3. Lidé s vyučným listem a se základním vzděláním s převahou volily fotografii 2 a 3. Z uvedeného vyplývá, že krajinář bydlící mimo okres Chomutov, který vybral fotografii č. 5 je vysokoškolsky vzdělaný.

Obrázek 32 - Absolutní četnost odpovědí dle nejvyššího dosaženého vzdělání

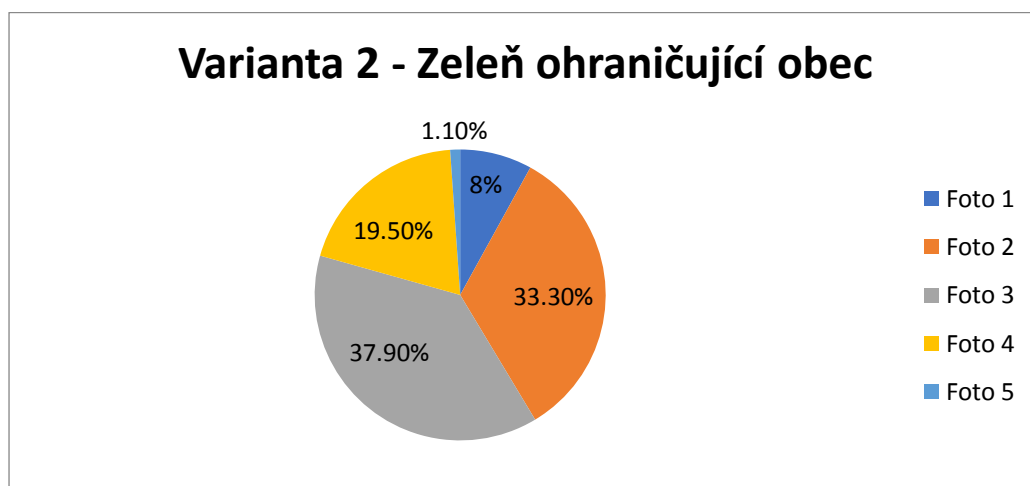
Nejvíce studentů, respondentů pracujících v průmyslu a ve službách volili fotografii 2. Naopak pracující v zemědělství a lidé v důchodu vybrali fotografii 3. Pracující se zaměřením na výzkum a vývoj vybral fotografii 4. Fotografii č. 1 zvolili pouze lidé pracující v průmyslu.

Obrázek 33- Absolutní četnost odpovědí dle oboru zaměstnání

5.2.Varianta 2 – Zeleň ohraničující obec

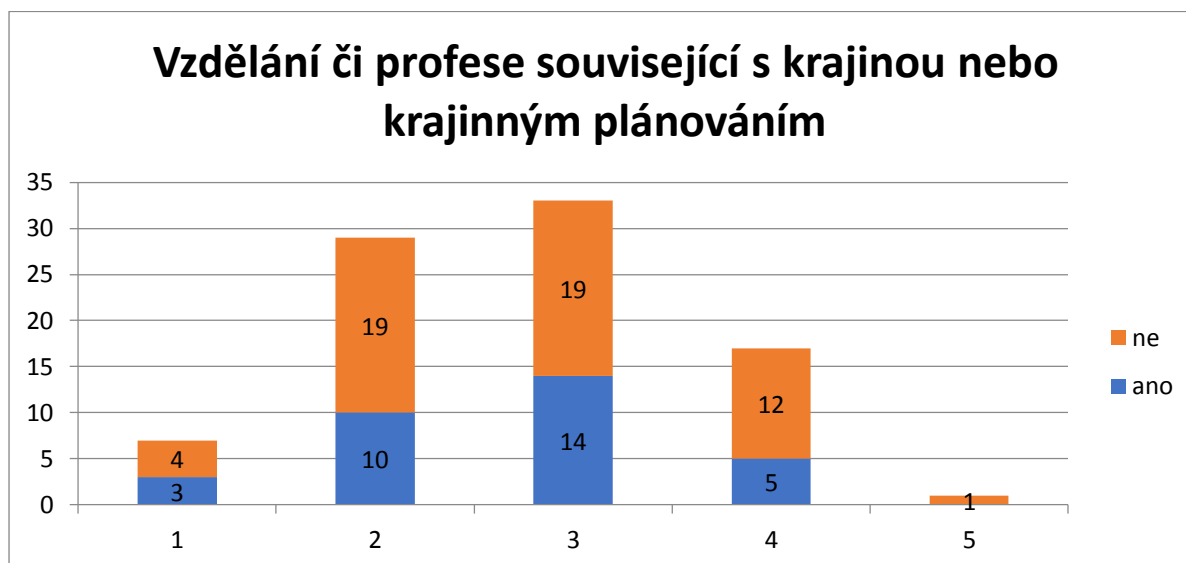
Druhým hodnotícím atributem je zeleň ohraničující vesnické sídlo. Výsledky porovnávacího dotazování ukazují preferenci dvou odpovědí, fotografie 2 a 3, přičemž celkem pro tyto dvě varianty hlasovalo celkem 62 dotazovaných (71,20 %).

Obrázek 34 - Relativní četnost při výběru u sady fotografií zezeň ohraničující venkovské sídlo

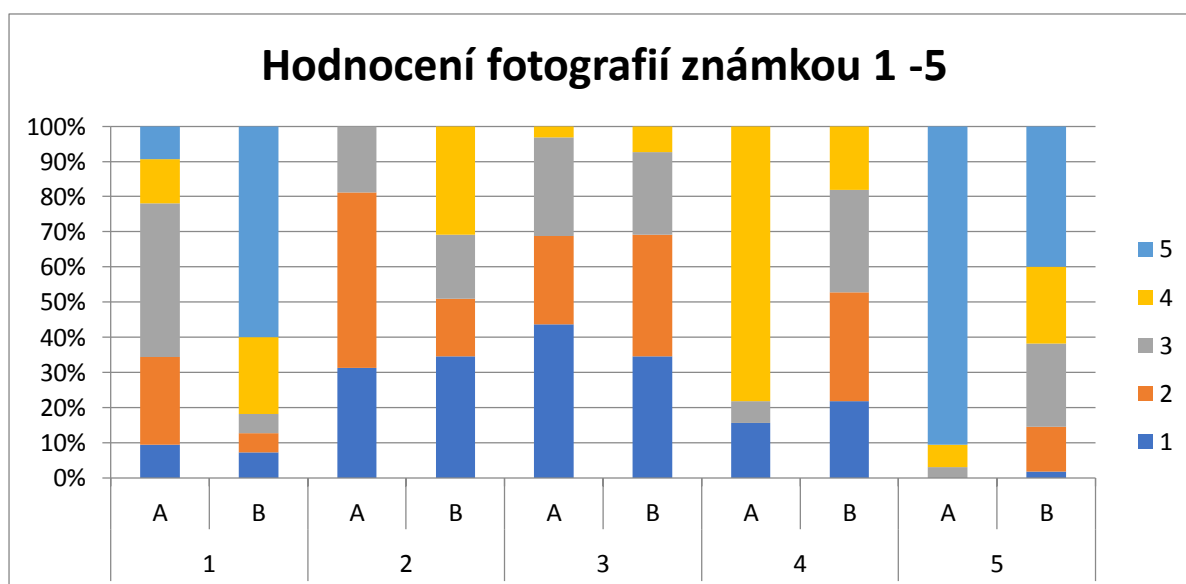
Lidé vzdělaní či pracující mimo krajinářské zaměření vybírali ze všech druhů fotografií, přičemž pro fotografii 2 a 3 bylo stejné množství respondentů - 19. Krajináři

s převahou vybrali fotografii 3 a 2, fotografie 1 a 4 volili pouze někteří a pro fotografii 5 se nerozhodl ani jeden z respondentů se zaměřením na krajinu.

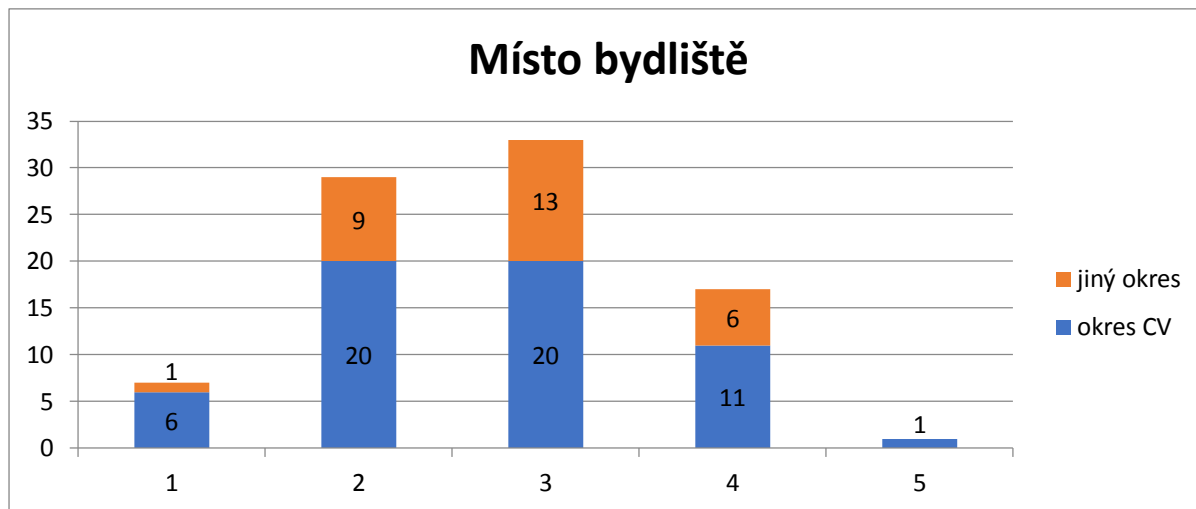
Obrázek 35 - Absolutní četnost odpovědí dle krajinářského zaměření

Respondenti známku 1 hodnotili fotografie 1 – 4, fotografii 5 hodnotil známku 1 pouze jeden respondent, který nemá krajinářské zaměření. Zcela jednoznačně hodnotili krajináři známku 4 fotografii č. 4. Zámku 5 preferovali krajináři u fotografie 5, respondenti s jiným zaměřením preferovali známku 5 u fotografie 1. Z uvedeného vyplývá, že krajináři negativně hodnotí fotografii téměř bez zeleně a také fotografie, ve které je zeleně nejvíce. Zbytek hodnocení je relativně rovnoměrně rozloženo.

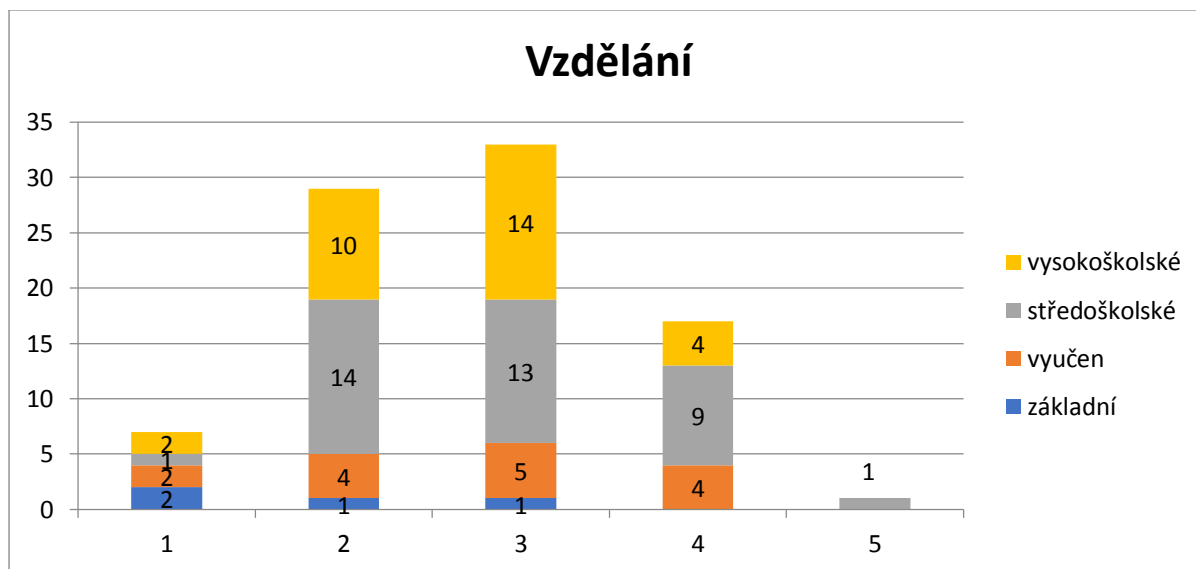
Obrázek 36 - Relativní hodnocení fotografií 1 – 5 zeleň ohraničující vesnické sídlo dvěma skupinami respondentů (A - krajinář, B - ostatní obory)

Preference na základě místa bydliště se mezi dotazovanými příliš neliší. Obě skupiny dotazovaných preferují fotografie 2 a 3 bez výraznějších rozdílů. Bydlící mimo okres Chomutov spíše preferují fotografii 3. Krajináři ve shodě hodnotili fotografie 2 a 3. Fotografie 1 a 4 s převahou vybrali bydlící v okrese Chomutov.

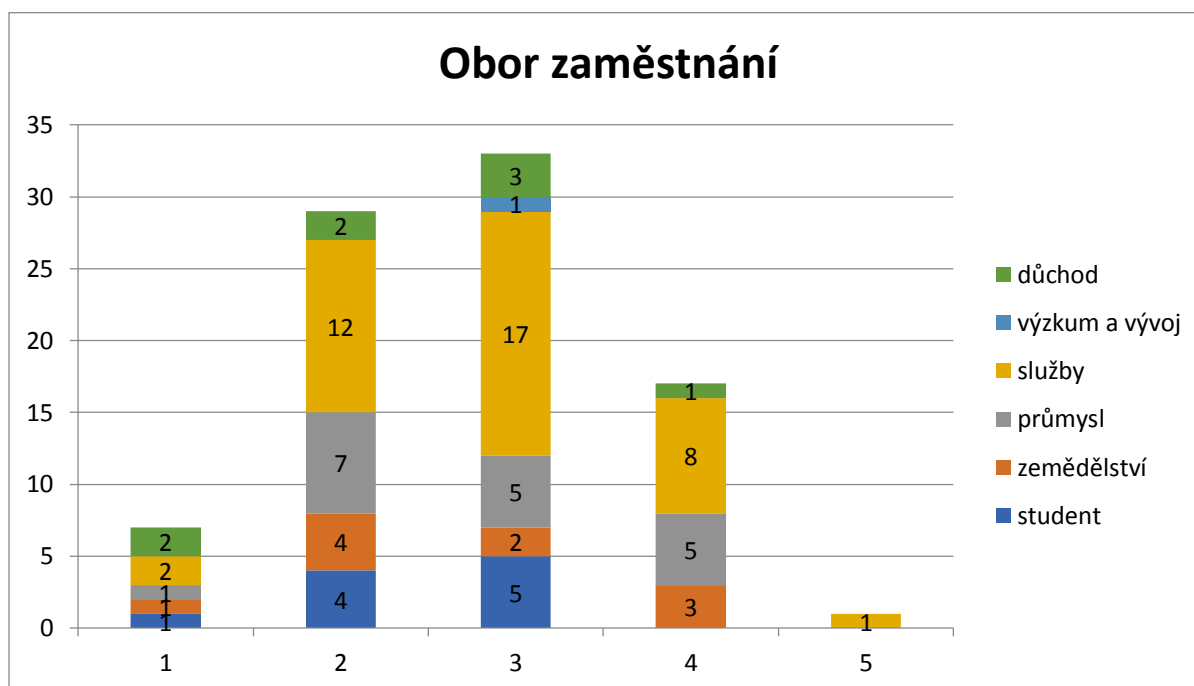
Obrázek 37 - Absolutní četnost odpovědí dle místa bydliště

Preference na základě nejvyššího dosaženého vzdělání není úplně jednoznačná. Vysokoškolsky vzdělaní respondenti spíše volili fotografii 3, středoškolsky vzdělaných lidí vybralo více fotografií 2, avšak s rozdílem pouze jedno hlasu oproti fotografii 3. Poměrně rovnoměrné rozložení je u lidí s vyučením, kteří vybírali fotografie 1 – 4.

Obrázek 38 - Absolutní četnost odpovědí dle nejvyššího dosaženého vzdělání

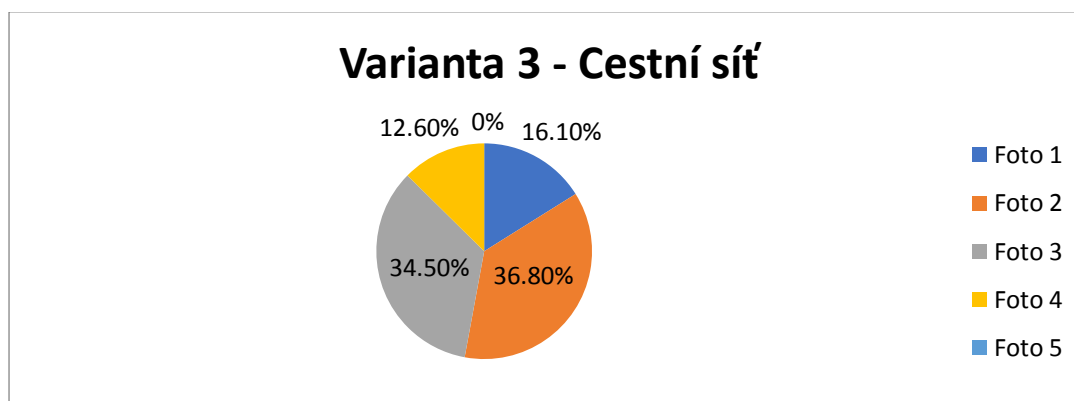
Respondenti zaměstnaní v oboru služeb preferovali fotografii 3, naopak dotazovaní zaměstnaní v průmyslu volili častěji fotografii 2. Obě tyto skupiny mají nečastější hodnocení pro fotografie 2 – 4. Studenti nevybrali vůbec možnost fotografie 4 a 5.

Obrázek 39 - Absolutní četnost odpovědí dle oboru zaměstnání

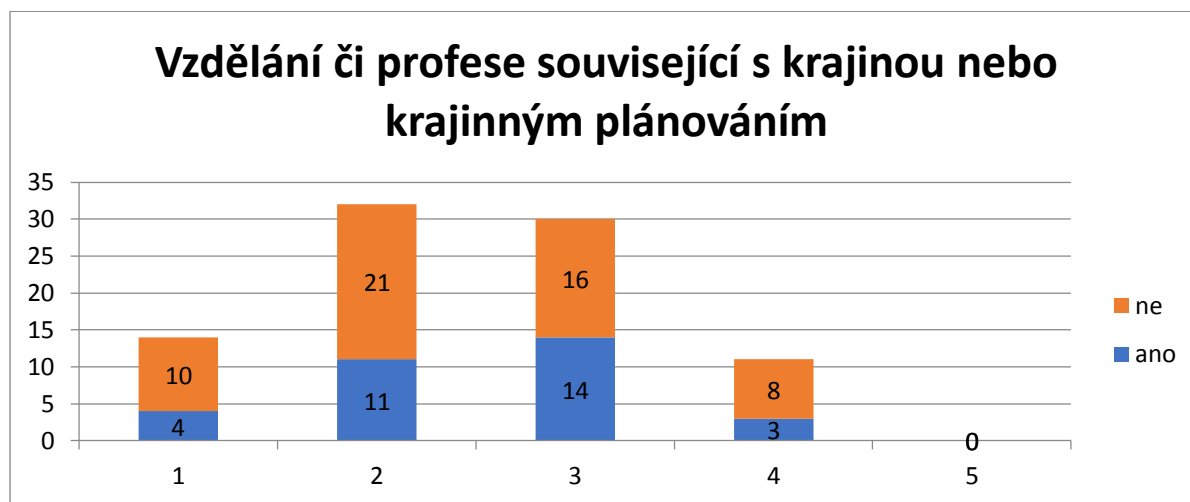
5.3. Varianta 3 – Cestní síť

Třetím hodnoceným atributem byla cestní síť vedoucí k venkovskému sídlu, nikoli cestní síť uvnitř intravilánu. Cestní síť byla zaměřena na polní cesty. Výsledky ukazují preference fotografie 2 a 3, tyto možnosti zvolilo celkem 62 dotazovaných (71,30%). Ani jeden z respondentů nezvolil fotografii 5, která vyobrazuje venkovské sídlo zcela bez cestní sítě. Lze tedy říci, že všichni dotazovaní upřednostňují provázanost sídla s okolní krajinou, ať méně či více.

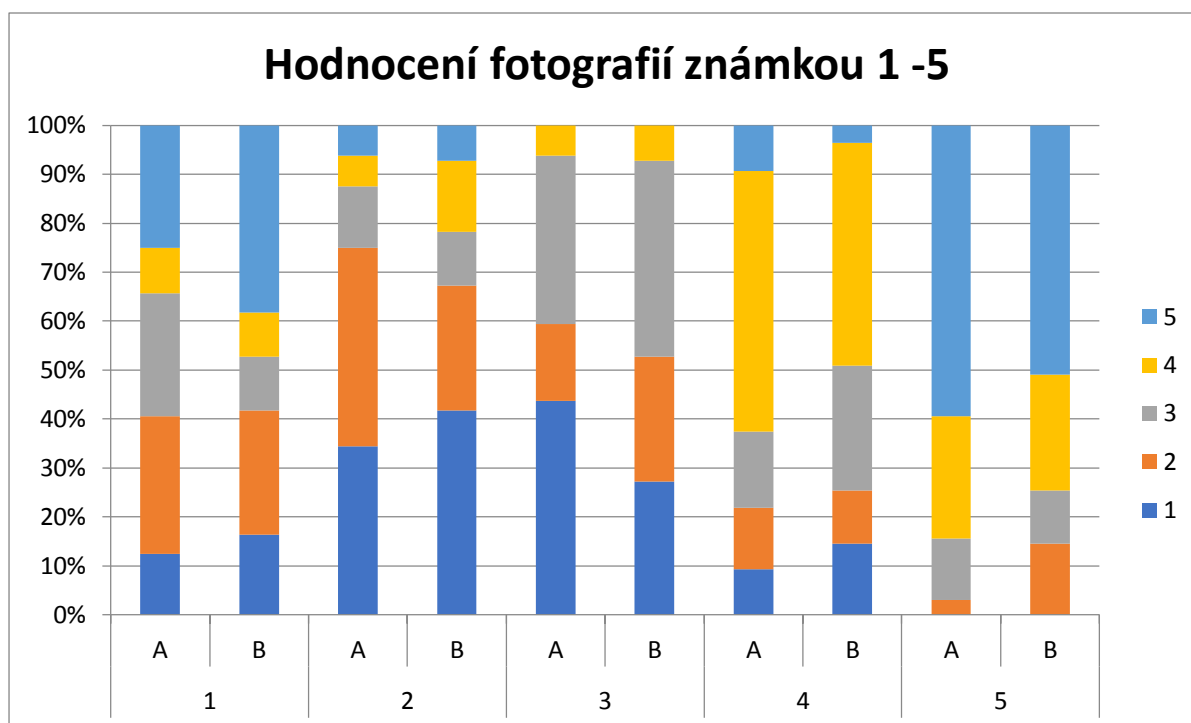
Obrázek 40 - Relativní četnost při výběru u sady fotografií cestní síť ve vybraném venkovském sídle

Respondenti s krajinářským zaměřením zcela zřetelně volili variantu fotografii 2 a 3, fotografii 1 a 4 vybralo pouze 7 krajinářů z celkem 32. Více dotazovaných krajinářů zvolilo fotografii 3. Dotazovaní, jejichž vzdělání či zaměstnání nesouvisí s krajinným zaměřením, vybrali taktéž variantu fotografie 2 a 3 nejčastěji, fotografie 1 a 4 však volili o poznání více, bez takových rozdílů, jako krajináři. Tito respondenti upřednostnili fotografii 2 před snímkem 3.

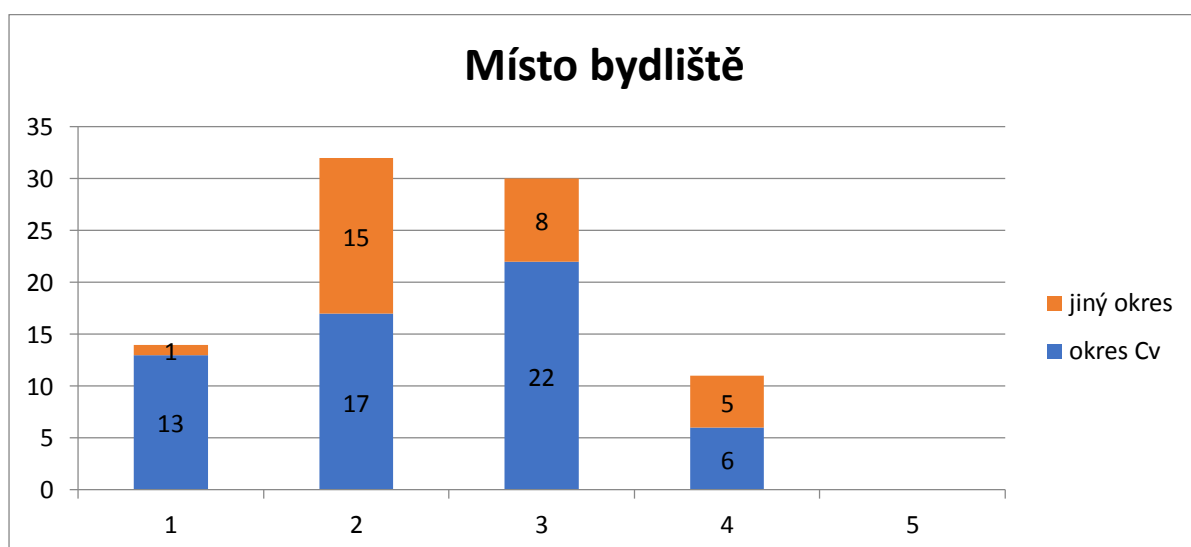
Obrázek 41- Absolutní četnost odpovědí dle krajinářského zaměření

Následující graf porovnává hodnocení snímků známkami 1 – 5 u krajinářů a respondentů s jiným zaměřením. Jak již bylo zmíněno, krajináři upřednostnili známkou 1 fotografii 3 a známkou 2 fotografii 2. Zajímavým výsledkem potom je, že známkou 3 krajináři nejčastěji zvolili pro fotografii 3, s menším rozdílem následně pro fotografii 1. Známkou 4 preferovali u fotografie 4. Známkou 5 nejčastěji volili u fotografie 5, avšak nezanedbatelné není ani hodnocení známkou 5 u fotografie 1. Respondenti s jiným zaměřením upřednostnili známkou 1 u fotografie 2 a známkou 2 poměrně rovnoměrně rozložili mezi fotografie 1, 2, 3. Zcela jasně hodnotili známkou 3 fotografii 3 a známkou 4 fotografii 4. Známkou 5 byla nejčastěji hodnocena fotografie 5, nicméně stejně jako u krajinářů nelze opomenout hodnocení známkou 5 i fotografii 1. Nejzřetelnějším výsledkem je tedy známky 4 pro fotografii 4 a to jak u krajinářů, tak u respondentů s jiným zaměřením. Ostatní výsledky nejsou zcela jednoznačné.

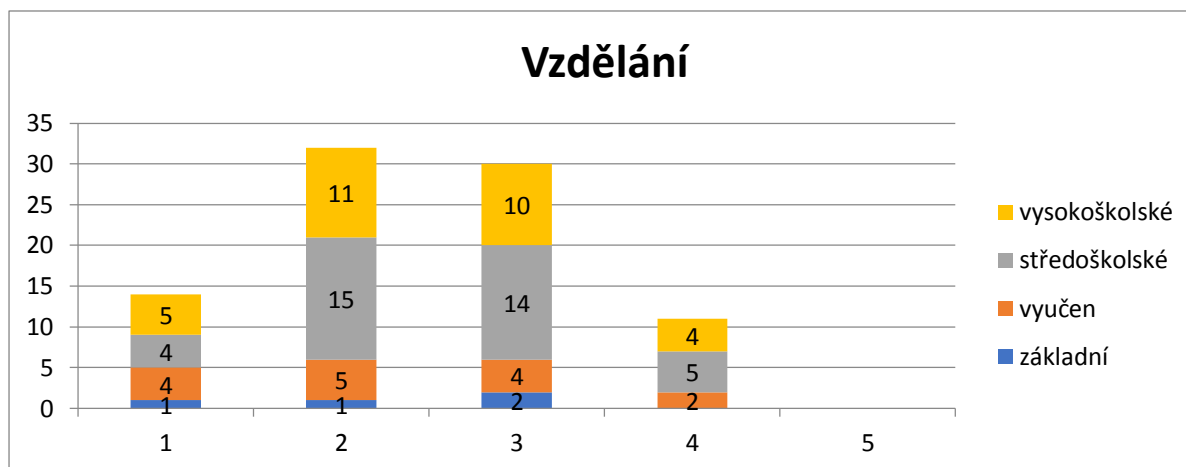
Obrázek 42 - Relativní hodnocení fotografií 1 – 5 zezeň ohraničující vesnické sídlo dvěma skupinami respondentů (A- krajinnář, B-ostatní obory)

Odpovědi na základě místa bydliště jsou více jednoznačné. Lidé bydlící v okrese Chomutov upřednostnili fotografii 3, naopak lidé bydlící mimo tento okres zcela jasně volili fotografii 2. U těchto respondentů lze také zaznamenat menší rozpětí, přičemž převážně volí fotografie 2, 3 a 4. Fotografie 1 zvolil pouze jeden dotazující žijící mimo tento okres. Naopak lidé, kteří bydlí v okrese Chomutov, upřednostnili fotografie 1, 2 a 3.

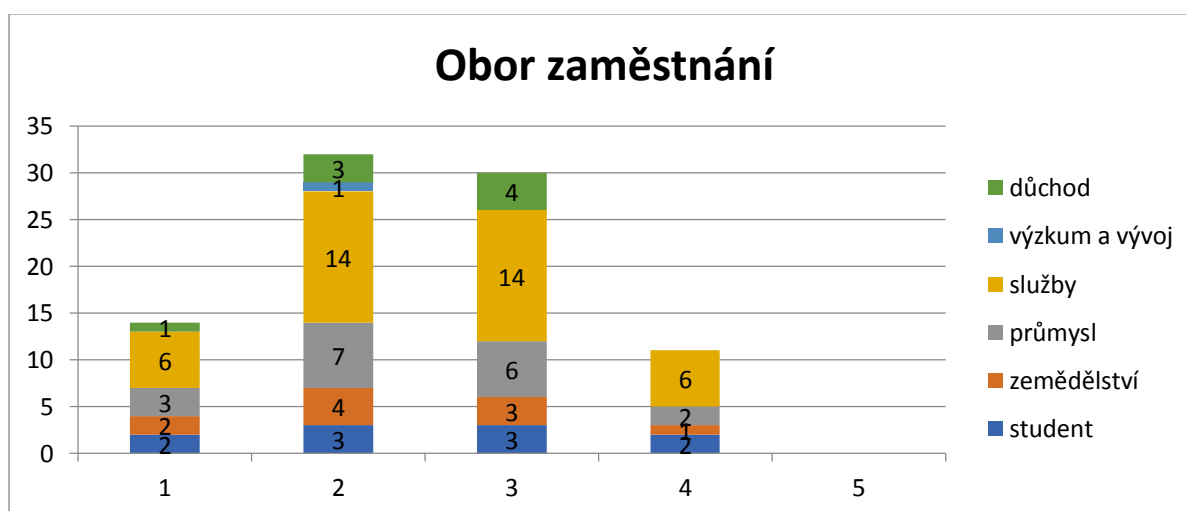
Obrázek 43 - Absolutní četnost odpovědí dle místa bydliště

Vysokoškolsky vzdělaní a středoškolsky vzdělaní respondenti zvolili častěji fotografii 2, před fotografií 3, přičemž u obou těchto skupin byl vždy rozdíl pouze u jednoho respondenta. Vysokoškolsky vzdělaní volí častěji fotografii 1, naopak respondenti s nejvyšším dosaženým vzděláním středoškolským volili více fotografií 4. Opět je zřejmá dominance fotografie 2 a 3, před ostatními snímky.

Obrázek 44 - Absolutní četnost odpovědí dle nejvyššího dosaženého vzdělání

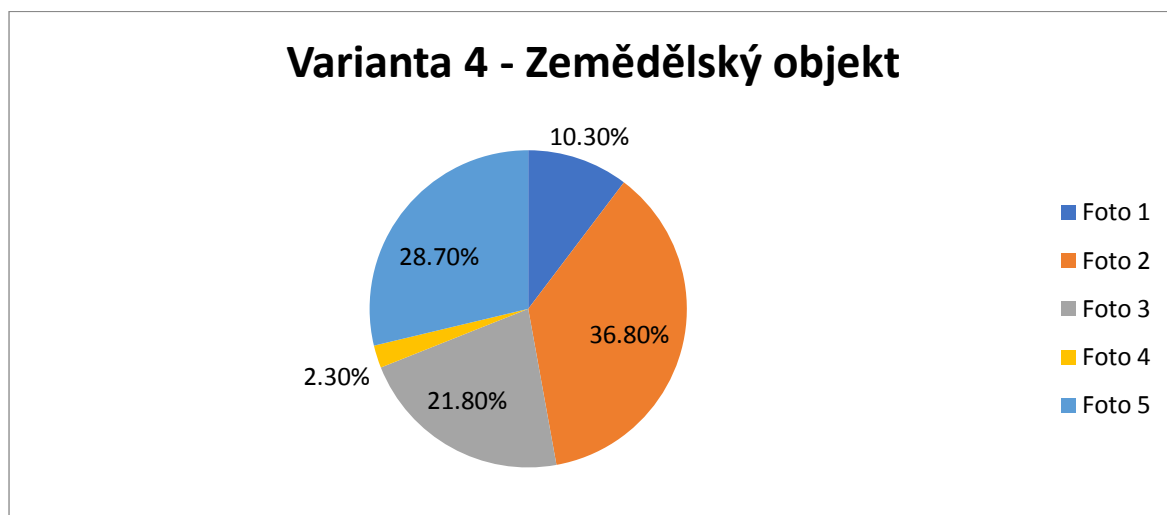
Poměrně jednoznačně vychází také hodnocení dle oboru zaměstnání, přičemž téměř všichni respondenti různých oborů volili fotografii 2 a 3 ve stejném rozložení nebo s rozdílem odpovědi jednoho respondenta. Studenti hodnotili fotografie rovnoměrně mezi fotografie 1 – 4. Respondenti v důchodu upřednostnili fotografie 2 a 3, pouze jeden respondent zvolil fotografii 1, žádný respondent v důchodu nezvolil fotografii 4 a 5.

Obrázek 45- Absolutní četnost odpovědí dle oboru zaměstnání

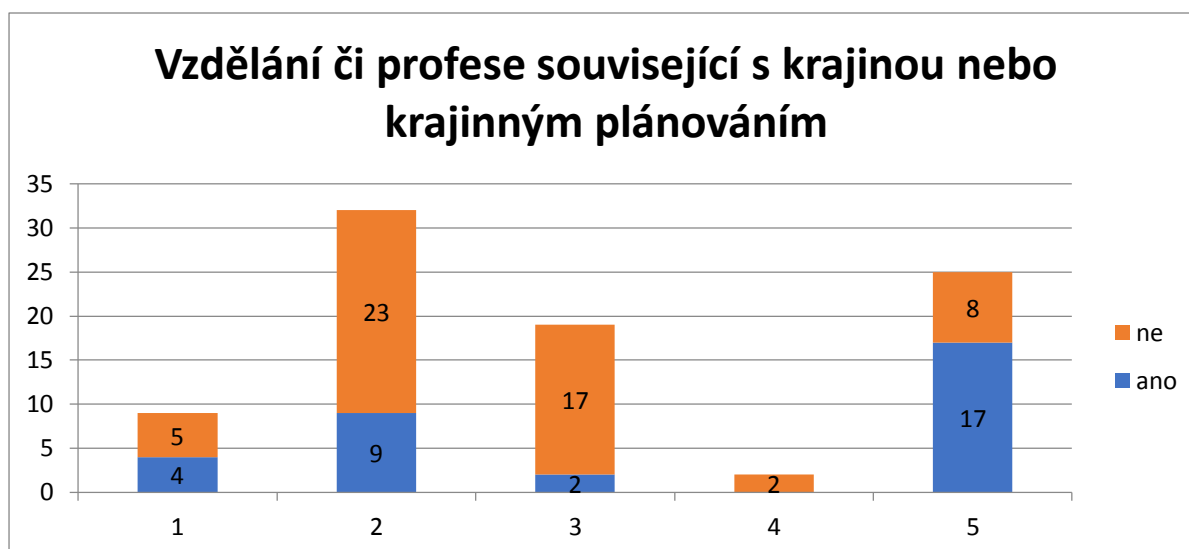
5.4. Varianta 4 – Zemědělský objekt

Čtvrtým hodnoceným atributem je zemědělský objekt z 20. století. Zde celkem jednoznačně respondenti volili fotografii 2, naopak nejméně fotografii 4. Pro fotografii 2 hlasovalo celkem 32 respondentů (36,80 %). Další nejčastější možností byla fotografie 5, kterou zvolilo celkem 25 dotazovaných (28,70 %)

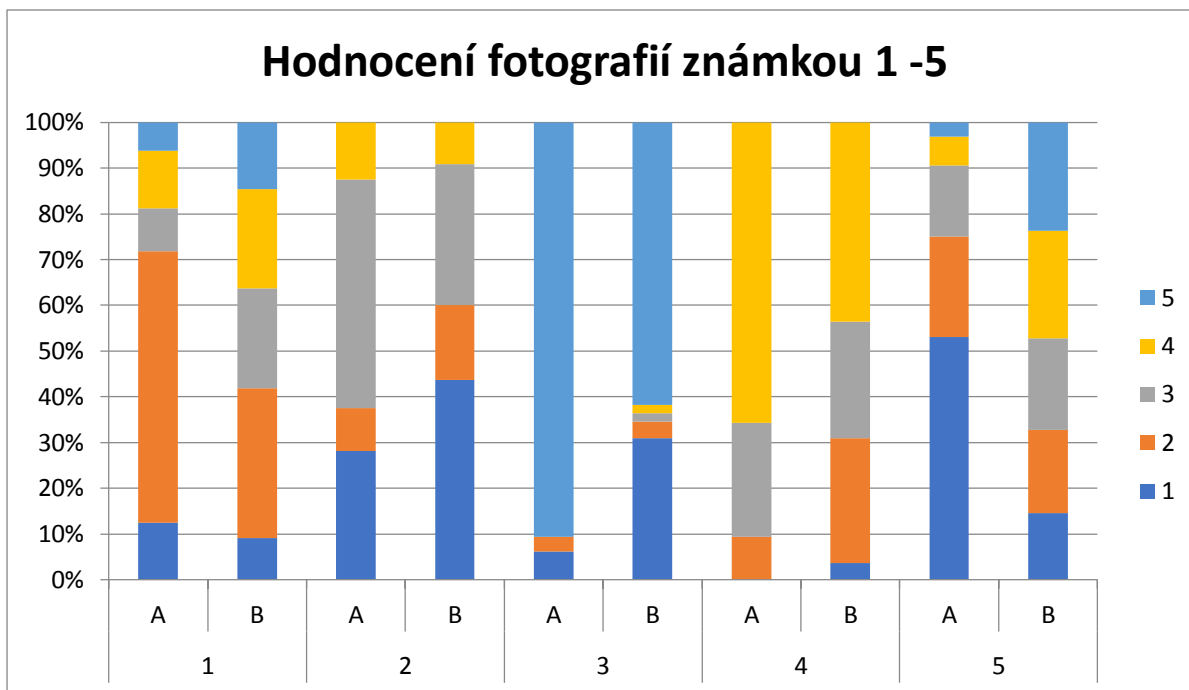
Obrázek 46 - Relativní četnost při výběru u sady fotografií zemědělský objekt ve vybraném venkovském sídle

Respondenti s krajinářským zaměřením zcela zřetelně volili variantu fotografii 5, naopak dotazovaní s jiným zaměřením volili nejčastěji variantu fotografie 2. Pro porovnání s předchozími atributy je tento atribut hodnocen zcela odlišně. U hodnocení se velmi projevuje krajinářské zaměření, přičemž krajináři upřednostňují variantu fotografie, kde se zemědělský objekt tohoto typu vůbec neobjevuje. Lidé s odlišným zaměřením naopak upřednostňují variantu, kde sice zemědělský objekt stojí, ale ve zmenšené velikosti. Důležitým hlediskem je také to, že variantu, kdy je zemědělský objekt překryt částečně stromy volili především respondenti bez krajinářského zaměření. Krajináři tuto variantu volili pouze dva. Fotografie 3, zemědělský objekt ve skutečné velikosti preferovali dotazovaní bez krajinářského zaměření. Fotografie 1, tedy zemědělský objekt maximálně zmenšen, volili jak krajináři, tak lidé s odlišným zaměřením. V porovnání s ostatními variantami však toto zvolilo minimum dotazujících.

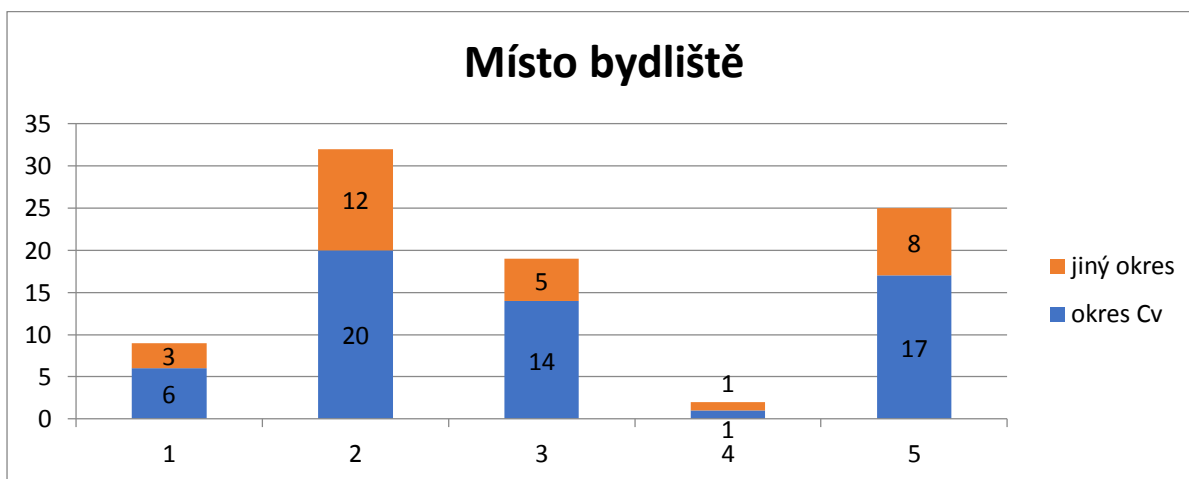
Obrázek 47 - Absolutní četnost odpovědí dle krajinářského zaměření

Následující graf porovnává hodnocení snímků známkami 1 – 5 u krajinářů a respondentů s jiným zaměřením. Jak již bylo zmíněno, krajináři upřednostnili známku 1 u fotografie 5, známku 2 u fotografie 1, kdy je zemědělský objekt zmenšen na minimum. Známkou 5 preferovala většina krajinářů pro fotografii 3, tedy pro zemědělský objekt ve skutečné velikosti a známku 4 pro zemědělský objekt ve skutečné velikosti zakrytý částečně zelení. Odpovědi u dotazovaných bez krajinářského vzdělání nebyly tak jednoznačné, jako u krajinářů, výsledky jsou také v mnoha ohledech rozpoluplné. Například u fotografie 3 30 % dotazovaných preferovalo známku 1 a více než 60 % preferovalo známku 5. Hodnocení u fotografie 5 je nejvíce rozmělněné. Výsledkem tedy je, že nejvíce respondentů bez krajinářského zaměření volilo známku 1 u fotografie 2, známku 4 u fotografie 4 a známku 5 u fotografie 3. Odpovědi se známkou 2 a 3 nejsou zcela jednoznačné a respondenti volili v podobném množství fotografie 1, 2, 4 a 5.

Obrázek 51 - Relativní hodnocení fotografií 1 – 5 zeleň ohraničující vesnické sídlo dvěma skupinami respondentů (A-krajinář, B-ostatní obory)

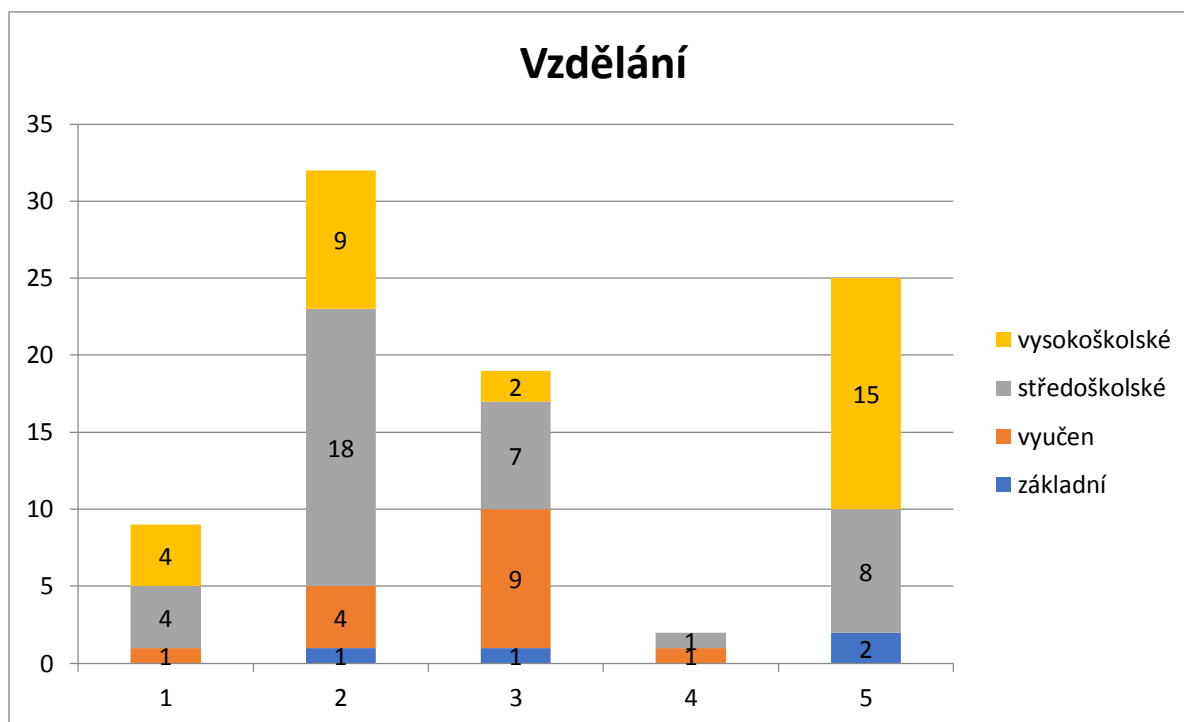
Faktor místa bydliště není zcela jednoznačný, nejvíce dotazovaných v okrese Chomutov i mimo tento okres vybrali fotografii 2 a následně fotografii 5. Velké množství respondentů žijící v okrese Chomutov také preferovalo fotografii 3. Tento výsledek může být však ovlivněn tím, že někteří dotazovaní žijí ve vybraném sídle a proto mohou zemědělský objekt chápat už jako nedílnou součást krajiny, oproti respondentům, kteří v daném místě nežijí.

Obrázek 48 - Absolutní četnost odpovědí dle místa bydliště

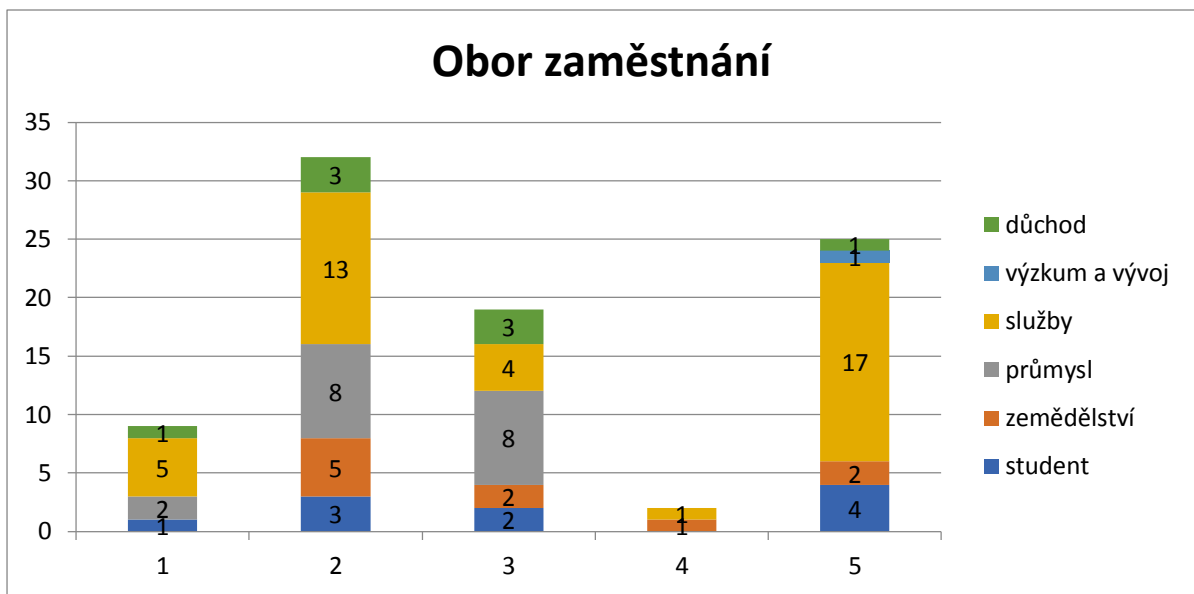
Převážná část vysokoškolsky vzdělaných lidí volili variantu fotografie 5, naopak středoškolsky vzdělaní respondenti preferovali fotografii 2. Překvapujícím výsledkem je,

že pro fotografii 3 hlasovalo nejvíce dotazovaných se vzděláním zakončeným výučním listem. Na základě tohoto výzkumu můžeme říci, že vzdělání při hodnocení tohoto atributu je poměrně významným parametrem. Vysokoškolští respondenti preferují krajinu bez výstavby takto rozměrného objektu. Středoškolsky vzdělaní respondenti upřednostňují zemědělský objekt, avšak v menší velikosti a vyučení preferují objekt ve skutečné velikosti. Toto hodnocení může vycházet také z toho, zda lidé pracují rukama či nikoli. Mnoho dotazovaných chápe, že zemědělský objekt je potřebný a je součástí našich životů.

Obrázek 49 - Absolutní četnost odpovědí dle nejvyššího dosaženého vzdělání

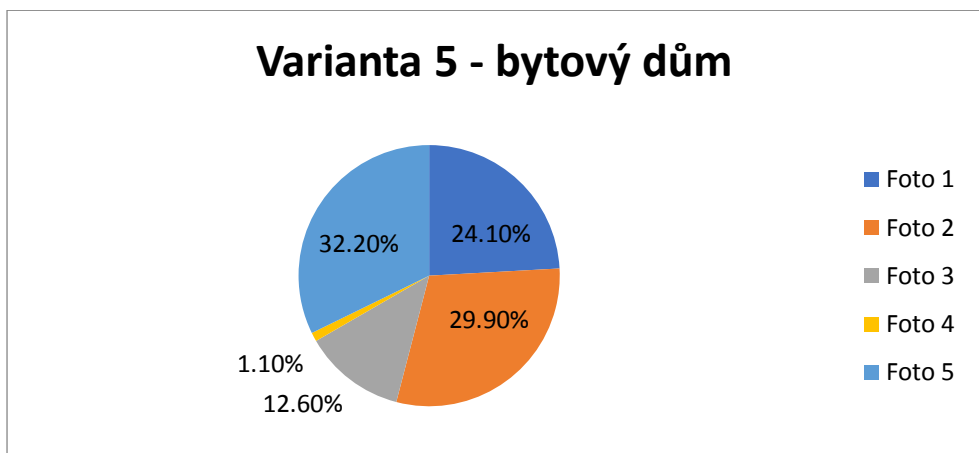
Zaměstnaní ve službách preferovali především fotografii 5 a 2, ostatní fotografie volili v minimálním množství. Zaměstnaní v průmyslu upřednostnili především fotografie 2 a 3, pouze dva respondenti volili variantu fotografie 1. Zaměstnaní v zemědělství nejčastěji volili variantu fotografie 2, překvapivě dva z dotazovaných zvolili variantu fotografie 5, tedy krajinu úplně bez zemědělského objektu. Respondenti, kteří jsou v důchodu, preferovali varianty se zemědělským objektem ve skutečné velikosti a se zemědělským objektem, který je zmenšen.

Obrázek 50 - Absolutní četnost odpovědí dle oboru zaměstnání

5.5. Varianta 5 – Bytový dům

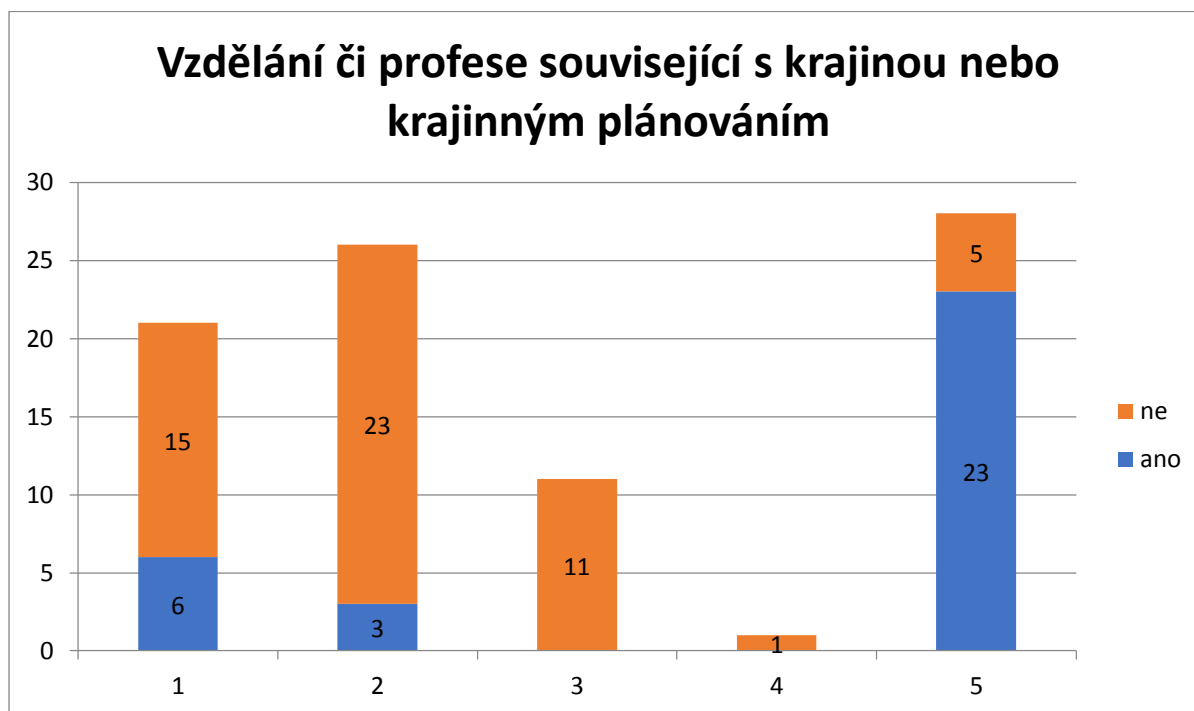
Pátým hodnoceným atributem je vystavěný bytový dům ve vesnickém, umístěný na kraji zástavby. Nejvíce respondentů preferovali variantu fotografie 5, celkem pro tuto variantu bylo 28 dotazovaných (32,20 %). Dalšími nejčastějšími odpovědi jsou varianty fotografie 1 a 2, přičemž tyto varianty celkem volilo 47 respondentů (54 %). Fotografie 4 zvolil pouze jeden dotazovaný.

Obrázek 51- Relativní četnost při výběru u sady fotografií bytového domu ve vybraném venkovském sídle

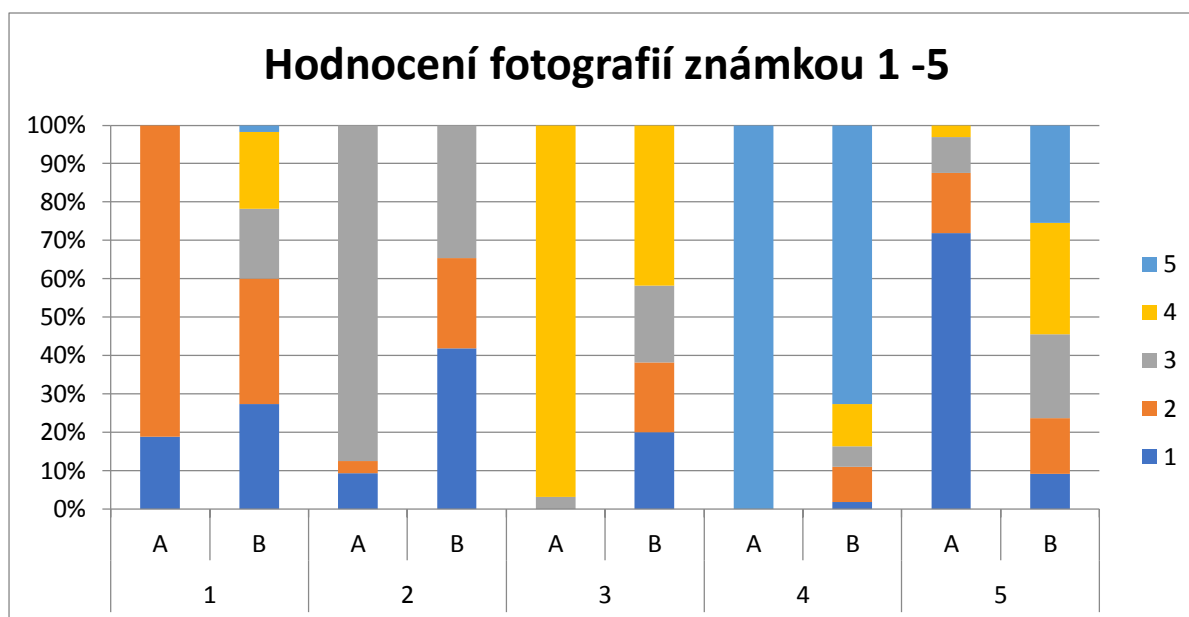
Zcela jednoznačné výsledky jsou z výzkumné otázky, zda respondenti mají či nemají krajinářské zaměření. Většina krajinářů zvolila fotografii 5, dále volili variantu fotografie 1 a 2. Je tedy zřejmé, že krajináři upřednostňují krajinu bez výstavby bytového domu, případně

preferují také zástavbu nižší (1 nebo 2 patra bytového domu). Bytový dům s více patry je nepřipustný a proto tuto variantu ne zvolil ani jeden krajinář. Naopak respondenti bez krajinářského zaměření nejčastěji preferovali fotografii 2 a 1. Mnoho dotazovaných také volilo fotografii 3. Pouze 5 respondentů z této kategorie volilo variantu fotografie 5, tedy možnost bez výstavby bytového domu.

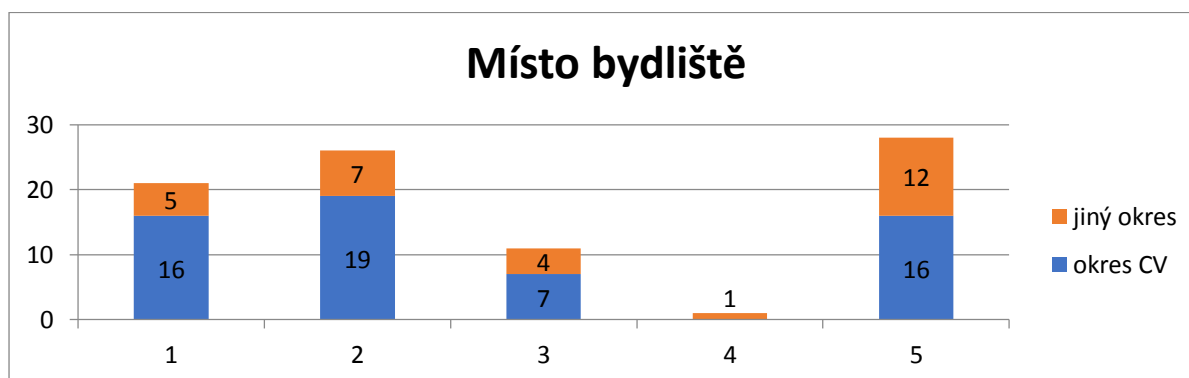
Obrázek 52 - Absolutní četnost odpovědí dle krajinářského zaměření

Hodnocení fotografií známkou 1 – 5 je u krajinářů zcela jednoznačné, a to u všech známek. Krajináři zcela jasně preferují známku 1 u fotografie 5, známku 2 u fotografie 1, známku 3 u fotografie 2, známku 4 u fotografie 3 a známku 5 přiřadili všichni krajináři fotografii 4. Z hodnocení vyplývá, že krajináři preferují vesnické sídlo bez výstavby bytového domu. U respondentů bez krajinářského zaměření odpovědi nejsou jednoznačné, avšak nejvíce respondentů se shodlo na známce 5 pro fotografii 4. Známkou 4 preferovali dotazovaní nejčastěji u fotografie 3 a 5. Zbylé známky (1, 2, 3) jsou rozděleny pro fotografie 1, 2, 3 a 5 a výsledky nejsou zcela jasné. Obecně však můžeme vyhodnotit výsledky tak, že většina respondentů upřednostňuje bytový dům s méně patry, než – li bytový dům vysoký o třech či čtyřech patrech.

Obrázek 53- Relativní hodnocení fotografií 1 – 5 bytový dům dvěma skupinami respondentů (A-krajinář, B-ostatní obory)

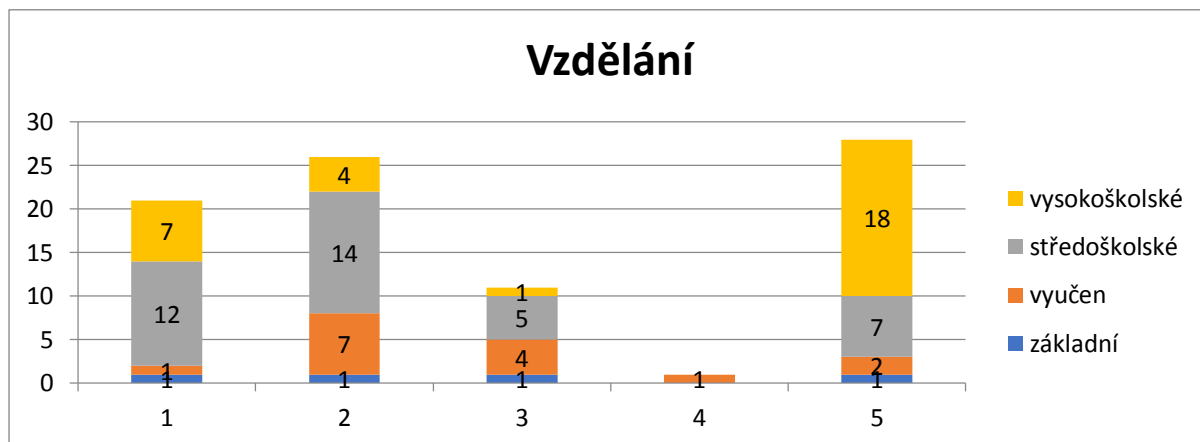
Výsledky na základě místa bydliště nám říkají, že dotazovaní upřednostnili fotografii 5, 2 a 1, přičemž lidé žijící mimo okres Chomutov preferují fotografii 5, tedy vesnické sídlo bez bytového domu. Naopak lidé žijící v okrese Chomutov preferují bytový dům s dvěma patry. Ovlivnění dotazujících může být zapříčiněno výstavbou bytových domů ve větších městech nacházejících se v okrese Chomutov. Z analýzy vyplývá, že respondenti z okrese Chomutov bytové domy neodsuzují, ale v tomto vesnickém sídle preferují nižší bytovou zástavbu.

Obrázek 54- Absolutní četnost odpovědí dle místa bydliště

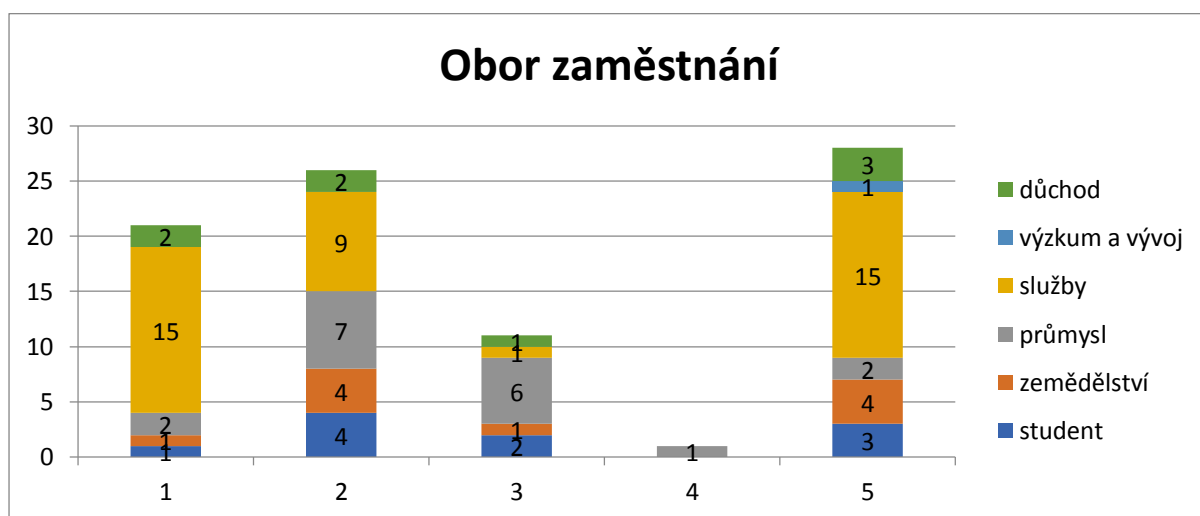
Převážná část vysokoškolsky vzdělaných respondentů zvolilo variantu fotografie 5, středoškolsky vzdělaní preferovali varianty fotografií 2 a 1. Kategorie dotazovaných s výučním listem hlasovala jako jediná pro všechny varianty fotografií, přičemž nejvíce

odpovědi získala fotografie 2. Respondenti s nejvyšším dosaženým vzděláním vysokoškolským dále preferovali variantu fotografie 1.

Obrázek 55- Absolutní četnost odpovědí dle nejvyššího dosaženého vzdělání

Zaměstnaní ve službách preferovali fotografie 1 a 5, s nižším počtem fotografií 2. Zaměstnaní v průmyslu nejčastěji zvolili fotografii 2 a 3, jeden respondent zvolil fotografii 4. Lidé pracující v zemědělství preferovali fotografii 5 a 2, studenti fotografií 2 a 3. Lidé v důchodu upřednostňovali fotografie 1, 2 a 5. Z uvedeného vyplývá, že lidé pracující ve službách preferují vesnické sídlo bez výstavby bytových domů nebo nižší bytové domy. Lidé pracující v průmyslu preferovali vesnické sídlo s vystavěným nízkým nebo vyšším bytovým domem. U ostatních kategorií nejsou výsledky ze zodpovězených otázek zcela zřetelné.

Obrázek 56- Absolutní četnost odpovědí dle oboru zaměstnání

6. Diskuze

Hlavním cílem této diplomové práce bylo určit preference u jednotlivých sídel s přítomností či nepřítomností vybraných atributů na základě vizuálních preferencí. Dle provedené studie je zřejmé, že při úpravě atributů dochází k ovlivnění preferencí. Simensen (2018) tvrdí, že takovéto hodnocení krajiny je holistickým přístupem založený na intuitivních přístupech, které zahrnují mnoho aspektů, dále mohou zahrnovat pocity či vzpomínky a proto není zcela jasné, jak krajinu charakterizovat. Míchal, 2000 estetickou hodnotu popisuje jakožto výsledek subjektovo-objektivních situací. Dle Norberg-Schulze (2010) je identita regionu a genius loci významnou složkou života jednotlivců, ale i celých generací, pro zachování jednotlivých prvků v krajině. A součástí hodnocení je i charakteristika na základě vizuálního vnímání krajiny. Walker (2008) nebo Strumse (1996), že na vizuální preference má vliv také familiarita, která značí náklonost k určité krajině.

Kulturní dominanta kostela byla hodnocena kladně, avšak reálná velikost kostela se projevila jako nevhodná a většina respondentů upřednostňovala spíše kostel menšího měřítka. Přítomnost kostela však byla jednoznačně hodnocena kladně a obraz venkovského sídla kostel dovytvořil. Dle Lorencové a Gotzmannové (2017) jsou náboženské stavby hodnoceny pozitivně a mají významnou estetickou hodnotu, především z časového hlediska a díky historickému vývoji celé krajiny.

Zeleň ohraničující sídlo byla kladně hodnocena především přidáním zeleně do okolí. Respondenti negativně hodnotili úbytek zeleně v krajině. Avšak snímek s výrazným doplněním zeleně byl už hodnocen negativně. Z výzkumu můžeme usoudit, že lidé upřednostňují přirozené prvky v krajině a upřednostňují souznění antropogenní činnosti s přirozeným vývojem. Dle Arriazy a kol. (2004) je hodnocení krajiny založeno na vazbách dochovanosti prvků vytvořených lidskou činností, množstvím vegetace a původní stránkou přírody. Dle Schmeidlera (2001) je pro člověka již od pradávna z dob pravěku důležitá funkce vegetace určující teritorialitu. Z uvedeného vyplývá, že významným atributem je přirozený vývoj krajiny.

Vybrané stavby zemědělského objektu a panelového domu jsou jednoznačně chápány negativně, zemědělský objekt na základě měřítka, naopak bytový dům především na základě výškových poměrů. V porovnání těchto dvou staveb respondenti upřednostnili spíše zemědělský objekt, který sic narušuje obraz venkovského sídla, ale je nedílnou součástí zemědělství. Krajináři tyto dvě stavby hodnotili velmi negativně se silným upřednostněním

snímků bez těchto objektů. Pynnonen a kol. (2005) dokazuje, že obyvatelé jsou citliví na problémy spojené s rozvojem, přičemž záleží na umístění stavby do krajiny. Sullivan (1994) říká, že je nutné zachovat vesnický charakter krajiny i přes rozvoj sídel.

Pynnonena a kol. (2005) dále uvádějí, že nová výstavba je přijatelná v ten okamžik, pokud dojde k jejímu zakrytí pomocí vegetace nebo změnou umístění prvku. I Skřivanová a kol. (2014) potvrzují tvrzení, že vyšší preference mají ty snímky, které mají vyšší zastoupení zeleně, a to jak v otevřené krajině, tak i v krajině venkovského osídlení. Toto tvrzení se odráží i v této studii, konkrétně při hodnocení zemědělského objektu, přičemž většina dotazujících dává přednost fotografii, kdy je zemědělský objekt zakryt částečně zelení. Fotografie č. 3 zobrazuje objekt ve stejné velikosti, bez zakrytí.

Průzkum byl zaměřen na různé demografické a sociologické vlastnosti dotazovaných při stejných podmínkách. Nicméně nelze vyloučit, že byli respondenti ovlivněni náladou v daném okamžiku či svými emocemi, jak na ně daný obraz působí. Výzkum prováděný v Rusku a Japonsku dokazuje, že na vnímání působí emocionální rozpoložení člověka. Tento průzkum byl zveřejněn v roce 2015 v publikaci od autorů E. Petrovy a kol. Zuska (2009) říká, že estetický pohled na krajinu se odráží u každého jedince jednotlivě, každý má svůj názor a své preference, emoce, ve kterých upřednostňuje své názory.

Vliv pohlaví na hodnocení jednotlivých prvků nebyl téměř shledán, nicméně je z průzkumu zřetelné, že ženy odpovídají vždy více ke středu, naopak muži v některých případech raději volí krajní hodnoty. Tohoto závěru docílili také Skřivanová a kol, 2014.

Důležitými významnými parametry jsou věk a místo bydliště. Dle Strumse (1996) se věk a lokalita projevu v menší míře. Na základě této studie je však evidentní, že místo bydliště hraje podstatnou roli především u negativně považovaných staveb, kdy místní obyvatelé hodnotí tyto objekt mírněji. Obecně lze říci, že lidé znající jednotlivá sídla hodnotili změny přísněji, než – li ti, kteří území neznají. Z uvedeného vyplývá, že lidé znající vybraná sídla respektují i negativní stavby, avšak změny, především k horšímu, hodnotí jednoznačněji.

Podrobnějšímu hodnocení byli podrobena dvě skupiny zástupců, dle krajinářského zaměření. Krajináři upřednostňují větší harmonizaci jednotlivých atributů s krajinou a především zeleň v krajině. Naopak lidé bez krajinářského zaměření spíše upřednostňují stavby, které se nacházejí v jejich běžném životě a také to, bez čeho by nebylo možné existovat. Je zřetelné, že na zemědělský objekt pohlížejí respondenti bez krajinářského zaměření podstatně mírně, stejně tak u bytového domu, kde sice hodnotí kladně méně pater,

ale stavba jako taková není špatná. Naopak krajináři upřednostňují kraji úplně bez bytového domu, bez zásahu do krajinného obrazu.

Dle Rogge (2007) je významný rozdíl mezi krajinářem a zemědělcem, přičemž krajinář hodnotí krajinu z hlediska harmonizace, naopak zemědělec především dle její funkce. Dle průzkumu však můžeme dokázat, že mnohý zemědělci nebo lidé, kteří zemědělskou půdu vlastní hodnotili například zemědělský objekt jako nevhodný. Z uvedeného vyplývá, že vlastníci zemědělské půdy nejsou Sklenička a kol. (2008) na základě průzkumu dokázal neochotu zemědělců ke změnám v krajině, především k ochraně krajiny. Zemědělci často spíše upřednostňují úrodnost půdy a následné výnosy, než – li fungující krajinu jako takovou. Lokoč a Ulčák (2009) dokonce dokazují, že zemědělci mají kladný vztah hlavně k těm krajinným prvkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich práci (např. cesty a příkopy).

7. Závěr

Tato diplomová práce byla koncipována jako studie. Cílem bylo vyhodnocení vizuálních preferencí na základě vybraných atributů ve zvolených venkovských sídlech. Atributy byly zvoleny tak, aby v průzkumu byly obsaženy kulturní, historické i přírodní znaky. Na základě zvolené metody dotazníkového šetření byly zjišťovány hodnoty atributů v různých úpravách. Dotazník byl rozdělen do dvou částí, přičemž první část obsahovala základní informace o respondentovi, druhá část byla zaměřena na obrázkové sady. Každá sada se skládala z 5 fotografií, přičemž vždy jedna fotografie byla originální a další 4 upravené. Těchto sad bylo vytvořeno celkem 5, každá sada obsahovala jeden atribut. Celkem bylo k posouzení 25 fotografií, ke kterým se vyjádřilo celkem 87 respondentů. Výsledky práce budou využity pro rozvoj metodologie hodnocení krajinného rázu ve smyslu zákona 114/1992 Sb. Z této analýzy vyplývají tyto závěry:

Za pozitivní stavbu ve venkovském sídle lze považovat dominantu kostela. Významnou roli zde však hraje velikost objektu. Respondenti volili menší velikost, která nepřevyšuje výrazným způsobem okolní zástavbu. Z průzkumu vyplývá, že většina dotazovaných se přiklání spíše k upravené velikosti (zmenšení), než – li k reálné velikosti samotného kostela. Lze však předpokládat, že velikost kostela neovlivňuje negativně obraz venkovského sídla.

Za negativní stavby lze pokládat zemědělský objekt i bytový dům na okraji zástavby. Respondenti zemědělský objekt volili ve variantách menší velikosti, které obraz venkovského sídla ovlivňují jen minimálně nebo volili možnost, kdy se objekt v krajině vůbec nezobrazuje. Pro bytový dům byly voleny varianty s jedním či dvěma patry, nejčastěji však byl upřednostňován obraz úplně bez bytového domu s vyšším podílem zeleně.

Kladné preference vyplývají s výskytem zeleně okolo venkovského sídla.

Vliv cestní sítě nebyl zcela jednoznačně určen.

Velký vliv na preference byl zjištěn mezi kategoriemi respondentů s krajinářským zaměřením či ostatních oborů. Krajináři jasněji hodnotili objekty, které by mohli mít negativní dopad na obraz venkovského sídla a naopak zcela jasně upřednostňují zeleň v krajině. Kategorie bez krajinářského zaměření vykazuje rovnoměrnější hodnocení.

Evidentní je souznění dotazovaných s místem bydliště, tedy žijících v okrese Chomutov. Při analýze byli respondenti v hodnocení i negativních prvků v zásadě mírnější, naopak lidé žijící mimo okres hodnotili znaky výrazněji.

8. Seznam citované literatury

8.1.Odborné zdroje

1. ARRIAZA, M., CAÑAS-ORTEGA J.F., CAÑAS-MADUEÑO J.A., RUIZ-AVILES P., 2004: Assessing the visual quality of rural landscapes. *Landscape and Urban Planning*, Volume 69, Issue 1. S. 115-125. ISSN 0169-2046. (online) [cit. 2019-10-28], Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2003.10.029>
2. BEDŘICH, M. *Po stopách baroka v Čechách*. Praha: Portál, 2018. 144 s. ISBN 978-80-262-1251-5
3. BINTEROVÁ, Z. *Od Vejprt po Měděnec*. Chomutov: Okresní muzeum Chomutov, 1999. 128 s ISBN 80-238-5409-7.
4. BINTEROVÁ, Zdena. *Od Kalku po Boleboř a Blatno*. Chomutov: Okresní muzeum Chomutov, 2000. 128 s. ISBN 80-238-6410-6
5. BINTEROVÁ, Zdena. *Chbany*. Chomutov: Okresní muzeum Chomutov, 2001. 68 s. ISBN 80-239-4163-1.
6. BINTEROVÁ, Z. a kol. *Obce chomutovského okresu*. Chomutov: Okresní muzeum v Chomutově, 2002. 302 s. ISBN 80-7277-173-6
7. BUKÁČEK R., CULEK M., 2009: *Vymezování oblastí a míst krajinného rázu a jejich charakterizace pro potřeby územního plánování* (online) [cit. 2019.04.14.], dostupné z https://www.researchgate.net/publication/291820769_AKTUALNI_PROBLEMY_OCHRANY_KRAJINNEHO_RAZU_1_VYMEZOVANI_OBLASTI_A_MIST_KRAJINNEHO_RAZU_A_JEJICH_CHARAKTERIZACE_PRO_POTREBY_UZEMNIHO_PLANOVANI_Delimitation_of_typical_landscape_character_areas_for_strat
8. BUKÁČEK, R., MATĚJKA, P. Hodnocení krajinného rázu. In: *Péče o krajinný ráz – cíle a metody*. Ed. I. Vorel, P. Sklenička. Praha: ČVUT, 1999. s. 159-187. ISBN 80-01-01979-9.
9. DANIEL T.C., BOSTER, R. S. 1976: *Measuring landscape esthetics: the scenic beauty estimation method*. U.S. Department of Agriculture, Forest Service, Rocky Mountain Range and Experiment Station. 66 s.
10. DEMEK, J. *Systémová teorie a studium krajiny*. Brno: GgÚ ČSAV, *Studia geographica* 40, 1974. 198 s.
11. DVOŘÁK, B., 1983. *Základy estetiky architektury*. Výzkumný ústav výstavby a architektury, Praha, 1983, 301 s.

12. FORMAN R. T. T., GODRON M., 1993: *Krajinná ekologie*. Academia, Praha, 583 s. ISBN 80-200-0464-5
13. HADAČ, E. 1982. *Krajina a lidé: úvod do krajinné ekologie*. Praha. Academia. 152s.
14. HARPER, D. 2010. *Online Etymology Dictionary*. (online) [cit. 2019-10-31], Dostupné z: <https://www.etymonline.com/>
15. HENDRYCH, J., 2009: *Umění krajiny – krajinný design jako estetický proces*. Seta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica. 87-106 (online) [cit. 2019-10-31], Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/322440806_Umeni_krajiny_-_krajinsky_design_jako_esteticky_proces
16. HOLÍK, M. 2010. *Krajinný ráz a jeho ochrana v rámci územního plánování*. In JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D., JUDr. David Sehnálek, Ph.D., JUDr. Jirí Valdhans, Ph.D. The conference proceedings. 1. vydání. Brno: Právnická fakulta Masarykovy univerzity, 6 s. ISBN 978-80-210-5305-2.
17. KUPKA, J. 2010: *Krajiny kulturní a historické: vliv hodnot kulturní a historické charakteristiky na krajinný ráz naší krajiny*. Praha. ISBN 978-80-01-04653-1.
18. LIPSKÝ Z., 2000: *Sledování změn v kulturní krajině*. ČZU v Praze, Kostelec nad Černými lesy, 71 s. ISBN 80-213-0643-2
19. LOKOČ R., LOKOČOVÁ M., KOLÁŘOVÁ ŠULCOVÁ M., 2010: *Vývoj krajiny v České republice*. Lipka, Brno, 86 s. ISBN 978-80-904807-3-5
20. LOKOČ, R., ULČÁK, Z., 2009: *Percepce krajinných prvků zemědělci – důležitý předpoklad péče o krajinný ráz*. In: KLVAČ, Pavel, ed.: Člověk, krajina, krajinný ráz. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, katedra environmentálních studií. Brno. S. 61-71. ISBN 978-80-210-5090-7.
21. LORENCOVÁ, H., GOTZMANNOVÁ, M., 2017: *The perception of the urbanized areas in case study of the town Rosice*. Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis, 65(5): S. 1557–1565. (online) [cit. 2019-10-31], Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/320732225_The_Perception_of_the_Urbanized_Areas_in_Case_Study_of_the_Town_Rosice.
22. LÖW, J., MÍCHAL, I., 2003: *Krajinný ráz*. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce. ISBN 80-86386-27-9.
23. MARTIN, J., 1993. *Assessing the landscape*. Land. Des. 222 s.

24. MARTÍN B., ORTEGA E., MARTINO P., OTERO I., 2018: *Inferring landscape change from differences in landscape character between the current and a reference situation*. Ecological Indicators 2018/90. P. 584-593.
25. MÍČHAL, I., 2000. *To Constitute Landscape Aesthetics*. Životné Prostredie, Vol. 34, No. 5, Ústav krajinej ekologie SAV Bratislava, Slovakia.
26. MIKLÓS, L., IZAKOVIČOVÁ, Z. *Krajina ako geosystém*. Bratislava: VEDA, 1997. 153 s. ISBN 80-224-0519-1.
27. NICHOLLS, D.C., SCLATER, A., 1993. *Cutting quality down to scale*. Land. Des. 222s.
28. NORBERG-SCHULZ CH., 2010: *Genius Loci: krajina, miesto, architektúra*. Dokořán, Praha, 224 s. ISBN 978-80-7363-303-5
29. PETROVA, E.G., MIRONOV, Y.V., AOKI, Y., MATSUSHIMA, H., EBINE, S., FURUYA, K., PETROVA, A., TAKAYAMA, N., UEDA, H., 2015: *Comparing the visual perception and aesthetic evaluation of natural landscapes in Russia and Japan: cultural and environmental factors* Progress in Earth and Planetary Science. 2: 6. (online) [cit. 2019-10-27], Dostupné z: <https://doi.org/10.1186/s40645-015-0033-x>.
30. PROFOUS A., 1957: *Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny*. 4. vyd. Praha. Česká akademie věd a umění. ISBN
31. PYNNONEN D., PROPST D., VOGT C. MCDONOUGH M., 2005: *Role of nature and cultural features in residents' perceptions of rural character*. In: Peden, J. G., Schuster R. M. (eds.): Proceedings of the 2005 northeastern recreation research symposium. PA: U.S. Forest Service, Northeastern Research Station, Bolton Landing, NY. S. 32-38.
32. ROGGE, E., NEVENS, F., GULINCK, H., 2007: *Perception of rural landscapes in Flanders: Looking beyond aesthetics*. Landscape and Urban Planning. Volume 82, Issue 4. S. 159-174. ISSN 0169-2046. (online) [cit. 2019-11-02], Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2007.02.006>.
33. SCHMEIDLER, K. *Sociologie v architektonické a urbanistické tvorbě*. Brno: Zdeněk Novotný, 2001. ISBN 80-238-6582-.
34. SIMENSEN T., HALVORSEN R., ERIKSTATD L., 2018: *Methods for landscape characterisation and mapping: A systematic review*. Land Use Policy 75. P. 557-569.
35. SKLENIČKA, P. 2003: *Základy krajinného plánování*. Vyd. 2. Praha: Naděžda Skleničková. ISBN 80-903206-1-9.

36. SKLENIČKA, P., MOLNÁROVÁ, K., BRABEC, E., KUMBLE, P., PITTNEROVA, B., PIXOVA, K., SALEK, M., 2008: *Remnants of medieval field patterns in the Czech Republic: Analysis of driving forces behind their disappearance with special attention to the role of hedgerows*. *Agriculture, Ecosystems & Environment*. Volume 129, Issue 4. S. 465-473. ISSN 0167-8809. (online) [cit. 2019-03-28], Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.agee.2008.10.026>.
37. STEJSKALOVÁ J., VLASÁK M., EZECHEL M., 2012: *Památky zahradního umění a historická krajina středních Čech*. VOŠZa a SZaŠ Mělník, Mělník, 140 s. ISBN 978-80-87610-03-9
38. SVOBODOVÁ K., 2011: *Percepce krajiny* (online) [cit. 2019.06.20], dostupné z: http://cvut.mapovyportal.cz/percepce_krajiny.pdf
39. STRUMSE, E., 1996: *Demographic differences in the visual preferences for agrarian landscapes in western norway*. *Journal of Environmental Psychology*. Volume 16, Issue 1. S. 17-31. ISSN 0272-4944. (online) [cit. 2019-10-27], Dostupné z: <https://doi.org/10.1006/jevp.1996.0002>.
40. SULLIVAN, W. C., 1994: *Perceptions of the rural-urban fringe: citizen preferences for natural and developed settings*. *Landscape and Urban Planning*. Volume 29, Issues 2–3. S. 85 – 101. ISSN 0169-2046. (online) [cit. 2019-7-28], Dostupné z: [https://doi.org/10.1016/0169-2046\(94\)90020-5](https://doi.org/10.1016/0169-2046(94)90020-5).
41. SÝKORA, J., 1998: *Venkovský prostor*. Praha: ČVUT. ISBN 80-01-01826-1.
42. SÝKORA, J., 2002: *Územní plánování vesnic a krajiny: urbanismus 2. 2., přeprac.* vyd. Praha: Vydavatelství ČVUT, 2002. ISBN 80-01-02641-8.
43. ŠIFTA M., CHROMÝ P., 2014: *Symboly a identita regionu: analýza vnímání přírodních symbolů oblastí s intenzivně přeměněnou krajinou v Česku* (online) [cit. 2019.04.11.], dostupné z https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/36725346/2014_Sifta_Chromy_GC.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1541968529&Signature=QqEOTcaOiVNDprTmbosZva4Js8Q%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DSymboly_a_identita_regionu_analyza_vnim_a.pdf
44. URBAN, M., kolektiv. *Horní města Krušných hor*. 1. vyd. Svazek 2. Ústecký kraj. Sokolov: Fornica Publishing, 2015. 328 s. ISBN 978-80-87194-49-2
45. VACHATA, Z. *Kláštepec nad Ohří. Přehled dějin města a okolí*. Kláštepec nad Ohří: Městský úřad v Kláštepci nad Ohří, 1997. 262 s. ISBN 80-254-0649-0

46. VLAŠÍN, M. *Stačí zvláště chráněná území pro zachování kulturní krajiny?* In: Téma pro 21. století. Kulturní krajina aneb proč ji chránit? Praha: MŽP ČR, 2000, s. 85-89. ISBN 80-7212-134-0.
47. VOREL, I. 1999. *Prostorové vztahy a estetické hodnoty*. Péče o krajinný ráz – cíle a metody. Praha: ČVUT. s. 20-27. ISBN 80-01-01979-9.
48. VOREL I., 2006: *Krajinný ráz a jeho ochrana 1. část – Charakter, ráz a identita krajiny* (online) [cit. 2019.06.11.], dostupné z <[https://www.mzp.cz/ris/ekodisk-new.nsf/e75c7074f3a42826c1256b0100778c9a/a5ba6ec3004eed7ac1257641002e86b5/\\$FILE/ochrana%20p%C5%99%C3%ADrody%202006_9.pdf#page=7](https://www.mzp.cz/ris/ekodisk-new.nsf/e75c7074f3a42826c1256b0100778c9a/a5ba6ec3004eed7ac1257641002e86b5/$FILE/ochrana%20p%C5%99%C3%ADrody%202006_9.pdf#page=7)>
49. VOREL I., BUKÁČEK R., MATĚJKA P., CULEK M., SKLENIČKA P., 2006: *A method for assessing the visual impact on landscape character of proposed construction, activities or changes in land use*. Centrum pro krajinu, s.r.o., Praha, 24 s. ISBN 80-903206-8-6
50. VOREL I., KUPKA J., 2011: *Krajinný ráz – identifikace a hodnocení*. České vysoké učení technické v Praze, Praha, 148 s. ISBN 978-80-01-04766-8
51. VRÁBLÍKOVÁ J., VRÁBLÍK P., ZOUBKOVÁ L., 2014: *Tvorba a ochrana krajiny*. Univerzita J. E. Purkyně v Ústí n. Labem, Fakulta životního prostředí, Ústí nad Labem, 150 s. ISBN 978-80-7414-740-1
52. WALKER, A. J., Ryan, R. L., 2008: *Place attachment and landscape preservation in rural New England: A Maine case study*. Landscape and Urban Planning. Volume 86, Issue 2. S. 141-152. ISSN 0169-2046. (online) [cit. 2019-7-28], Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2008.02.001>.
53. ZIBRIN, P., 1988: *Vnímanie urbanistického priestoru*. Bratislava: Alfa. Edícia stavebníckej literatúry (Alfa). ISBN 063-075-87.
54. ZONNEVELD I. S., 1995: *Land Ecology: An Introduction to Landscape Ecology As a Base for Land Evaluation, Land Management and Conservation*. SPB Academic Publishing. 199s. ISBN 978-90-510-3101-0
55. ZUSKA, V., 2009: *Krajinný ráz a „lidová“ estetika*. In: KLVAČ, Pavel, ed.: *Člověk, krajina, krajinný ráz*. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, katedra environmentálních studií. Brno. S. 22-28. ISBN 978-80-210-5090-7.

8.2. Internetové zdroje

1. Česká statistický úřad, 2018: Počet obyvatel v obcích – k 1.1.2018 (online) [cit. 2019-03-20], dostupné z <<https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-see2a5tx8j>>.
2. Fotohistorie (online) [cit. 2019.10.11], dostupné z <<http://www.fotohistorie.cz>>.
3. Chbany (online) [cit. 2019.08.09], dostupné z <<https://www.chbany.cz/informace-o-obci/historie/>>.
4. Město Výsluní (online) [cit. 2019.08.09], dostupné z <<https://www.mesto-vysluni.cz/historie/>>.
5. MŽP, 2018: Příroda a krajina (online) [cit. 2019.08.10], dostupné z <https://www.mzp.cz/cz/priroda_krajina 10.08.2019>.
6. MŽP, 2019: Zadání územní studie krajiny (online) [cit. 2019.09.10], https://www.mzp.cz/cz/zadani_uzemni_studie_krajiny
7. NPÚ, 2018: Památkově chráněná území (online) [cit. 2019.08.11], dostupné z <<https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/pamatkove-chranena-uzemi>>.
8. Obec Měděnec (online) [cit. 2019.08.09], dostupné z <<https://www.medenec.cz/obec-historie.html>>.
9. Obec Kalek (online) [cit. 2019.08.09], dostupné z <<http://www.obeckalek.cz/obec-181/historie/obec-kalek/>>.

8.3. Legislativní zdroje

1. Evropská úmluva o krajině, 2000, čerpáno z překladu č.12/2017 Sb. m. s.
2. Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění
3. Zákon č. 139/2002 Sb., pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů
4. Vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, v platném znění

9. Seznam obrázků

Obrázek 1 - Krajina jako kombinace/integrace přírody a kulturního využívání.....	4
Obrázek 2 - Ortofotomapa 1:3000 – obec Výsluní (2018).....	19
Obrázek 3 - Historický pohled – rok 1900	19
Obrázek 4- Historický pohled – rok 1910	20
Obrázek 5 - Ortofotomapa 1:3000 – obec Kalek (2018).....	21
Obrázek 6 - Historický pohled – rok 1905	21
Obrázek 7 - Historický pohled – rok 1920	22
Obrázek 8- Ortofotomapa 1:3000 – Obec Měděnec (2018).....	23
Obrázek 9 - Historický pohled – rok 1910	23
Obrázek 10 - Historický pohled – rok 1920.....	24
Obrázek 11 - Ortofotomapa 1:3000 – obec Lestkov (2019).....	25
Obrázek 12 - Historický pohled 1910	25
Obrázek 13 - Historický pohled – rok 1930.....	26
Obrázek 14 - Ortofotomapa 1:3000 – Obec Chbany (2018)	27
Obrázek 15- Dominanta kostela (Výsluní)	28
Obrázek 16 - Zeleň ohraničující sídlo (Kalek).....	29
Obrázek 17 – Cestní síť (Mědenec).....	29
Obrázek 18 – Zemědělský objekt (Lestkov).....	30
Obrázek 19 – Bytový dům (Chbany).....	30
Obrázek 20 – Rozdělení respondentů dle věkových kategorií (absolutní hodnoty)	31
Obrázek 21 - Rozdělení respondentů dle věkových kategorií (relativní hodnoty)	31
Obrázek 22 - Nejvyšší dosažené vzdělání (relativní hodnoty)	32
Obrázek 23 – Obor zaměstnání (relativní hodnoty)	32
Obrázek 24 – Vzdělání či profese respondentů související s krajinou nebo krajinným plánováním (relativní hodnoty).....	33
Obrázek 25 – Místo bydliště respondentů (relativní hodnoty)	33
Obrázek 26 – Vztah k zemědělské půdě (relativní hodnoty).....	34
Obrázek 27 - Znalost vybraných sídel (relativní hodnoty).....	34
Obrázek 28 – Relativní četnost při výběru u sady fotografií dominanty kostela.....	35
Obrázek 29 – Absolutní četnost odpovědí dle krajinářského zaměření	36
Obrázek 30 - Relativní hodnocení fotografií 1 – 5 s dominantou kostela dvěma skupinami respondentů (A-krajinář, B-ostatní obory).....	36

Obrázek 31 - Absolutní četnost odpovědí dle místa bydliště	37
Obrázek 32 - Absolutní četnost odpovědí dle nejvyššího dosaženého vzdělání.....	37
Obrázek 33- Absolutní četnost odpovědí dle oboru zaměstnání.....	38
Obrázek 34 - Relativní četnost při výběru u sady fotografií zeleň ohraničující venkovské sídlo	38
Obrázek 35 - Absolutní četnost odpovědí dle krajinářského zaměření	39
Obrázek 36 - Relativní hodnocení fotografií 1 – 5 zeleň ohraničující vesnické sídlo dvěma skupinami respondentů (A-krajinář, B-ostatní obory).....	39
Obrázek 37 - Absolutní četnost odpovědí dle místa bydliště	40
Obrázek 38 - Absolutní četnost odpovědí dle nejvyššího dosaženého vzdělání.....	40
Obrázek 39 - Absolutní četnost odpovědí dle oboru zaměstnání.....	41
Obrázek 40 - Relativní četnost při výběru u sady fotografií cestní síť ve vybraném venkovském sídle	41
Obrázek 41- Absolutní četnost odpovědí dle krajinářského zaměření	42
Obrázek 42 - Relativní hodnocení fotografií 1 – 5 zeleň ohraničující vesnické sídlo dvěma skupinami respondentů (A-krajinář, B-ostatní obory).....	43
Obrázek 43 - Absolutní četnost odpovědí dle místa bydliště	43
Obrázek 44 - Absolutní četnost odpovědí dle nejvyššího dosaženého vzdělání.....	44
Obrázek 45- Absolutní četnost odpovědí dle oboru zaměstnání.....	44
Obrázek 46 - Relativní četnost při výběru u sady fotografií zemědělský objekt ve vybraném venkovském sídle	45
Obrázek 47 - Absolutní četnost odpovědí dle krajinářského zaměření	46
Obrázek 48 - Absolutní četnost odpovědí dle místa bydliště	47
Obrázek 49 - Absolutní četnost odpovědí dle nejvyššího dosaženého vzdělání.....	48
Obrázek 50 - Absolutní četnost odpovědí dle oboru zaměstnání.....	49
Obrázek 51- Relativní četnost při výběru u sady fotografií bytového domu ve vybraném venkovském sídle	49
Obrázek 52 - Absolutní četnost odpovědí dle krajinářského zaměření	50
Obrázek 53- Relativní hodnocení fotografií 1 – 5 bytový dům dvěma skupinami respondentů (A-krajinář, B-ostatní obory)	51
Obrázek 54- Absolutní četnost odpovědí dle místa bydliště	51
Obrázek 55- Absolutní četnost odpovědí dle nejvyššího dosaženého vzdělání.....	52
Obrázek 56- Absolutní četnost odpovědí dle oboru zaměstnání.....	52

10. Seznam tabulek

Tabulka 1 – Znalost vybraných venkovských sídel uvedené v absolutních i relativních hodnotách.....	34
--	----

11. Seznam příloh

11.1. Příloha 1 - Dotazník

Obraz venkovského sídla v krajině - zhodnocení vizuálních preferencí

Dobrý den, vážená paní, vážený pane,

věnujte prosím několik minut svého času vyplnění následujícího dotazníku. Jsem studentkou České zemědělské univerzity v Praze a pracuji na diplomové práci s názvem Obraz venkovského sídla v krajině – zhodnocení vizuálních preferencí. Vaše odpovědi budou zaznamenány anonymně a budou použity pouze celkové výsledky výzkumu.

Dotazník je rozdělen do dvou částí, přičemž první část se zaměřuje na základní informace o respondentovi, druhá část se skládá z otázek k obrazovému materiálu. Celkem je k zodpovězení 18 otázek, 13 otázek je formováno pouze na zvolení jedné jediné možnosti, 5 otázek stavěno jako hodnotící škála 1 – 5 (velmi líbí – nelíbí).

Vyplnění dotazníku zabere přibližně 10 minut.

Děkuji za Váš čas, Bc. Hana Drexlerová

1. část – Základní informace

1. Pohlaví

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- A. žena
- B. muž

2. Věk

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- A. 0-15
- B. 16-25
- C. 26-50
- D. 51-65
- E. 66+

3. Nejvyšší dosažené vzdělání

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- A. základní
- B. vyučen
- C. středoškolské
- D. vysokoškolské

4. obor zaměstnání

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- A. student
- B. zemědělství
- C. průmysl
- D. služby
- E. výzkum a vývoj
- F. důchod

5. Souvisí Vaše vzdělání nebo profese s krajinou nebo krajinným plánováním?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- A. ano
- B. ne

6. vztah k zemědělské půdě

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- A. pracuji na zemědělské půdě
- B. vlastním zemědělskou půdu
- C. vlastním zemědělskou půdu a zároveň na ní pracuji
- D. ani jedna z možností

7. Bydliště

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- A. okres Chomutov
- B. jiný okres

8. Znáte uvedenou oblast?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď v každém řádku

	ano	ne
Výsluní		
Kalek		
Měděnec		
Lestkov		
Chbany		

2. část – otázky k obrazovému materiálu

9. Varianta 1 - Dominanta kostela - Která z 5 fotografií Vás zaujala nejvíce?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

1

2

3

4

5

10. Ohodnoťte jednotlivé snímky známkou ve škole 1 – 5 (velmi líbí – nelíbí)

1

1	2	3	4	5

2

1	2	3	4	5

3

1	2	3	4	5

4

1	2	3	4	5

5

1	2	3	4	5

11. Varianta 2 – zeleň ohraničující obec

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

1

2

3

4

5

12. Ohodnoťte jednotlivé snímky známkou ve škole 1 – 5 (velmi líbí – nelíbí)

1

1	2	3	4	5

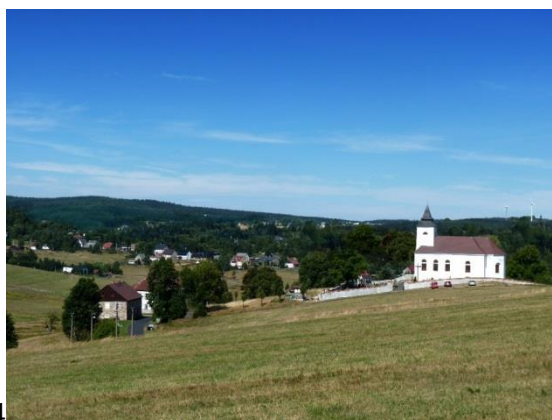
2

1	2	3	4	5

3

1	2	3	4	5

4

1	2	3	4	5

5

1	2	3	4	5

13. Varianta 3 – Cestní síť

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

1

2

3

4

5

14. Ohodnoťte jednotlivé snímky známkou ve škole 1 – 5 (velmi líbí – nelíbí)

1

1	2	3	4	5

2

1	2	3	4	5

3

1	2	3	4	5

4

1	2	3	4	5

5

1	2	3	4	5

15. Varianta 4 – Zemědělský objekt

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

1

2

3

4

5

16. Ohodnoťte jednotlivé snímky známkou ve škole 1 – 5 (velmi líbí – nelíbí)

1

1	2	3	4	5

2

1	2	3	4	5

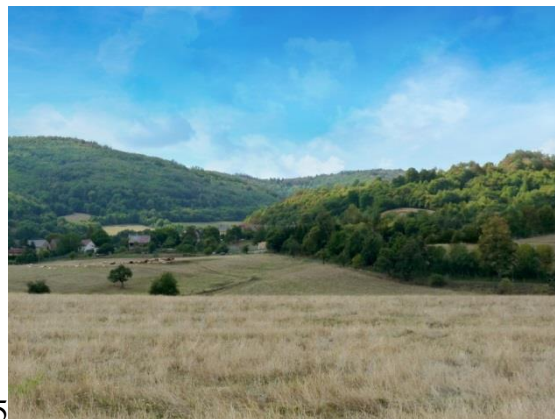
3

1	2	3	4	5

4

1	2	3	4	5

5

1	2	3	4	5

17. Varianta 5 – Bytový dům

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

1

2

3

4

5

18. Ohodnoťte jednotlivé snímky známkou ve škole 1 – 5 (velmi líbí – nelíbí)

1

1	2	3	4	5

2

1	2	3	4	5

3

1	2	3	4	5

4

1	2	3	4	5

5

1	2	3	4	5

11.2. Příloha 2 – Obrazový materiál

Dominanta kostela

3

4

Zeleň ohraničující sídlo

2

3

4

5

Cestní síť

3

4

5

Zemědělský objekt

1

2

3

4

5

Bytový dům

3

4

5

11.3. Příloha 3a – Výsledky dotazníkové šetření – základní informace o respondentovi

	Pohlaví	Věk	Vzdělání	Zaměstnání	Krajinář	Vztah k zemědělské půdě	Místo bydliště	Znáte uvedenou oblast?					Varianty				
								Výsluní	Kalek	Měděnec	Lestkov	Chbany	1	2	3	4	5
1	žena	16-25	středoškolské	průmysl	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ne	ano	2	2	2	3	2
2	žena	26-50	vyučen	průmysl	ne	ani jedna z možností	jiný okres	ano	ne	ano	ne	ne	3	3	2	3	4
3	muž	26-50	vysokoškolské	služby	ano	vlastním zem. půdu	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	2	3	3	5	5
4	muž	26-50	vysokoškolské	zemědělství	ano	vlastním zem. půdu	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	2	1	2	5	5
5	žena	16-25	vysokoškolské	služby	ano	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	2	1	1	5	5
6	žena	51-65	středoškolské	služby	ano	vlastní zem. půdu	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	2	1	3	5	5
7	žena	26-50	středoškolské	zemědělství	ne	ani jedna z možností	jiný okres	ne	ne	ano	ne	ne	3	3	2	2	2
8	žena	16-25	vysokoškolské	student	ano	ani jedna z možností	jiný okres	ne	ne	ne	ne	ne	2	2	4	1	2
9	muž	66+	středoškolské	zemědělství	ano	vlastním zem. půdu a zároveň na ní pracuji	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	2	2	2	3	5
10	žena	51-65	středoškolské	služby	ne	vlastním zem. půdu	jiný okres	ano	ano	ano	ne	ne	2	2	2	5	1
11	muž	66+	vysokoškolské	důchod	ano	vlastním zem. půdu	jiný okres	ano	ano	ano	ano	ano	2	4	2	2	5
12	muž	26-50	vysokoškolské	služby	ano	ani jedna z možností	jiný okres	ne	ne	ano	ne	ne	2	4	3	5	5
13	žena	0-15	základní	student	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ne	ne	ne	ne	2	2	3	5	2
14	muž	0-15	základní	student	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ne	ne	ne	ne	2	3	1	5	5
15	žena	16-25	vysokoškolské	student	ano	ani jedna z možností	jiný okres	ne	ne	ne	ne	ne	3	3	3	5	5
16	žena	26-50	vysokoškolské	služby	ano	vlastním zem. půdu	jiný okres	ne	ne	ne	ne	ne	2	3	3	5	5
17	žena	26-50	středoškolské	zemědělství	ano	vlastním zem. půdu a zároveň na ní pracuji	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	4	2	3	2	2
18	žena	51-65	středoškolské	průmysl	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ne	ano	ne	3	2	3	2	2
19	žena	51-65	vysokoškolské	služby	ano	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	2	2	3	1	1
20	muž	51-65	vysokoškolské	služby	ano	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	4	3	3	5	5
21	žena	26-50	vysokoškolské	výzkum a vývoj	ano	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	4	3	2	5	5
22	žena	16-25	vysokoškolské	služby	ano	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	3	2	3	5	5
23	žena	51-65	středoškolské	služby	ano	vlastním zem. půdu	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	3	4	2	5	5

24	muž	66+	středoškolské	důchod	ne	vlastním zem. půdu	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	3	3	3	5	1
25	žena	26-50	středoškolské	služby	ano	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	3	3	3	5	5
26	muž	51-65	vyučen	průmysl	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ne	1	2	1	1	1
27	muž	51-65	středoškolské	služby	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	2	3	2	1	2
28	žena	26-50	vysokoškolské	služby	ano	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	2	2	3	5	1
29	žena	16-25	vysokoškolské	služby	ano	ani jedna z možností	jiný okres	ne	ne	ne	ne	ne	2	3	2	5	5
30	muž	16-25	vysokoškolské	služby	ano	ani jedna z možností	jiný okres	ne	ne	ne	ne	ne	3	3	2	5	5
31	muž	26-50	vysokoškolské	služby	ano	ani jedna z možností	jiný okres	ano	ne	ne	ne	ne	3	2	2	5	1
32	žena	16-25	vysokoškolské	služby	ano	ani jedna z možností	jiný okres	ne	ne	ne	ne	ne	3	4	4	1	5
33	žena	16-25	středoškolské	zemědělství	ano	vlastním zem. půdu a zároveň na ní pracuji	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	3	2	1	2	2
34	žena	26-50	středoškolské	zemědělství	ano	Vlastním zem. půdu a zároveň na ní pracuji	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	4	4	3	5	5
35	žena	66+	středoškolské	důchod	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ne	ne	3	3	3	1	5
36	žena	51-65	středoškolské	služby	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	3	4	3	5	1
37	žena	26-50	středoškolské	služby	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ne	ano	ne	ne	2	2	2	2	1
38	žena	16-25	vysokoškolské	student	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ne	ano	ano	ano	ne	2	3	1	3	2
39	muž	26-50	vysokoškolské	služby	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ne	ano	ano	ano	4	3	1	2	2
40	muž	26-50	vysokoškolské	student	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	2	2	4	2	1
41	žena	66+	vyučen	důchod	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ne	ne	ne	3	2	1	2	2
42	muž	66+	vyučen	důchod	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ne	ne	2	1	3	3	3
43	muž	51-65	středoškolské	služby	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ne	ne	ne	ano	ano	3	4	3	3	2
44	muž	26-50	vyučen	průmysl	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ne	ne	ne	ano	ano	2	3	4	3	3
45	muž	16-25	středoškolské	průmysl	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ne	ano	ne	ne	4	4	4	3	1
46	muž	51-65	středoškolské	průmysl	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	2	2	3	2	3
47	muž	51-65	středoškolské	průmysl	ne	vlastním zem. půdu	jiný okres	ano	ano	ano	ano	ano	3	2	3	2	3
48	žena	51-65	středoškolské	služby	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	3	2	1	3	1
49	žena	51-65	vyučen	průmysl	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ne	ne	ne	ne	2	3	3	3	2
50	muž	26-50	vyučen	průmysl	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ne	ne	ne	ano	ne	3	2	3	3	3
51	muž	16-25	vyučen	služby	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	3	4	2	3	2

52	žena	26-50	středoškolské	služby	ne	vlastním zem. půdu	jiný okres	ne	ne	ne	ano	ne	2	2	2	2	2
53	žena	51-65	středoškolské	služby	ne	ani jedna z možností	jiný okres	ano	ne	ano	ne	ne	4	4	4	2	2
54	žena	26-50	středoškolské	služby	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	3	3	3	2	1
55	žena	26-50	vysokoškolské	služby	ano	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	3	2	4	2	5
56	žena	26-50	vysokoškolské	služby	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ne	ne	2	4	2	5	1
57	žena	51-65	středoškolské	služby	ne	vlastním zem. půdu	jiný okres	ne	ne	ano	ne	ne	2	3	3	1	1
58	muž	26-50	vyučen	zemědělství	ne	pracuji na zem. půdě	jiný okres	ne	ne	ne	ano	ano	3	4	1	4	2
59	žena	0-15	základní	student	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ne	ano	ne	ne	ne	2	1	2	2	3
60	muž	51-65	středoškolské	průmysl	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ne	ano	ano	ne	4	4	2	3	2
61	žena	51-65	středoškolské	služby	ano	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	2	3	1	2	1
62	žena	26-50	vyučen	průmysl	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ne	ano	ano	ne	2	4	3	2	5
63	muž	51-65	středoškolské	služby	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	2	3	4	2	2
64	žena	16-25	středoškolské	průmysl	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ne	ne	ano	ano	ano	1	3	2	1	3
65	muž	26-50	vyučen	služby	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ne	ano	ne	ano	ne	2	2	4	3	2
66	žena	66+	vyučen	důchod	ne	vlastním zem. půdu	jiný okres	ano	ano	ano	ano	ano	4	3	2	3	5
67	žena	51-65	středoškolské	služby	ne	ani jedna z možností	jiný okres	ne	ano	ano	ano	ne	2	2	4	2	3
68	žena	26-50	vysokoškolské	zemědělství	ano	vlastním zem. půdu a zároveň na ní pracuji	jiný okres	ne	ne	ano	ne	ne	2	2	3	2	5
69	žena	26-50	středoškolské	zemědělství	ne	pracuji na zem. půdě	jiný okres	ne	ne	ne	ano	ano	3	4	4	2	3
70	žena	16-25	vysokoškolské	student	ne	ani jedna z možností	jiný okres	ano	ne	ne	ne	ne	2	2	2	3	3
71	žena	16-25	vysokoškolské	student	ano	ani jedna z možností	jiný okres	ne	ne	ne	ne	ne	5	3	3	2	5
72	žena	26-50	vysokoškolské	student	ne	ani jedna z možností	jiný okres	ne	ne	ne	ne	ne	2	3	2	5	2
73	muž	51-65	středoškolské	průmysl	ne	ani jedna z možností	jiný okres	ne	ne	ne	ne	ne	1	2	2	2	5
74	žena	51-65	středoškolské	zemědělství	ano	pracuji na zem. půdě	jiný okres	ano	ne	ano	ne	ne	3	3	2	3	1
75	muž	51-65	vyučen	průmysl	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ne	2	4	1	2	2
76	žena	16-25	vyučen	služby	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ne	ano	ne	ne	2	3	2	2	2
77	muž	51-65	vyučen	průmysl	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ne	ano	ano	ano	2	1	2	3	3
78	žena	26-50	středoškolské	průmysl	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	3	4	1	2	2

79	žena	26-50	vysokoškolské	služby	ano	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	4	3	2	1	5
80	žena	16-25	vysokoškolské	služby	ano	ani jedna z možností	jiný okres	ne	ne	ne	ne	ne	2	3	2	2	5
81	žena	26-50	středoškolské	služby	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ne	ano	3	5	3	5	1
82	žena	51-65	středoškolské	průmysl	ne	ani jedna z možností	jiný okres	ano	ano	ano	ne	ne	2	3	2	2	2
83	žena	16-25	vysokoškolské	služby	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ne	ne	ne	4	2	1	2	1
84	žena	66+	středoškolské	důchod	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ne	ne	ne	2	2	2	2	2
85	muž	66+	základní	důchod	ne	ani jedna z možností	jiný okres	ne	ne	ne	ano	ne	3	1	3	3	1
86	žena	51-65	středoškolské	služby	ne	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ne	ano	ano	ne	2	3	2	4	1
87	žena	26-50	vysokoškolské	služby	ano	ani jedna z možností	okres Chomutov	ano	ano	ano	ano	ano	4	3	1	2	1

11.4. Příloha 3b – Výsledky dotazníkové šetření - Ohodnocení jednotlivých snímků známkou ve škole 1 – 5 (velmi líbí – nelíbí)

Krajinař	varianta 1					varianta 2					varianta 3					varianta 4					varianta 5				
	foto 1	foto 2	foto 3	foto 4	foto 5	foto 1	foto 2	foto 3	foto 4	foto 5	foto 1	foto 2	foto 3	foto 4	foto 5	foto 1	foto 2	foto 3	foto 4	foto 5	foto 1	foto 2	foto 3	foto 4	foto 5
ne	3	1	2	4	5	5	1	4	2	3	2	1	3	4	5	5	4	1	2	3	2	1	3	5	4
ne	4	3	1	2	5	5	4	1	2	3	5	1	2	3	4	3	2	1	4	5	4	3	2	1	5
ano	3	1	2	4	5	3	2	1	4	5	2	3	1	5	4	2	3	5	4	1	2	3	4	5	1
ano	3	1	2	4	5	1	2	3	4	5	5	1	4	2	3	2	3	5	4	1	2	3	4	5	1
ano	3	1	2	4	5	1	3	2	4	5	1	2	3	4	5	2	3	5	4	1	2	3	4	5	1
ano	3	1	2	4	5	1	2	3	4	5	3	2	1	4	5	2	3	5	4	1	2	3	4	5	1
ne	3	2	1	4	5	5	4	1	3	2	5	1	2	3	4	2	1	5	4	3	4	1	2	3	5
ano	2	1	3	4	5	2	1	3	4	5	2	3	4	1	5	1	4	5	3	2	2	1	4	5	3
ano	2	1	3	4	5	4	1	2	3	5	2	1	3	4	5	5	4	1	2	3	2	3	4	5	1
ne	2	1	3	4	5	4	1	2	3	5	5	1	2	3	4	2	3	5	4	1	1	3	4	5	2
ano	3	1	2	4	5	3	2	4	1	5	2	1	3	4	5	2	1	5	4	3	2	3	4	5	1
ano	3	1	2	4	5	4	3	2	1	5	3	2	1	5	4	2	3	5	4	1	2	3	4	5	1
ne	4	1	2	3	5	5	1	4	3	2	4	3	1	2	5	2	3	5	4	1	2	1	4	5	3
ne	3	1	2	4	5	5	4	1	2	3	1	2	3	4	5	2	3	5	4	1	2	3	4	5	1
ano	3	2	1	4	5	2	3	1	4	5	4	5	1	2	3	2	3	5	4	1	2	3	4	5	1
ano	3	1	2	4	5	3	2	1	4	5	5	2	1	3	4	2	3	5	4	1	2	3	4	5	1
ano	4	2	3	1	5	5	1	2	4	3	3	2	1	4	5	4	1	5	3	2	2	1	3	5	4
ne	3	2	1	4	5	5	1	2	3	4	3	2	1	4	5	2	1	5	3	4	2	1	3	5	4
ano	2	1	3	4	5	2	1	3	4	5	3	2	1	4	5	1	4	5	3	2	1	2	4	5	3
ano	4	3	2	1	5	3	2	1	4	5	3	2	1	4	5	2	3	5	4	1	2	3	4	5	1
ano	4	3	2	1	5	3	2	1	4	5	2	1	3	4	5	2	3	5	4	1	2	3	4	5	1
ano	3	2	1	4	5	2	1	3	4	5	4	5	1	2	3	2	3	5	4	1	2	3	4	5	1
ano	3	2	1	4	5	4	3	2	1	5	5	1	2	3	4	2	3	5	4	1	2	3	4	5	1
ne	3	2	1	4	5	3	2	1	4	5	3	2	1	4	5	2	3	5	4	1	1	3	4	5	2
ano	3	2	1	4	5	3	2	1	4	5	2	3	1	5	4	2	3	5	4	1	2	3	4	5	1
ne	1	2	3	4	5	5	1	4	2	3	1	2	3	4	5	1	4	5	3	2	1	3	4	5	2
ne	2	1	3	4	5	5	4	1	2	3	2	1	2	4	5	1	4	5	3	2	2	1	4	5	3
ano	2	1	3	4	5	2	1	3	4	5	5	4	1	2	3	2	3	5	4	1	1	3	4	5	2
ano	2	1	3	4	5	3	2	1	4	5	5	1	2	3	4	2	3	5	4	1	2	3	4	5	1
ano	2	3	1	4	5	3	2	1	4	5	5	1	2	3	4	2	3	5	4	1	2	3	4	5	1
ano	3	2	1	4	5	2	1	3	4	5	2	1	3	4	5	2	3	5	4	1	1	3	4	5	2
ano	2	3	1	4	5	5	3	2	1	4	5	4	3	1	2	1	2	5	3	4	2	3	4	5	1

ano	3	2	1	4	5	2	1	3	4	5	1	2	3	4	5	4	1	5	3	2	2	1	4	5	3
ano	3	2	4	1	5	4	3	2	1	5	3	2	1	4	5	3	4	5	2	1	2	3	4	5	1
ne	2	3	1	4	5	4	2	1	3	5	3	2	1	4	5	1	4	5	3	2	2	3	4	5	1
ne	3	2	1	4	5	5	4	3	1	2	2	1	3	4	5	3	4	5	2	1	1	2	3	4	5
ne	2	1	3	4	5	5	1	2	3	4	1	2	3	4	5	3	1	5	4	2	1	2	3	4	5
ne	2	1	3	4	5	4	2	1	3	5	1	2	3	4	5	5	3	1	2	4	5	1	2	3	4
ne	3	2	4	1	5	5	4	1	2	3	5	4	3	1	2	5	1	2	3	4	2	1	3	4	5
ne	2	1	3	4	5	5	1	2	3	4	3	1	2	4	5	5	1	3	4	5	1	3	4	5	2
ne	2	3	1	4	5	5	1	2	3	4	5	4	1	3	2	2	1	5	4	3	2	1	4	5	3
ne	4	1	3	2	5	1	2	3	4	5	5	2	1	3	4	4	3	1	2	5	4	3	1	2	5
ne	3	2	1	4	5	4	3	2	1	5	5	3	4	1	2	5	2	1	3	4	3	1	2	5	4
ne	4	1	2	3	5	4	3	1	2	5	2	3	4	1	5	4	3	1	2	5	3	2	1	5	4
ne	4	3	2	1	5	5	4	2	1	3	4	5	1	2	3	4	3	1	2	5	1	2	4	5	3
ne	3	1	2	4	5	5	1	2	3	4	2	4	1	5	3	4	1	5	2	3	3	2	1	5	4
ne	5	4	1	2	3	5	1	2	3	4	1	2	3	4	5	2	1	5	3	4	3	2	1	4	5
ne	5	2	1	3	4	2	1	3	4	5	2	3	1	5	4	4	3	1	2	5	1	3	4	5	2
ne	4	1	2	3	5	4	3	1	2	5	3	2	1	4	5	5	2	1	3	4	2	1	4	5	3
ne	4	2	1	3	5	5	1	2	3	4	5	1	4	3	2	5	2	1	3	4	4	3	1	5	2
ne	3	2	1	4	5	4	3	2	1	5	2	1	3	4	5	4	3	1	2	5	2	1	4	5	3
ne	3	1	2	4	5	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	3	1	5	4	2	4	1	4	5	3
ne	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	5	4	3	1	2	2	1	5	4	3	2	1	4	5	3
ne	2	4	1	3	5	5	4	1	2	3	5	4	1	2	3	4	1	5	3	2	1	3	4	5	2
ano	2	3	1	4	5	2	1	3	4	5	4	3	2	1	5	4	1	5	2	3	2	3	4	5	1
ne	2	1	3	4	5	5	4	3	1	2	2	1	3	4	5	2	3	5	4	1	1	2	3	5	4
ne	2	1	3	4	5	4	3	1	2	5	5	4	1	2	3	1	2	5	4	3	1	3	4	5	2
ne	3	2	1	4	5	5	4	3	1	2	1	5	2	3	4	5	3	4	1	2	3	1	2	5	4
ne	2	1	3	4	5	1	2	3	4	5	2	1	3	4	5	3	1	2	4	5	4	2	1	5	3
ne	4	2	3	1	5	4	3	2	1	5	5	1	2	3	4	4	3	1	2	5	3	1	2	5	4
ano	2	1	3	4	5	3	2	1	4	5	1	2	3	4	5	3	1	5	4	2	1	3	4	5	2
ne	2	1	3	4	5	5	3	2	1	4	4	5	1	2	3	2	1	5	4	3	2	3	4	5	1
ne	2	1	3	4	5	3	2	1	4	5	5	3	4	1	2	2	1	5	4	3	4	1	2	3	5
ne	1	2	3	4	5	5	4	1	2	3	5	1	2	3	4	1	3	5	4	2	4	3	1	2	5
ne	2	1	3	4	5	5	1	2	3	4	5	4	3	1	2	4	3	1	2	5	2	1	4	5	3
ne	3	2	4	1	5	3	2	1	4	5	5	1	2	3	4	4	3	1	2	5	2	3	4	5	1
ne	2	1	3	4	5	5	1	4	2	3	5	4	3	1	2	3	1	5	4	2	3	2	1	4	5
ano	2	1	3	4	5	5	1	2	3	4	3	2	1	4	5	2	1	4	3	5	2	3	4	5	1
ne	3	2	1	4	5	5	4	3	1	2	4	3	2	1	5	3	1	5	2	4	4	3	1	2	5

ne	2	1	3	4	5	2	1	3	4	5	5	1	2	3	4	3	1	1	2	4	4	3	1	2	5
ano	3	4	5	2	1	3	2	1	4	5	3	2	1	4	5	2	1	5	4	3	2	3	4	5	1
ne	3	1	3	4	5	5	4	1	2	3	5	1	2	3	4	2	3	5	4	1	3	1	2	5	4
ne	1	2	3	4	5	5	1	2	3	4	2	1	3	4	5	3	1	5	2	4	2	3	4	5	1
ano	3	2	1	4	5	3	2	1	4	5	5	1	2	3	4	5	2	1	3	4	1	3	4	5	2
ne	4	1	2	3	5	4	3	2	1	5	1	2	3	4	5	2	1	5	4	3	3	1	2	5	4
ne	2	1	3	4	5	5	4	1	2	3	2	1	3	4	5	2	1	5	4	3	2	1	3	5	4
ne	4	1	3	2	5	1	2	3	4	5	2	1	3	4	5	4	2	1	3	5	4	3	1	2	5
ne	5	3	1	2	4	5	4	3	1	2	1	2	3	4	5	2	1	5	4	3	3	1	2	5	4
ano	4	2	3	1	5	3	2	1	4	5	2	1	3	4	5	1	2	5	4	3	2	3	4	5	1
ano	2	1	3	4	5	3	2	1	4	5	2	1	3	4	5	3	1	5	4	2	2	3	4	5	1
ne	3	2	1	4	5	5	4	3	2	1	4	5	1	2	3	3	2	5	4	1	1	2	3	4	5
ne	5	1	2	3	4	5	4	1	2	3	2	1	3	4	5	2	1	5	3	4	2	1	3	5	4
ne	5	4	3	1	2	2	1	3	4	5	1	2	3	4	5	2	1	5	3	4	1	2	4	5	3
ne	2	1	3	4	5	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	3	1	5	4	2	2	1	3	5	4
ne	3	2	1	4	5	1	2	3	4	5	3	2	1	4	5	4	2	1	3	5	1	2	3	5	4
ne	5	1	2	3	4	4	3	1	2	5	2	1	3	4	5	3	2	5	1	4	1	2	4	5	3
ano	4	3	2	1	5	3	2	1	4	5	1	2	3	4	5	4	1	5	3	2	1	3	4	5	2